

Poštnina plačana v gotovini.

6 Junij 1936
Letnik 7.

Žena in dom

Priložene so: V platno
vezani knjigi: Ljubezenska
pesem Azije, Igra za prostost
I. in II. del ali mehko vezana
knjiga Igra za prostost II. del.

1000 dinarjev
1000 želja

toda srčna želja

PFAFF

šivalni stroj

potreben in nenadomestljiv okras
mladega gospodinjstva.

Obiščite naše prodajalne

Ign. Vok
Ljubljana
Tavčarjeva 7

Kranj, Celje, Maribor,
Novo mesto

Dame, ki želijo imeti moderno frizuro
tudi pri vlagi in vetru — brez prhljaja,
uporabljajo **FIXIT-KREMO** z zlato
etiketo.

Gospodje, ki želijo imeti lepo frizuro
in pazijo na svojo zunanost, uporab-
ljajo **FIXIT-KREMO** s srebrno etiketo.

FIXIT se dobi v vsaki drogeriji, parfumeriji in lekarni.
Za pranje glave priporočamo naš odlični **FIXIT - TEKOČI ŠAMPOON**.

Na zahtevo pošljemo brezplačne vzorce.
Pri svojem brivcu in trgovcu zahtevajte **FIXIT - KREMO** in **FIXIT - TEKOČI ŠAMPOON**!

Preprodajalci visok popust! Zahtevajte cenik!

FIXIT Co. Ltd. London-Paris

Samoprodaja za Dravsko banovino:

FIXIT Celje, poštni predal 21.

Pazite na
zaščitni znak!

DOMAČI IZDELEK

Kdor dobro
kupi, kupi
poceni!

Najboljše
damske,
moške in
otroške
nogavice
Vam nudi

**Baebler,
Radovljica**

Pazite na značko: podklica s črko B.

RAZKOŠNA UDOBNOST JE DOSEŽENA
z našimi vrtnimi in sklopnimi fotelji
in ležalnimi stoli. Fino platno v in-
dantren barvah. Vzorci zaščiteni.

MORATE JIH IMETI, ker pridobita
Vaš vrt in veranda 100%
na vrednosti!

Tovarna upognjenega pohištva Remec & Co., Kamnik

Poslovalnica: Ljubljana, Kersnikova ul. 7, telefon 22-66. Zahtevajte ponudbe!

Naročilna za list s krojno prilogo in 5 gospodinskih knjig: za vse
seto Din 105.—, za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—, za
Ameriko in inozemstvo dolarjev 5.—, za Italijo Lir 37.—.
Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinska
knjiga Din 30.—.
Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100.—, Vezava Din 60.—.
Deset broširanih rodbinskih knjig Din 67.—, Vezava Din 60.—.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Urejuje Rija Podkrajškova v Ljubljani. Odgovorna urednica Tončka
Lipoglavškova v Mariboru.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 10/I. Tel. 24-87.

Rokopisi se ne vračajo.
Predstavniki Josip Ožlak.

Nobeden moški me ni dvakrat pogledal. Zavidala sem drugim mladenkam zaradi vabil na ples, zaradi njihovih flirtov in ženitbenih ponudb. Vse to meni ni bilo usojeno in vedela sem tudi zakaj. Imela sem strašno polt. Moja koža je bila polna zajedalcev in razširjenih znojnic. Karkoli sem poizkušala, nič ni pomagalo. Takrat sem po nasvetu nekega lekarnarja poizkusila kremo Tokalon bele barve (ne mastna). V nekaj dneh je moja koža že postala bolj sveža in bela. V enem tednu so izginile vse razširjene znojnice in tudi zajedalci, a moja koža je postala svetla, mehka in gladka. Zdaj nisem več ljubosumna. Danes mi vsak moški, ki ga srečam, dela komplimente. Krema Tokalon bele barve vsebuje izčiščeno smetano in oljčno olje.

Te sestavine prodro v znojnice in odstranjujejo globoko ukoreninjeno nesnago, do katere milo in voda ne moreta priti. Druge dragocene sestavine pa hranijo in pomlajujejo kožo ter zožujejo znojnice. Vsaka žena, tudi če je v srednjih letih, lahko hitro doseže svežo, svetlo in lepo polt, s katero bi se lahko ponašalo vsako mlado dekle.

ČE HOČETE SVOJEMU OTROKU DOBRO, TEDAJ NAJ DOBI ZA HRANO SLUZ IZ OVSENIH KOSMIČEV »ETA«.

»ETA« ovseni kosmiči krepijo mišice in utrdijo kosti,

»ETA« ovseni kosmiči so izborna hrana za otroke in odrasle,

»ETA« ovseni kosmiči dajo izvrstno juho.

Poizkusite enkrat z »ETA« ovsenimi kosmiči.

V vsaki trgovini dobite »ETA« ovsene kosmiče in navodilo za uporabo.

Izdeluje jih tovarna hranil »ETA«, Kamnik.

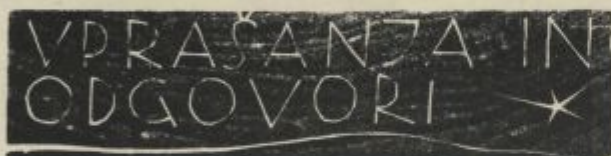

. . . pa jo je slabo hranila!

OVOMALTINE

je znanstvena kombinacija najzlahtnejših redilnih sestavin, ki se nahajajo v mleku, svežih jajcih in sladu z dodatkom kakaa zaradi boljše arome. Zato bi morala biti Ovomaltine na mizi za zajtrk in kosilo v vsaki rodbini, kjer so otroci. Ovomaltine ima prijeten okus in se lahko prebavlja.

Zavoječek: mali Din 12—, srednji Din 27—, veliki Din 48—.

Se en odgovor na „Moj mož me več ne mara“

Ker sem dobila četrto številko tri tedne pozneje v roke kakor običajno, zato sem se za eno številko zakasnila s svojim odgovorom. Ker sem pa po izjavi naročnice gđe. M. S. tudi sama prizadeta, ne morem kar tako molčati, ker bi bilo to zame preveč poniževalno. Sem trgovsko izobražena, govorim poleg slovenščine nemško, italijansko in srbskohrvatsko, pa tudi v madžarščini me nihče ne proda. Znam tudi strojepisje in stenoigrafijo. Odkar pa je nastopila gospodarska kriza in je bilo prav v naši stroki največ deklet reduciranih, sem se morala lotiti drugega poklica, če sem se hotela dostojno oblačiti in preživljati. Tako sem sprejela službo plačilne natakarike, in sem to zdaj dve leti.

Ker pa trdi gđe. M. S., da se dandanašnji moški ukvarjajo najraje z natakariami, ji pa to iz lastne izkušnje povem, da to ni res in da je o tem zelo slabo poučena. Res da je v marsikaterem, zlasti večjem mestu kak lokal, na katerega bi se mogel nanašati ta očitek, za spodobne gostilne pa ta očitek prav gotovo ne velja. Mogoče je, da je izmed sto primerov en primer, ko komu ugaja natakarija, če je brhko dekle in bolj temperamentna od njegove žene. Ali tudi v tem primeru je vselej krija žena sama. Če ima moža, naj si ga zna tudi obdržati. Če vidi, da mu na nji ali pa doma kaj ni pogodu, naj si prizadeva, da mu ustreže, kar ji ne bo težko, če ima količkaj dobre volje. S tem ga bo priklenila nase in na dom in ne bo iskal razvedrila po kavarnah in gostilnah. Če ve, da si želi bolj žive in temperamentne žene, naj tudi ona pozikusi biti taka. Če pogreša mož doma zabave in razvedrila, naj si prizadeva, da mu bo tudi na to stran več nudila. Če ga kaj spravi v jezo, naj se ne zaganja vanj takrat, kadar je najbolj divji, ampak naj počaka, da se pomiri, pa tudi potem naj mu pove, kar ima na srcu, z lepimi besedami, ne pa tako, da ga še bolj razkači. Če ima otroke, naj potoži možu o križih in težavah, ki jih ima z njimi, samo tedaj, kadar je dobre volje, pa tudi takrat kolikor moči obzirno, ker se sicer iz tega rad rodi prepir. In pa še nekaj! Gleda naj na vso moč tudi na red in snago pri hiši. To dvoje je moškimi ideal, zaradi katerega se tudi večina njih odloči za ženitev. Ko bi

vsaka žena na vse to gledala in tako ravnala s svojim zakonskim drugom in ko bi imela vsaka malo več potrpljenja in dobre volje, bi se kaj hitro zmanjšali kupi aktov na mizah ločitvenih sodnikov.

Jaz imam zdaj 23 let, in ko bi imela moža (no pa za zdaj na to še ne mislim, ker so preresni časi), bi ga znala prikleniti nase tako, da bi bil zaposlen samo z menoj in da bi mu za tiste, ki so po beznicah, nič časa ne preostajalo.

Neka, ki ve, da je zakon resna stvar.

Razdvojena

Dva fanta me snubita. Oba značajna in dobra. Oba v dobrih in stalnih službah. In oba imam rada. Tako rada, da se mi zdi, da bi ne mogla biti srečna ne brez tega in ne brez onega. Doma me sedaj neprestano silijo, naj se že vendar enkrat odločim za poroko. Pa sem tako zbegana, tako razdvojena, da res ne vem ne kod ne kam. Svetujte mi Vi, gospa! Prosim Vas prav lepo! E. K.

Odgovor: Prvo in najvažnejše, kar Vam lahko svetujem, je to: ne prenačajte se in ne storite nobenega odločilnega koraka, preden se ne umirite in uravnovesite. Dobro Vas razumem in vem, da trpite. Vem pa tudi, da Vam bo lažje, če boste svoje skrbi in svojo razdvojenost komu zaupali. Ker v svojem pismu omenjate, da Vas domači silijo v poroko, sem mnenja, da ne slutijo, kako je z Vami. Zaupajte se svoji materi! Če je kdo, ki Vas bo prav razumel, je to samo ona! Tudi ona je žena, tudi ona je ljubila in trpela. Njen otrok ste, in ni ga človeka na svetu, ki bi mu bila Vaša sreča. Vaš mir bolj pri srcu kakor njej. Ona pozna Vas, pozna oba mlada moža, pozna življenje. In kdo bi Vam mogel bolje svetovati od nje?

Oprimate se dela! Skušajte se razvedriti z lepim čitvom, z izprehodi v lepo naravo. In videli boste, da boste kmalu spoznali, katera ljubezen je prava srčna ljubezen in katera le trenutno vzplamtel zubelj ljubezni žejne mlade krvi. Želimo, da najdete mir in srečo, pravo in trajno!

Poročile so se naročnice: gospodična Stanka Pirjevčeva z gospodom Jožetom Kunčičem iz St. Vi-da nad Ljubljano, gospodična Cilka Gradiškova z gospodom Francem Planincem iz Rogaške Slatine in gospodična Marija Klaužarjeva z gospodom Ivanom Tomanom, nadzornikom moškega oddelka v Državni bolnici v Kovinu. — Iskreno čestitamo!

ELIDA KREMA IDEAL

Ali se morajo okoli ust, okoli oči in na sencih opaziti prvi znaki, ki pričajo da vene Vaša mladost? Na ženi se ni treba nikoli videti koliko je stara, ako se pravočasno neguje in uporablja dobro kremo. Elida krema Ideal odstrani male gubice in nečisto to kože. Ona vsebuje hamamelis, kateri poživi in obnavlja kožo. Kdor redno uporablja to kremo, ostane mlad, ostane lep!

„Chlorodontove oglase naj čitam?

Zakaj pa? Saj nisem več majhen otrok, ki bi mu bilo treba vtepati čiščenje zob. Ali pa mar mislite, da kdaj pozabim očistiti si zjutraj najprej zobe ?“

Aha, smo že skupaj, dragi prijatelj! Če bi čitali naše oglase, bi vedeli, da je zobna nega s Chlorodontom pred spanjem važnejša kot zjutraj. Sicer se začno ponoči ostanki hrane kisati in povzročajo zobno gnitje (karijes). Zato: „zvečer kot zadnje Chlorodont - potem šele v posteljo!“

Jugoslov. proizvod.

Draga gospa urednica!

Odkar sem v službi, so mi že trikrat znižali plačo. In Bog ve, kaj nas čaka aprila meseca! Vselej sem skušala zmanjšati gospodinjinski potrošek, a zdaj se ne morem v ničemer več omejiti. Nadejam se, da bom v kratkem napredovala in da bom tako izbalansirala zadnji udarec. Vendar vam hočem popisati nekaj točk, v katerih sem se skušala omejiti.

Malo odgovora gospodinjici Veri, vsem tistim, ki kupujejo gospodinjinske potrebščine na knjižice, pa v tolažbo.

Nasvet, ki ga daje v zadnji številki »Žene in doma« gospodinja Vera tistim gospodinjam, ki kupujejo svoje gospodinjinske potrebščine na knjižice, je prav dober, toda ne za vse. Tako lahko govore gospodinjice, ki dobe od moža vsak mesec za gospodinjstvo toliko, da ves mesec ne pridejo v zadrego, zlasti pa tiste, ki prejemajo denar vsak dan (gostilničarke, žene mesarjev itd.). Vse druge — in teh je velika večina — se pa po njenem nasvetu ob najboljši volji ne bodo mogle ravnati.

Le pogledjmo malo okoli sebe! Dva se poročita, imata pa oba skupaj samo toliko prihrankov, da si omislita komaj najpotrebnejše pohištvo in da plačata stroške, ki so zvezani s poroko. Kako je tema dvema — in takih je dosti — ustrezno, če jima ponudi trgovec blago na knji-

Namesto bele kave pijemo zdaj vsi mleko. Tako prihranim na sladkorju in na kavi. Svoje dopisovanje s prijateljicami sem omejila na skrajni minimum. S tem prihranim na pisemskih znamkah in na pisemskem papirju. Namesto ročnih del, ki stanejo dosti denarja, ko sta volna in platno tako draga, krpam staro perilo in nogavice. Namesto dveh dnevnikov in treh revij, ki sem jih poprej imela, imam zdaj samo še en dnevnik in »Ženo in dom«.

Radovedna sem na odgovore Vaših naročnic. Morda me bo katera izmed njih spravila na dobro misel, da bom lahko še kje drugje kaj prihranila.

Prav lepo Vas pozdravlja Vaša

F. L., učiteljica.

Velecenjena gospa urednica!

V naši družini se je zadnja leta marsikaj izpremenilo. Pokojnino, ki jo je mati dobivala po očetu, so nam že pred leti znižali. Brat je bil trgovski pomočnik in je pred enim letom izgubil službo. Tako moram pustiti večji del svoje plače materi, dokler ne dobi brat primerne službe. Seveda sem se morala marsičemu odreči. Poprej sem bila naročena na več knjižnih zbirk in na dnevnik. Zdaj sem odpovedala vse knjige in vse liste razen »Žene in doma« in knjižnih zbirk založbe »Evalit«. Več ne zmorem. Poprej sem si vsak mesec kupila platna in pripravljala balo, zdaj sem se morala tudi temu odreči. Če me bo hotel vzeti kdo za ženo, me bo moral vzeti pač brez rjuh in brez blazin... Sicer so pa tudi za »srčne zadeve« zdaj bolj slabi časi. Moja prijateljica pravi, da se še ne more poročiti, ker še nima dovolj velike plače, da bi lahko vzdrževala moža... Njen zaročenec — moj brat — je namreč brez službe.

S spoštovanjem

J. B., uradnica, Moste pri Ljubljani.

Cenjena gospa urednica!

Možu so zdaj že vdrugič znižali plačo. Pet otrok imava, in če bi ne dobivala s svojega doma vsako jesen krompirja, zelja, fižola in moke, bi res ne vedela, kako naj izhajam. Otroci morajo biti primerno oblečeni, mož potrebuje dobro in izdatno hrano, otroci prav tako — kje naj se potlej omejim?

Stanovanje imava od tovarne zastoni. Toda dva fanta hodita v gimnazijo in morava drago plačevati hrano in stanovanje zanj. Razen tega pa zmerom pišeta domov, naj jima pošljeva denar, zdaj za šolske potrebščine, zdaj za čevlje itd. Sebi sem tisti trenutek, ko sta šla fanta z doma, odrekla prav vse. Drugo leto bo pa dekletu tudi že 12 let in bo moralo tudi v mesto v šolo. Sama ne vem, kje bom prihranila zanj denar. Skušala bom vzeti gostilno v najem, morda bi tako vendar toliko zaslužila, da bi dala še dekletu študirat. Kaj mi svetujete? (Odgovorili Vam bomo v pismu. Op. uredništva.)

Lepo Vas pozdravlja

V. Š.

žico, kar tolikanj rajši stori, če oba dobro pozna; zanj ve, da je soliden državni uradnik, zanj pa, da je umna gospodinja in da ni razsipna, kar takoj zapazi že pri nakupovanju.

Midva n. pr. sva sama z možem, in ko prinese mož domov tisto borno plačo, ki ne dosega niti celega tisočaka, sedeva in začneva računati: toliko dobi trgovec (ta je prvi), toliko mesar, gospodar za stanovanje toliko itd., tako da nama ne ostane za ves mesec niti sto dinarjev. Kako sva vesela in hvaležna trgovcu, da nama daje na knjižico, saj bi mu sproti nikakor ne mogla plačevati. Res pa je, da je vsak mesec najina prva skrb, da trgovca plačava. Prav tako je pa tudi res, da bom tudi jaz še tisti dan vrgla knjižico v peč in začela kupovati z gotovino, kakor hitro mi prinese mož 2000 dinarjev plače domov.

Drage tovarišice, kaj pa pravite ve, ali se strinjate z menoj ali ne?

Naročnica.

žena in dom

REVIJA ZA SLOVENSKO ŽENO • ŠTEV. 6 • JUNIJ 1936 • LETO VII.

Ljubi otroci!

Kar vidim vas, kako začudeno gledate in obračate to številko, češ: Kaj pa to? Saj vendar ni februar, in doslej je bila vendar vedno le februarska številka naša. Kako da se nas spomnijo tam pri upravi kar naenkrat meseca junija, sredi žarečega, cvetočega in dehtečega poletja?

Da, zakaj?

Veste, otroci, spoznali smo, da je do dna pogrešeno, da posvečamo vam, otrokom, februarsko številko. Kdo izmed vas otrok se sploh kaj zmeni za ubogi februar? Saj ta mesec vendar ni prav nič posebnega za otroke! Niti praznikov ni. Samo svečnica, in še tista pade, po izjavi mojih otrok, skoraj vselej na nedeljo in vas tako prikrajša, ali po vaše povedano, ogoljufa za šole prost dan. Mraza je zadnje zime vedno manj. Drsalice, skrbno ovite z mehкими krpami, počivajo na polici, nikar da bi v veselih lokih švigale po lesketajoči se ledeni gladini. In smuči? Naoljene in napete in impregnirane z „Míxom“ in „Maxom“ stoje klavrno v kotu. Otroci pa vsi obupani štejejo dneve, v katerih je vsaj še trohico mogočnosti, da se odpro nebeške duri in se usuje na zemljo toliko zaželeni, tako težko pričakovani beli blagoslov. Pa ga ni in ni... „Najbrže tudi gori stavkajo kakor v naši tiskarni!“ je resno ugotavljal sin našega strojnika. In kadar potem vendar pade za ped snega, tedaj prav gotovo ni prostega dne. Ni časa niti za smuk na domačem gričku, kaj šele za izlet na bližnjo goro! In če je čas -- kje naj mamica vzame denar za vožnjo? Pa vstajanje v mrzlem, zimskem februarju! Kako hudo je zjutraj vstati iz tople postelje! In kaj vse je treba obleči! Huh, preden človek vse opravi! In pri vsem tem nima Janez tam v šoli prav nobenega razumevanja za vaše težave! Prav točno ob osmih bo zvonil, še pičle minutice neče zakasniti!

Je pa že junij vse kaj drugega! Nebo sinje in čisto. Solnce se blešči in žari — kar samo se človeku vriska! Potoček žubori kakor sproščen. In travnik! V sočnem zelenju cvet ob cvetu: rdeči in modri, rumeni in beli in drug lepši od drugega. Češnje zore. In hruščice in jabolčka se z vsakim dnem bolj krožijo in debelijo. Kar slinje se cede še celo nam odraslim, kaj šele vam otrokom!

In potem: kje je mesec, ki bi se ga oklepalo toliko otroških želja, toliko hrepenenja, kakor prav meseca junija? Šole bo konec. Kaj vse se skriva za temi kratkimi tremi besedami! Strah in bojazen, veselje in hrepenenje...

Tam ob zidu se pogovarjata dva strumna dijaka: „Kje vendar tičiš? Že tri dni te nisem videl!“ „Gulim se, veš, kakor nor se gulim! Če popravim ovek v latinščini in ovek v matematiki, dobim kolo, mi je oče obljubil. Kolo, veš, in če“... se izgublja v daljavi.

Anica pa pripoveduje Bredi: „Veš, danes sem bila vprašana. Pa sem znala za odlično! Prav vse sošolke so videle, da je gospod profesor zapisal 5. In če me vpraša še enkrat in če bom tudi tedaj znala vsaj za prav dobro in če bom tudi nalogo pisala dobro, pa mi mora dati v izpričevalu vsaj 3, če že ne 4, čeprav sem imela najprej tri cveke. Joj, ko bi očka vedel!“...

In spet drugi dve: „Veš, lani v počitnicah sem hodila k sosedovi gospe. Pomagala sem ji pri pomivanju, snažila sem čevlje in krpala nogavice. Pa mi je, preden se je začela šola, kupila čevlje, obleko in še lepo, lepo knjigo. Zdaj je ni več tukaj. Preselili so se. Ampak pri Bizjakovih imajo zdaj majhno punčko. Ti ne veš, kako je sladka. In nanjo bom v počitnicah pazila. Zato mi bo gospa jeseni predelala svoj plašč, ki je še prav lep. Pa še nekaj dobim, če bom prav pridna, mi je obljubila. Ko bi le vedela kaj!“

In tam spet dve, ki sta že gospodični: „Če napravim maturo in če dobim obljubljeni službo — joj, kako bo mama vesela! Mislim, da še nikoli tako, odkar sva ostali sami. Komaj, komaj že čakam!“

Majčkена Zdenkica, ki hodi šele v prvi razred, pa z žarečimi očmi čeb-lja: „Za vsako odlično dobim liter jagod in mehko kuhano jajce, za vsako prav dobro pa liter borovnic. In če bo vse izpričevalo odlično, pa še lepo, rdečo žogo. Mamica mi je obljubila, da! In s papačkom pojdeva na Šmarno goro. Pa bom smela piti malinovca toliko, da ne bom več mogla! Joj, to bo lepo!“

Povsod, kamor človek prisluhne: če, če bom in še enkrat če! Menda so tudi tisti, ki so določali mesecem imena, malo pogrešili!

Kaj bi ne bilo imenitno, ko bi se junij imenoval „Čebo“ ali „Čeboto“, na primer: 28. čeboja dobimo izpričevala ali pa: 30. čebotoja se odpeljem na počitnice. Kako se Vam zdi? Le malo pomislite in nam potem sporočite. Mi pa bomo predlagali, da bo odslej namesto februarске številke junijska ali po novem čebotojeva številka vaša — otroška.

In zdaj vam želimo v izpričevalu vsaj eno tretjino odličnih, eno tretjino prav dobrih in eno tretjino dobrih redov!

Še ves mesec je pred vami, otroci! In v enem mesecu se pri dobri volji in s pridnim učenjem lahko popravi marsikak cvek! Potrudite se! Ne bo vam žal!

Čeprav morda tega ali onega izmed vas ne čaka kolo, ne žoga in tudi ne jagode, ne malinovec: Mamice smo tako silno vesele lepega izpričevala in prav vsi papani, atki, očki in tatki tako ponosni na svojega pridnega otroka!

Mar ni tudi vam lepo in sladko pri srčku, kadar čutite, da vas imata mamica in papa prav, prav posebno rada?

Tudi mi smo veseli pridnih otrok in smo nanje ponosni. Da bomo vedeli, koliko vas je odličnjakov, prepišite svoje izpričevalo na list papirja in nam ga pošljite. Vaša imena bomo potem v eni prihodnjih številkih objavili. Izmed tistih, ki bodo imeli največ odličnih redov, pa jih bomo 50 izžrebali in jim poslali v plačilo in vzpodbudo lepo knjižico. Torej na veselo delo in boj cvekom, da bodo s prihodnjim šolskim letom odličnjaki tudi tisti, ki to letos še niso!

Rija Podkrajškova

Cvetka na bojnih poljanah

koraj vsak se je stisnil v kot in na otrplih kolenih razgrnil zmečkano pisanje. Vsem je za kratke minute izpreletelo obraze kakor nevidna svetloba, pozabili so na strah in grozote, njih izmučena, izmozgana telesa so se razgibala v kratki radosti in veselem pričakovanju.

Sanje o domu so dobile jasnejše oblike in kakor neukrotljive želje rasle do solz. Tu je nekdo pritiskal pismo k ustom in licu, še preden je prečital prvo vrsto. Drugi ga je gladil in ravnal z vso nežnostjo in potem glasno prebral besedo za besedo, še enkrat obrnil okorno popisano stran, pričel iznova in sredi pisma zajokal kakor otrok. Vendar so se njegova usta smehljala pod košati, zaraslimi brki. Prisedel je star vojaški tovariš, pa sta skupaj čitala in uživala besede iz domačega kraja, topel dih z domače grude.

V daljavi pa so grmeli topovi in govorili o smrti.

Tudi Pavel je prejel pismo. Nihče drug ni tako redno in pogosto dobival pisem. Pavel je bil ponosen na svojo mlajšo sestro. Spravljala je njena pisma, dokler jih ni bilo kaj več, potem pa jih je razdelil med tovariše kot dragocenost. Vsi so poznali njegovo sestrico Dorico, toda le iz pisem. Vsem je bila draga, mladi so jo nekako oboževali, starejši so ljubeče povpraševali po njej.

Mirko je bil Pavlov najljubši prijatelj. Spoznala sta se kakor na tisoče drugih v vojni, sredi blaznih grozot, našla sta se nemo v iskrenem tovarštvu in si ostala prijatelja do smrti. Tudi Mirko je do vseh podrobnosti poznal Dorico, toda videl je ni še nikdar. Ko so prihajala prva Dorina pisma, je s prijateljem skupaj prebiral vrste in ni mogel iz njih prav spoznati, kakšna ženska je to. Izprva je celo mislil, da je Pavlovo dekle. V pismih je bila žvrgoleča, prepolna mladosti in pomladi, zapala je življenju, potem so bila njena pisma spet razposajena vihrava, da sta se do solz nasmejala oba, včasih pa je bilo v pismu le nekaj besed, žalostnih in trepetnih, kakor tiha bojazen ljubezni polnega srca. Mirko si Dore vkljub vsem opisom njene zunanosti in starosti ni mogel prav predočevati. Natanko je vedel, da je že dovršila šole, da je stara štiri in dvajset let in da si s šivanjem zasluži skromne dohodke, da zna biti tudi resna in huda kakor le kaj, vendar je v njegovi duši živelo malo nežno dekletce s svetlimi, govorečimi očmi, katerega smeh nasprotuje tistim resnim pismom. Če se je pa zamislil v njen jasni globoki pogled, s katerim ga je ogledovala Dorica v njegovi domišljiji, spet ni našel pravega odmeva v njenih prešernih, otroško razposajenih pismih, polnih dovtipnih zbadljivk in svaril, ki so se nanašale na vse tovariše in na njih slabe lastnosti in navade. Za vsakega pa je tudi našla dobro, pozorno besedico.

Če se je Pavel veselil njenih pisem, jih je Mirko nestrpno pričakoval. Skupaj sta jih čitala, skupaj sta se

jim smejala in skupaj kovala odgovore. Njuna pisma niso bila kratka. Pisala sta v presledkih, kakor je pač dopuščal čas. Povedala sta ji vse žalostne in zabavne dogodke iz svoje okolice in že v duhu uživala njen pristrčni glasni smeh. V kotu pisma se je podpisal Mirko z drobno pokončno pisavo in ji pošiljal vedno bolj vroče pozdrave. Če se je zgodilo, da se je Dorino pismo zakasnilo ali celo kje obležalo, je zaskrbelo Pavla, Mirko pa je povešal glavo in iskal miru. Pavel je bil njenih pisem vesel, Mirku pa so postale potreba.

Tudi Dorica se je vselej razveselila drobnega pripisa v kotu pisma.

Nekoč pa je prejela drugo pismo. Naslov je bil napisan z drobno pokončno pisavo. Niti za trenutek ni podvomila, kdo ji ga pošilja. Pritisnila je zamazani papir k licu in ga poljubila. Toliko sreče je občutila tisti hip. Ni si upala odpreti ovitka, niti premaknila se ni, da bi se ne razbežala resnica v sanje. Nato je previdno odtrgala rob ovitka, da ni poškodovala niti ene napisane črke. Skrila se je pred ljumi in prečitala prvo Mirkovo pismo, enkrat in še enkrat. Spravila ga je pod blazino, da je bilo še v sanjah kraj nje. Ves dan ga je nosila pri sebi kot majhen ljub zakladek.

Ni mu takoj odgovorila. Morala se je zbrati, ponovno presanjati mlado srečo. Vse je bilo tako jasno in vedro. Nič vprašanj in nič dvomov. Zadostoval mu je dokaz njene ljubezni do brata, njena pisma, njena mala pozornost do njega samega. Niti je ni vprašal, če ga ima tudi ona rada.

Šele drugi dan je sestavila odgovor. Dolgo je sedela pred praznim papirjem. Hotela je v to prvo pismo položiti vso svoje srečno srce, svojo bojazen zanj in hrepenenje po svidenju. Tudi sliko je priložila.

Pavel in Mirko sta oba hkratu prejela pošto. Pavel se je pomirjeno nasmehnil, ko je držal sestrično pismo v rokah, Mirko pa je divje objel prijatelja, ga zasukal in zavrtel, v roki pa je vihtel Dorino prvo pismo. Pavel se ga je otepal in trgal rob ovitka. Oba sta se nagnila nad pismo kakor vsakokrat in prečitala Pavlu namenjene vrste. Danes ni bilo pripisa v kotu, vendar je skoraj v vsaki vrsti stalo Mirkovo ime. Pavel je presenečeno prisluhnil v vrste. Nikdar še ni pomislil na tako možnost. Saj se niti ne poznata! Nato pa je Mirko izvlekel iz za hrbta drobno pismo. Kakor svetinjo ga je pokazal prijatelju in ga previdno odprl. Ves je trepetal v pričakovanju. Užival je v lastni nestrpnosti. Niti sence dvoma ni bilo v njem.

Na njegovi ožuljeni, raskavi dlani je ležalo odprto Dorino pismo, njena slika in njeno drobno, nežno srce. Kakor v vročici je preletel vrstice, pogledal na sliko in božal smehljajoči obrazek na njej. Pavel pa je tiho sedel kraj njega in se zadovoljno držal za kolena.

»Ko bi vsaj že končala ta morija in bi te mogel vsaj enkrat videti in poljubiti, ti moja mala Dorica!«

V daljavi pa so grmeli topovi...

»Ali me boš tudi potem ljubila, če se povrnem slep ali pa brez rok, Dora?«

TOLMUN

se tri so diplomirale konec junija. Evica, ki je študirala botaniko, slavistka Marija in germanistka Vera. Zadnja dva semestra so stanovale skupaj pri isti gospodinj, v sobi z eno posteljo in divanom. Pri klavzurni nalogi so bile vse tri enako obupane in korajžne.

Zdaj so diplomirane filozofke, Marija in Vera sta že vložili prošnjo za službo, Evica ni imela denarja.

Marija je šla na počitnice k stricu.

Vera je sprejela službo vzgojiteljice pri bogatem trgovcu. Hrano je dobila, stanovanje in še nekaj denarja konec meseca. Včasih smo jo srečali na cesti z drobnim, razposajenim rdečelasim otrokom. Togotno jo je tolkel s tenkima rokama, kadar ga je prosila, naj ne razbija po izložbenih oknih. Navadno je nesla tudi košarico s trga. Smilila se nam je, vedeli smo, da je najstarejša, da je mati učiteljeva vdova s skromno pokojnino, ki so jo dobivali v obrokih, in da ima še tri mlajše sestre.

Evica je bila s kmetov doma. Že od pete gimnazije naprej si je sama pomagala. Instruirala je vse popoldneve za hrano, stanovanje in za vpisnino v šoli. Ponekod so jo imeli radi, drugje ji niso zaupali, ker je imela tople oči in so jo mnogokrat videli s fanti po cestah.

Sedaj je bila Evica diplomirana filozofka, samo denar si mora še prislužiti, da bo plačala kolek za diplomu — pet sto dinarjev je mnogo denarja —, jo dvignila in prosila za državno službo.

Vedela je, da so dolge počitnice pred njo: eno leto, morda dve. Julija meseca je prišla k Veri ter prespala pri nji v strahu, da jo dobi gospodar, ki je včasih potrkal na vzgojiteljičina vrata. Hotela je za vsako ceno dobiti službo.

Drugi dan v kavarni ob mleku se je spomnila: »Ravnatelj bom prosila, naj me sprejme v službo. Prodajala bom pecivo po kavarnah.«

Še tisto uro jo je ravnatelj sprejel v službo in ji povedal, da pojde v letovišče, kjer ima kavarno v sezoni. Evica je imela tople oči in zlate lase.

Tako je minil večer za večerom. Dekleta so bolele roke in noge, ko je prišla v ozko sobo ob treh ponoči; tam je spala tudi blagajničarka in služkinja. Včasih je tekla ponoči vsa težka pred pijanimi koraki, ki so omahovali za njo.

Kje so zdaj vse tiste sanje o šoli in učencih, ki jim bo govorila o vsem velikem stvarstvu, ki jo bodo imeli radi?

Dolgo v noč ni mogla zaspati. Pred trudnimi očmi so

plesale črne stene, se križale z zlatimi lisami in se zbirale v modre kvadrate, iz njih pa je gledal zabuhli obraz židovskega bankirja, ki jo je požiral z očmi in rokami, kadar se je sklonila k njemu. Pa ga je prekrilo nežno obličje lepe gospodične tam iz kota, ki je prihajala vsak večer v črni obleki, ker ji je umrl bogat zaročenec. Potem se je spomnila na violinista, poročenega, s tremi otroki, ki jo je včasih prosil, če sme z njo. Zbala se je tistega umetnika s posevnimi očmi in močnimi ličnicami, ki jo je hotel imeti za model. In nazadnje je videla svojo mater, suho in pobožno, ki jo je vsako počitniško nedeljo klicala k jutrnji maši in jo izpraševala, ali hodi k spovedi.

Potem je dobivala Evica večer za večerom rože na svoji postelji: ciklame, vrtnice, nageljne in opojne orhideje. Bala se je težkega vonja in se vendar s slastjo privijala k njim, da jo je bolelo srce kakor od strupa.

Nato je prišlo samo po sebi, kakor pride večer za dnevom. Dolgo je zrla v poševne oči in iskala v njih duše, ljubezni in zvestobe. Umetnik z močnimi ličnicami jo je izprosil, da je prišla, in slikal je njeno mlado telo, pokrival s poljubi njene oči, da bi ga tako žejno ne motrile.

Evica se je kakor v sanjah spominjala na študenta, ki je bil nekoč njen fant in je moral k vojakom, pa mu že tako dolgo ni pisala.

Potem se je zgodilo tako naglo, da ljudje niso vedeli, ali naj jo pomilujejo ali stikajo za vzrokom in obsojajo. Neko soboto, ko je imela Evica proste ure, se je kopala v tolmunu pod gozdom, kamor ni zahajala gospoda, saj so imeli vendar moderno urejeno kopališče.

Takrat so bili zadnji topli dnevi pred jesenjo. Slikar je ležal v travi in iskal sonca za plahimi oblaki.

V vodi je strahotno zaječalo. Planil je pokonci, pa je bilo prepozno. Samo dve blede, tenki dekliški roki sta krčevito silili proti nebu iznad zelenkaste gladine.

»Evica! Evica!«

Ko so jo izvlekli, je bila mrtva in tiha.

Pravili so, da jo je prijel krč, saj je bila voda že premrzla.

Tisto opoldne je prišlo pismo zanj.

»Zlato dekle! Ne vem, zakaj sva tako dolgo molčala. Pote pridem!«

Vera mi je povedala, kje si. Uboga deklica moja!

Kmalu bom dobil službo, in Ti moraš priti takoj k meni! Odpovej še danes!

Tvoj fant.«

Nam se je smilila njena mati, ki je verjela, da pojde k hčerki profesorici — na svoja stara leta.

Tifen Epih:

HRČKI

Naš sosed je Strah in Strahovi žive v majhni pritlični hiši s koščkom vrta naokrog. Vse to je njihovo. Mi pa živimo njim nasproti čez cesto v enonadstropni hiši, in k najemnini spada tudi nekaj gred vrta. Strah je upokojenec, ne vem kakšen; je še močan dedec in ima lepo zajetno ženo in dvoje otrok: fanta, ki je menda mizarski pomočnik, in dekle, ki hodi ne vem kam šivat.

Jaz pa sem še aktiven, ki prinesem domov vsak mesec plačo in preživljam suhljato ženico in troje otrok: dva paglavca, ki hodita še v ljudsko šolo, in dekletce, ki hodi že v gimnazijo.

Strahovi veljajo v soseski za revne, mi pa za takšne, ki jim ni nič hudega. Sosed Strah lahko hodi okoli svoje liše, kakor hoče, v sami srajci in zakrpanih hlačah, ko sem pa zadnjič tako oblečen jaz šinil v drvarnico, sem opazil, da Strahu to ni bilo prav; namuznil se je, češ da se to za takega gospoda, kakršen sem jaz, ne spodobi. Strah lahko prevrača svoj kos zemlje, kakor hoče, in ga zaliva z gnojnico iz greznice, kadar hoče, ko sem pa spomladi ravnal svoje grede jaz, se je namrdnil, češ da bi za tako delo že lahko koga najel. Strah vleče kar naprej svojo čedro, ko je pa zagledal mene z vivčkom med zobmi, se je obregnil, češ zakaj tako skoparim. Mojih otrok ne sme videti bosih, sam pa hodi po dvorišču in po soseščini na pol bos. Dimnikar ometa Strahovim samo dimnik, štedilnik si ometa Strah sam. In streho si prekriva Strah sam in hišo si beli sam in vse pri hiši stori sam in Strah redi na svoji krpi zemlje dve kozi in štrideset zajcev, tako da ima

pri hiši tudi gnoj in mleko in meso, in Strah lovi na limanice ptiče, celo jato jih ima in jih prodaja. In Strah popravlja za vso sosesko ključavnice, nasaja motike, grablje in tako naprej in posoja za denar tudi svojo cizo. In tako dela Strah vse, on sme vse, jaz pa nič.

In Strahovka je sicer skromno, ali vedno čedno oblečena. Po navadi ima dlani v bokih in stoji ob ograji. Redko smukne moja ženica mimo, ne da bi jo ogovorila. Začenja pa takole: »Odkod pa, gospa, s trga, kajne? O, pa na trg se že gre, kdor more. Mi pa, saj vidite, to, kar imamo. Vsi se mučimo, mož, jaz, fant in dekle, pa komaj rinemo. Kaj marate vi, ki vam mož vsakega prvega lepo našteje, ali mi, mi, ki živimo od danes do jutri. Da nimamo te revne bajte, pa res ne vem, kako bi.« Pa se hoče tudi moja kaj potožiti, ali Strahovka ji že zapre sapo. Z roko zamahne in se zasmeje: »Nikarte, nikarte, saj ne veste, kako živite! Glejte, tri otroke imate, pa ste še takšni kakor kakšna punčka«, se zakrohoče, da se v kolkah kar zaziblje. In tako je moja drobna ženka brez moči. Vsa upehana pride domov in se vrže na pripravljanje kosila, Strahovka pa še naprej stoji ob ograji in lovi ljudi. Strah ji pa nič ne reče, samo zdaj pa zdaj skoči v hišo pogledat, da bi se kaj ne prismojilo.

Kako je pa pri nas? Stanujemo v hiši, ki ima pritličje, nadstropje in podstreho. Zidana je bila tako, da bi morala najemščina za nadstropje in podstrešje nekako v petnajstih letih plačati vse. Pod nami stanuje gospodar, nad njim mi, na podstrehi pa muzikant Svirali, ki ima tako drobno ženo, da lahko ponosi vse obleke za svojo šestnajstletno Boženo. Drug drugemu smo se že privadili in nikoli ni prepira med nami. Gospodar je zadnji čas sicer nekam slabe volje, ker je moral že v drugo na najemnini popustiti. Slišimo ga, kako godrnja, ne reče pa ne žale besede. Naše stanovanje je pod enim ključem, in prav je tako, ker je tako vsa naša beračija prikrita pod enim ključem. Moja žena opravi vse z vsakim, ki pride na vrata, kar med vrati. Samo dimnikar in tisti, ki pride s svojo malo lestvico enkrat na mesec pogledat na električni števec, imata to čast, da lahko stopita noter, a ta dva sta menda vajena že vsega, ker ne zijata prav nič naokrog. Tisti z lestvico ne govori nič in opravi svoj posel tako naglo, da še zdaj ne vem, ali je velik ali majhen, ali debel ali suh. Če se žena že iz navade pritoži, da je račun vsak mesec večji, se samo namrdne in izgine. Tisti z omelom je nekaj zgovornejši, najbrž zato, ker dobi za ometanje štedilnika štiri dinarje namesto treh. Enega mu žena vselej primakne, ker se boji maščevanja; težko ga da, ali ko bi ga ne dala, pravi, da bi prihodnji mesec še dva dni po ometanju frlele saje po kuhinji.

In tako živimo pod enim ključem iz dneva v dan lepo, vzorno življenje, nad nami pa piska in piska klarinet, da smo kar omamljeni. Kadarkoli se vnema med menoj in ženo kakšen prepirček, že zapiska, zažvrgoli in zavije tako milo, da kar pozabiva, kaj sva si hotela očitati; kadar je pa žena že v svojem zaletu, pa zdrdra tista piščal od najvišjega do najnižjega glasu tako naglo in tako norčavo, da ženka kar obmolkne in prisluhne. Morda misli, da jo tistale reč nad nama oponaša. Kadar bom iskal drugo stanovanje, ga bom vzel tudi za gospoda Svirali, da bo zopet nad nami, ker brez klarineta ne bo sreče pri nas.

Kar nas je v hiši, se pozdravljamo, obiskujemo pa ne, in tudi sosedje med seboj se poznamo in pozdravljamo, drug o drugem si pa nimamo kaj ali pa ne veliko povedati. Vse gre svojo staro pot. Ob jutrih si pokimavamo, ko hitimo drug mimo drugega, in odvsepovsod se sliši: jutro, jutro, kakor da je vse židane volje. Zakaj pa tudi ne? Spali smo vsi dobro in iz dimnikov se kadi. Opoldne se pa zopet stekamo in si voščimo dober tek. Nič ne tožimo, nič ne stokamo, z nasmejanimi obrazi skrivamo življenje drug pred drugim.

Ali vendar, v našem koncu se je moralo nekaj zgoditi. V našem koncu ni več tistega življenja, kakršno je še nedavno bilo. Samo zjutraj, ko gre vsak po svojem opravku, in opoldne, ko se vračamo h kosilu, so ceste polne, vse popoldneve in večere so pa prazne. In iz dveh ali treh gostilnic, kolikor jih imamo, se ne sliši ne ob petkih ne ob svetkih nobeno petje več.

Naš konec je že toliko zunaj mesta, da lahko dela vsak vse po svoji mili volji. Kdo se zmeni za to, ako si zbiješ iz desk kak hlevček in porineš noter kravico ali kozo, če prazniš greznico ob belem dnevu in zalivaš vrt z gnojnico od jutra do noči, ali če si zakolješ svinjče kar doma pred pragom!

Lani še je vsa soseska sleherno jutro odpirala okna in z nekim zadovoljstvom poslušala tisto presunljivo in hkrati veselo cviljenje in pojemajoče hropenje, ki se je razlegalo s tega ali onega dvorišča. In vsak dan ste lahko dobili godljo pri tej ali oni hiši. Lani je klala tudi naša hiša, gospodar, mi in tudi gospod Svirali. Gospod Svirali je bil tisti dan tako dobre volje, da se je kar venomer režal, ko so mu prasca vlekli pod nož, in ugotavljal noto, v kateri se je začel dreti. Na večer je bil pa tako razigran, da je ob čaši vina in pečenki s klarinetom oponašal vso tisto jutrnjo tragedijo. Vso tisto grozo pred smrtjo, ki jo je občutila žival, je izrazil z globoko noto, ki se je vlekla od začetka do konca, nad njo in okoli nje je pa vse samo vriskalo.

Letos je pa vse drugače. Pri nas se dani in večeri in v našem koncu vstajamo in hodimo spat, kakor da nas je zadelo nekaj hudega. Ko napoči jutro, govorimo že o večeru.

In to enoličnost, vso to čemernost so davi pretrgali Strahovi. Ni se še dobro napravil dan, ko nas je zdramilo strašansko cviljenje. In že sem bil na oknu; pod menoj je kar boljčal tja čez cesto gospodar, nad menoj se je pa spenjal daleč ven Svirali. In na mah so bila polna tudi vsa okna v soseščini. Obrazi vseh so bili začudeno podolgovati. Strah, ki je držal prasca za eno zadnjih nog, je zdaj pa zdaj privzdignil glavo k hišam naokrog, Strahovka, ki je stregla in mešala kri, se je pa na ves glas smejala. Menda nas je to vse zabolelo, ker smo začeli okna drug za drugim zapirati.

»Si slišala?« sem dejal ženi, ko je vstajala. »Sem, kje koljejo?« je vprašala. »Pri Strahovih, kje pa?« sem se namuznil. Žena je samo pokimala in odšla v kuhinjo. Opoldne, ko sem se vračal z dela h kosilu, me je dohitel Svirali. »Drevi bo pa na mizi godlja,« je začel in se nasmešnil. »Bo,« sem prikimal, »pri Strahovih pa še kaj boljšega.« Svirali je pomolčal in zopet začel: »O, veste, jaz sem muzikant in sem že veliko sveta obhodil. Povsod sem stanoval tako zunaj mesta, in verjemite mi, da so si ljudje povsod podobni. Med kopico prav takih hiš, kakršne so tukajle, je skrita po ena nizka, prav ponižna, in v njej živi siromak Strah, ki ga vsi pomilujejo in ki se vsem smeje. Takšen Strah vse prevoha, vse izvoha in vse iztakne.

Tak Strah se nikoli ne hvali, ampak samo stoka. Takšen Strah nabira vso pomlad, vse poletje in vso jesen. Vrag si ga vedi, kako napravijo takšni Strahovi, kadar pridete k njim. Vsepovsod taka revščina, da bi se razjokali. Vse pohištvo na pol razbito, omare in skrinje polne samih cap, na posteljah plevnice brez rjuh, štedilnik vedno mrzel, v shrambi zadnji kos kruha in na dvorišču nobenih drv. Pa pride nedelja, in Strah in vsi njegovi so v novih oblekah, in novih čevljih, pa pride birma, in pri Strahovih sede boter Strah, njegov birmanec in cela vrsta sorodnikov ob mizi, ki se od samih dobrot kar šibi. In pride zima, in kdo kolje? Strahovi! In kdo nese k velikonočnemu blagoslovu toliko pogač in potic in gujati, da se mu kar glava ziblje? Strahovka! Vidite,« je poškilil na Strahovo dvorišče, ko sva šla mimo, »in kdo bo to popoldne razdajal godljo? Strahovka!»

In preden je koračil gospod Svirali od mojih vrat, ki zaklepajo vse, kar imamo, z enim ključem, v svojo podstreho, sem zamišljeno pripomnil: »Pa zakaj neki je tako?« Svirali je pa zamahnil z roko in se zasmel: »Je že tako v naravi in življenju. Kdo neki je dal hrčkom to pamet, da se za čez zimo preskrbe in dobro založe, lisici, ki je tako prebrisana, pa ne? Ta reva mora tudi v najhujši zimi iz toplega brloga za svojimi kokošmi. In kolikokrat ji je za najhujšo lakoto dobra tudi kaka miška. A kolikokrat meni klarinet?« se je zakrohotal in izginil.

Frank Braun:

Dogodilo se je takrat, ko so bili prišli na oblast sovjeti. Vsak neznan komisar je postal nenadoma gospodar nad življenjem in smrtjo. Poleg tega ni bilo izhoda iz dežele, sicer si postal brez vsega, tako rekoč berač. Kadar so koga dobili, ki je hotel nesti svoje premoženje čez mejo, so ravnali z njim kakor z zločincem. Pravica je bila v tistih časih — sicer je pa bolje, da ne izgubljam besed. Hotel sem povedati o grofici Dasovi, ali bolje, o njeni mački Nini.

Stanovali smo v kronskega mestu, v hotelu, ki je prej služil mornarjem za začasno stanovanje. Temu primerna je bila zunanost, postrežba in oprema, seveda tudi umazanost. Toda veseli smo bili, da smo imeli vsaj streho nad glavo. Mnogo je bilo znancev, ki so pod trdnjavskimi oboji prebili marsikatero neprespano noč.

Grofici je bil odhod dovoljen ali vsaj ne prepovedan. Vse svoje premoženje je pustila doma. Saj ji itak ni preostalo drugega. Komisar, neki bivši mornar, je hodil s svojimi ljudmi neprestano okrog nas in nas opazoval. Ta grofica je morala vendar nekam skriti denar! Kako bi si sicer upala na krov danskega parnika, ki je bil vsidran pred pristaniščem in je bil določen za prevoz beguncev. Prevoz je gotovo moral stati denar!

Nenadoma je odredil ponovno telesno preiskavo. Ženska, ki je stanovala nekje na podstrežju, je grofico natančno preiskala. Vendar pa ni mogla ničesar najti. Prtljage ni imela. Samo culo perila, ki je bila hitro pregledana, to je bilo vse. Mene ni pogledal nihče. Bil sem čisto neznan, brezpomembna oseba in sem se tiho naslanjal na zid. Nikdar nisem nič imel. Rad bi, da bi me Danec za delo na ladji prepeljal v Kopenhagen. Toda prav name bi bil moral komisar bolj paziti. Skrival sem tri velike, nevdelane groficične demante, ki so bili sicer le del njenega nakita, pa so vendarle bili še vedno majhno premoženje.

Grofica je vdano prenašala svojo žalostno usodo. Sedela je tu v sobi med vsemi mogočimi ljudmi, držala svojo lepo, belo mačko — Nina jo je klicala — v naročju in čakala. Na kaj? Na isto kakor mi vsi. Na naslednjo minuto, uro, dan, ki bo morda prinesel izpremembo, ki je morala priti. Zvečer bo poslal kapitan s parnika čolne, potem se bomo vkrcali. Ponoči mora parnik že odpluti.

Morda naju bo pa le kdo izdal? Morda so opazili, da sva bila prej z grofico skupaj, da sva se večkrat spogledala.

Vsak trenutek lahko zatulijo parnikove sirene v znamenje, da so spustili čolne. Stopil sem proti njej in sedel v kot za omaro. Šepetala sva, pazila na vsako besedo in se le s težavo pogovarjala. Mačka se je zbudila, skočila na tla, zlezla pod omaro in začela prestiti.

Spet je vstopil komisar in dal odvesti vse, da sem ostal sam. Grofica je odšla zadnja, na mačko pa je pozabila. Hitro sem zaprl vrata za njo. Zdelo pa se mi je, da je še nekdo ostal pred mojimi vrati. Grofico so odvedli v sosedno sobo. Trepetal sem po vsem telesu, prisluškoval ob vratih, dojel sem korake in surov klic: »Odprite, takoj!« Nekdo je razbijal po neklih vratih; moralo je biti ob vhodu v groficiño sobo. Takoj sem razumel. Zdaj pridejo tudi k meni. Za trenutek sem otrpnil od strahu, kri mi je zastajala v žilah. Kaj zdaj? Tiste tri kamne sem imel kar tako v žepu. Kam naj jih denem? In tedaj je zatulil zunaj na morju parnik. Zdaj so torej poslali čolne na kopno, prišla je tista četrta ure, ki naj nam prinese odrešitev. Skočil sem k oknu. Dvorišče je bilo globoko. Nevarno sicer, toda... prepozno. Nekaj mornarjev je prišlo na dvorišče. Ko sem se obrnil od okna, je potrkalo na vrata. Nisem se mogel ganiti. Oči so mi begale po stenah, vratih in borni opravi ter iskale skrivališča. Toda kamorkoli bi bil vtaknil dragulje, bi jih bili gotovo

našli. Saj znajo dosti bolje iskati, kakor zna navaden človek kaj skriti.

Puškina kopita so udarila po vratih:

»Odpri!«

Ropot je odjeknil po vsej hiši. Vsa preplašena je prilezla mačka izpod omare in se pričela prilizovati okrog mojih nog. Ukrivila je svoj hrbet in predla. V tisti sekundi mi je prišlo na misel. Sklonil sem se, pobral mačko in stopil k postelji. Proti vratom pa, odkoder je prihajalo nestrno ropotanje, sem zavpil:

»Potrpite malo, da se oblečem!«

Vzel sem iz žepa kamne in jih zavezal mački v petljo. Potem sem slekel suknjič in telovnik, si odpel srajco in skočil odpirat vrata. Brcnil sem mačko ven, da se je splazila po temnem hodniku mornarjem med nogami.

Vstopili so. Bili so nerodni, neotesani, a vendar dobrodušni. Preiskali so me, postavili sobo na glavo — in seveda niso ničesar našli.

»Sodrug!« je rekel dolgin z vodniškim znakom, »zdi se mi, da smo preiskovali samo majčkeno ljubezensko zadevico.« In so se krohotaše zvrstili skozi vrata.

Pred »hotelom« sem naletel spet na grofico. Hodila je z admiralom Jurovim. V levici je nosila culo, z desnico pa si je pritiskala mačko na prsi. Oddahnil sem se.

»Vam smem nesti culo, grofica?« se je ponudil admiral, ki je imel prazne roke. Izročila mu je svoje perilo. Nisem ji pogledal v obraz. Ničesar sluteti je nosila svojo mačko. To je bilo prav in tudi dovolj. Če bi bila vedela, bi se bila morda izdala na kak neroden način.

Čolni so se bližali pristanišču. Vetrer je pihal z morja. Pospešili smo korake, srca so nam hitreje utripala. Spremljevalci so zabrusili nekaj psovki proti prihajajočim, vendar pa so nas vedli dalje.

Stopali smo v čolne. Najprej sku-

*V mladosti
ni sovraštva.*

pina pred nami. Star mož je glasno jokal. Zdaj mi. Najprej admiral, za njim grofica. Tedaj je stopil k njej mornar v obnošeni uniformi, s surovim smehljajem na na pol odprtih ustnicah.

»Stoj!« je velel.

Vsi smo prebledeli. Iztrgal ji je mačko iz rok, jo prijel za rep, zavih-tel in izpustil. Nekaj belega je zletelo skozi zrak, glasno in žalostno je za-kričalo in zamolklo udarilo ob zid. Nina je obležala. Mornar se je sklo-nil. Snel je s puške bajonet, ga po-

tisnil živali v prsi in ji večje prepa-ral trebuh. Izvlekel ji je drobovje in ga otipaval. Moral sem pogledati stran. Nekaj topega me je zgrabilo za grlo. Slišal sem mornarja, kako se je oglasil:

»Nič! Lahko bi bila dala mački po-žreti nekaj demantov.«

Vrgel je krvavečo kepo v travo in stopil proti zadnjim vrstam, ki so si-lile naprej in delale nered.

Moral sem mimo mačkinega trupla. Ležala je tam z odprtim trebuhom, brez drobovja, z osteklenelimi očmi.

Čeprav se mi je studila, sem igral komedijo. Pobral sem jo in jo žalost-no, s sklonjeno glavo, skoraj ilhte pri-tisnil na prsi. Opo-tekel sem se čez brv in zadnji stopil v čoln. Trdno sem držal mrtvo mačko, za seboj sem slišal smeh. Čoln je odrinil.

Ko smo stopili na parnik, sem od-vezal petljo in vrgel mačko v morje. Vsi trije kamni so bili še v traku, trdno zavezani. Danci so se smejali. Sam sem si oddahnil in se nasmejal. Grofica se je sklonila nad mojo roko, komaj sem odvrnil njeno kretnjo.

ČUVAJEV OV RATNIK

Oskar Hudaes:

Peppek je šel v šolo. Nič kaj se mu ni ljubilo. Sicer je rad hodil v šolo, le kadar ni imel naloge, mu ni bilo pri srcu nekaj prav. Takrat bi se najrajši obrnil in stekel domov. Danes pa ni vedel, odkod je ta nemir v njem. Nalogo je naredil, zgodovino se je naučil, kaj tedaj? Mislil je in mislil, a ni mogel uganiti, kaj bi bilo vzrok tej tegobi. Globoko je vzdihnil, kakor bi z vzdihom hotel odvreči pezo, ki mu je težka kakor gora ležala na duši.

Šumenje listja ga je prebudilo iz premišljevanja. Dva psa sta se podila med grmovjem, se prekopicala in zdaj pa zdaj veselo zabevskala. Tedaj se je Peppek bliskoma spomnil, zakaj je danes tako nemiren. Takole je bilo:

Pred mesecem dni mu je boter daroval mlado ovco. Peppek je bil tega daru na moč vesel. Izpolnila se je njegova največja želja. Kako je zavidal sosedovega Mihca, ki je že zdavnaj imel ovco! Celo prepil je že rodila ta zavist. Odkar je tudi Peppek imel ovco, je izginila zavist, izginile so vse možnosti za prepil, izkratka — Pepkova ovca je med obema spletla trdno vez prijateljstva. Le nekaj je Pepka še vedno na tihem grizlo. Njegova ovca ni imela ovratnika, kakor ga je imela Mihčeva. Kar z navadno debelo vrstico ji je okrog vratu privezal zvonček. Nič drugega ni našel. Tak ovratnik je moral neke dobiti. Prosil je očeta, naj ga kupi, toda oče je imel o takih rečeh svoje posebno in trdno mnenje. Rekel je, da vrstica popolnoma zadostuje svojemu namenu. Po tej očetovi izjavi je Pepkovo zadnje unanije padlo v vodo. Sam si bo moral preskrbeti ovratnik. Če bi imel denar, bi ga kupil, a zadnje dinarje je na semani dan zapravil za sladkarije. Hm, kako jih je bilo škoda!

In tako je nekega dne kar na lepem zapazil, da ima Kovačev Čuvaj v Gorenjih prelep ovratnik iz širokega jermena, okovanega z velikimi bakrenimi, svetlimi gumbi. Joj, kako bi se ta ovratnik podal njegovi ovci! Naglo se je odločil. Požvižgal je Čuvaju in mu pokazal kos kruha. Pes mu je sledil daleč za ovinec. Peppek se je ozrl. Sama sta bila s Čuvajem, ki ga je prijazno gledal in mahal z repom. Vrgel mu je kruh. Pes ga je hlastno nograbil, medtem mu je Peppek snel ovratnik in ga hlastno stlačil v torbo. Čuvaj je pojedel kruh, se popraskal po vratu, zaprosil z velikimi, pametnimi očmi še za kosček kruha, a ker ga ni dobil, se je okrenil in stekel domov.

Peppek je komaj čakal, da bi tisti dan minila šola. Med poukom je večkrat na skrivaj ogledoval ovratnik. Sošolec Peter je to zapazil.

»Kje si ga dobil?« je vprašal. »Lep je. Prav takega ima Kovačev Čuvaj.«

Peppek se je prestrašil.

»Našel sem ga.« je zbegano odgovoril.

Peter je opazil njegovo zbeganost. Nasmehnil se je in rekel:

»Nič ga nisi našel. Vzel si mu ga. Čakaj, učiteljci povem.«

»Tiho bodi!« mu je šepnil Peppek. »Jabolk ti prinesem.«

Res mu jih je drugi dan prinesel. Toda Peter ni bil zadovoljen. Hotel je še in še. In končno sta se včeraj sporekla zaradi tega. V jezi sta šla narazen. Danes ga Peter gotovo zatoži. Peppek je ponovno vzdihnil. Naj ga le zatoži! Tako ga nabije, da bo pomnil, kdaj je iztegov val hudobni jezik.

V šoli ga je Peter sprejel z zmagošlavnim nasmeškom. Peppek ga še pogledal ni. Sedel je na svoj prostor, ves razburjen, kaj se bo zgodilo v naslednjih minutah. V njem sta kuhala strah pred kaznijo in besna jeza na Petra.

Ko so odmolili, je Peter vstal in glasno rekel:

»Gospa, Peppek je Kovačevemu Čuvaju ukradel ovratnik.«

Učiteljica je osupnila. Začudeno je pogledala Pepka in strogo vprašala:

»Ali je res, Peppek?«

Deček je planil pokoncu. Val rdečice mu je zalil obraz.

»Res!« je rekel kratko in odločno, kakor bi ga nič ne bilo sram storjenega dejanja.

»Peppek, Peppek!« Učiteljčin glas ni bil več strog. Nekaj mehkega je zvenelo iz njega. »Zakaj si to storil?«

Peppek je uvidel, da ga učiteljica ne misli kaznovati. V hipu ga je postalo sram te tatvine, v katero ga je zapeljalo golo samoljubje, ki ga ni znal brzdati. Bilo mu je žal, zelo žal, da se je tako izpozabil. Kesal se je. Povesil je glavo in ni odgovoril.

Učiteljica je stopila k njemu, mu dvignila glavo in tiho rekla:

»Vidim, da ti je žal, Peppek. Nikdar več ne smeš biti tako lahkomišljen. Pojdi h Kovačevim, priznaj vse in vrni ovratnik. Ali boš?«

Skesano je prikimal in sedel. Čutil je veliko olajšanje, kajti vse te dni ga je pekla vest, da nikjer ni imel miru. Celo z ovčko ni imel pravega veselja. Kar hvaležen je bil Petru, da je zadevo sprožil in rešil.

Na poti domov je stopil h Kovačevim. Gospodinja je stala v kuhinji in pomivala posodo. Odkritosrčno ji je vse razodel, vse do zadnjega ji je povedal in ji vrnil ovratnik. Vesel je bil svoje odkritosrčnosti in korajže.

Gospodinja je vzela ovratnik in srdito premerila Pepka od nog do glave, potem se je zadrta nani:

»A, ti si tisti lump? Marš, poberi se mi iz hiše, seme tatinsko! Le čakaj, bom že tvojemu očetu povedala, kakkega lepega sina ima.«

Za hip je obstal kakor vkopan. Pričakoval je pohlevnega nauka in odpuščanja. Dobil je psovke in še očetove batine se mu obetajo.

Žal mu je bilo, da se je šel opravičiti, da se je kesal — — —

Na cesti je pomaknil klobuk na oči, stisnil zobe, srdito pljunil in uporno odkorakal proti domu.

Arkadij Averčenko:

PRI CAJU

Sedel sem pri pisalni mizi v svoji sobi — pred menoj je bilo odprto okno, za oknom je bil vrt in nasproti je stala vrtna hladnica. Okna hladnice so bila odprta, tako da sem lahko prav dobro videl postavi moža in žene, ki sta pravkar sedla k čaju.

Žena je vzela kozarec, ga z brisačo izbrisala, postavila na podložek ter vprašala svojega moža:

»Hočeš bolj temen čaj?«

»Kajpak, saj veš!« je zagodrnjal mož. Ni spustil oči s časopisa, nesel je kozarec k ustom, krepko srknil, potem pa jezno poskočil:

»Kaj pa je to?«

Zvijal se je na stolu kakor ptič, ki ga je zadela krogla; nato je planil k čajni mizi, prezirljivo pogledal svojo ženo in dejal ves besen:

»To si storila nalašč!«

»Kaj sem pa storila?« se je začudila.

»Dala si mi vrelo vodo.«

»Kakšno vrelo vodo? To je vendar prav navaden čaj!«

»To ni čaj, to je vrela voda!«

»Kaj hočeš reči s tem?«

»To je podlost. Vse grlo sem si oparil!«

»Ampak...«

»Veseli se uživaš, če moreš svojemu možu napraviti kaj zlobnega!«

»Ampak, ljubček... ti si vendar sam kriv.«

»Jaz? Kako to?«

»Če si tepec, bi se ne bil smel oženiti... potem bi pil mrzel čaj.«

»Ti bi ne bila smela takega tepca

vzeti... Pardon!... Sicer pa si sama bedasta... da... bedasta...»

»Jaz?«

»Da, ti?«

»Kaj hočeš reči s tem?«

»Če se že da človeku vrela voda, ga je treba vsaj opozoriti.«

»Čudno, našemu prijatelju Nikolaju dajem čaj zmerom tako, pa se nikoli ne pritožuje.«

»Ker tvoj Nikolaj nima grla, ampak navaden žlebe... Ta don Juan.«

»Kaj hočeš s tem reči?«

»Daj mi mir s svojim Nikolajem. Neprestano me jeziš. Danes mi daš vrelo vodo, in to pojde tako dolgo, dokler ne poginem... Potem boš lahko s svojim Nikolajem srečno in zadovoljno živela ter se ti ne bo treba bati, da bi te tvoj mož zalotil in flagranti...«

»Kaj hočeš s tem reči?«

»Pravim, če mi daš še enkrat vrelo vodo...«

Žena je planila kvišku, prevrnila stol in zaklicala:

»To ni vrelo voda! To je čaj! Navaden čaj! Vsi pijemo ta čaj! Ti barbar... vsi pijemo ta čaj...«

Videl sem, kako so se odprla stranska vrata in je stopila v sobo dolga, suha žena, bržkone sorodnica.

Žena je prišla koščeno damo za roko in vzkliknila:

»Lili naj govori, ona ni zainteresirana na tej stvari. Lili, poskusi čaj! Ali je vroč?«

Lili je vzela kozarec, poskusila in »kla:

»Fuj... Čaj je vendar mlačen.«

Mož se je prijel za glavo, begal kakor blazen po sobi gori in doli ter kričal, kakor da je histeričen:

»Mlačen, ha... mlačen... Vsi s!u-

paj držite... Vsi ste zoper mene... Če je to mlačna voda, potem ste vi vsi lopovi, goljufi...«

»Vladimir Ivanovič,« je rekla Lili ponosno, »mene lahko žalite, zakaj jaz sem uboga deklica, ki stanuje pri svoji sestri, toda vi morate premisliti, kaj govorite.«

»Meni ni treba ničesar premišljati!« je besno zakričal mož.

»Prosim... ampak jaz moram reči... meni se zdi vaše ravnanje podlo... Če vam moja sestra ni pogodu, zakaj ste jo pa vzeli? Mož, ki se norčuje iz žen, katere se ne morejo braniti, je v mojih očeh podel.«

V tem hipu so se odprla vrata in v sobo je stopila stara pestunja.

»Kaj pa tako hrumite tukaj?« je zaklicala razgorčena. »Otrok je pravkar zaspal.«

Mož je prijel pestunjo, jo vlekel k mizi in zaklical:

»Pestunja! Vi ste edina pametna ženska v hiši... Povejte, ali je mogoče piti tale čaj?«

Pestunja je poskusila čaj, nato pa rekla z glasom popolnega prepričanja:

»Ne, tega čaja ni mogoče piti...«

»No,« je odvrnil mož, »ali nisem zmeraj trdil, da je pestunja pametna ženska?«

»S teboj drži, ker hoče več mezde, samo dela se, kakor da si je ustnice sežgala.«

»Zakaj sežgala?« je vzkliknila pestunja, »čaj je vendar mrzel ko led...«

»Kaj?« je zakričal mož. »Spravite staro proč, sicer jo zadavim...«

»Milostivi gospod!« je vzkliknila starka in začela jokati.

Nič več nisem mogel ostati pasiven gledalec. Pograbil sem klobuk in tekkel k sosedovim.

»Oprostite,« sem dejal, »da sem kot neznanec planil k vam v sobo. Skozi svoje okno sem videl vse, kar se je tu godilo. Vsak izmed vas, gospoda, ima s svojega vidika prav. Vi, milostiva, ste dali svojemu možu res zelo vroč čaj. Vaš mož si je oparil ustnice in se je začel z vami prerekati. Vaša sestra je prišla v sobo deset minut pozneje, in seveda je bil čaj že mlačen. Pestunja je prišla še deset minut pozneje kakor vaša sestra, in čaj je bil že mrzel. Toplota tekočine se, kakor je znano, ako pride v stik z zrakom...«

»Oprostite, gospod,« je vprašal mož, »kaj pa prav za prav hočete?«

»Jaz? Prav nič... Hotel sem vam le oči odpreti... Skozi svoje okno sem videl, kaj se je godilo v tej sobi...«

»Lep posel!« je strupeno pripomnila gospa. »Sosedo opazovati... vohuniti... Sram vas bodi!«

»Lepa vzgoja je pripomnila sorodnica, »vtihotapiti se v tujo hišo in potem še neznanec pridigati o moralih... fuj!«

In pestunja je dejala:

»Pri moji prejšnji gospodi — je tudi prišel nekoč imeniten gospod, in pozneje je izginil plašč iz predsobe. Pojdi, moj dragi, pojdi...«

In zdaj so stali vsi štirje složni, pozabili so svoj prepir in so me ježno gledali.

Jaz pa sem se smehljaj in zapustil sobo. Ljudje pač nočejo nikoli slišati resnice.

Jož Dauter

Četrt ure jutrnje telovadbe.

Zdravniki trdijo, da je četrta ure telovadbe zjutraj navsezgodaj popolnoma zadosti, da se ohranijo mišice krepke in telo gibčno. Seveda morajo biti te vaje smotrno izbrane, tako da se pretelovadijo vse mišice telesa, in ne smemo izpustiti prav nobenega dne. Izpočetka bomo sicer nekoliko čutili mišice, vendar je to samo znak, da mišice pravilno delujejo, in bodo te bolečine v nekaj dnevih izginile.

Najbolje je, če telovadimo takoj zjutraj, kakor hitro vstanemo iz postelje. Najbolj koristne so vaje, pri katerih se pregibamo v pasu in pri katerih skrčujemo in mahamo z rokami ter pri tem globoko vdihavamo in izdihavamo.

Nekaj takšnih vaj kažejo naše slike, ki so tako jasne, da pač ne potrebujejo nobenega opisa. So to sicer same lahke vaje, s katerimi pa dosežemo, če jih vadimo redno vsak dan, navzlic temu popolnoma svoj namen. Sčasoma si bo pa tako vsaka izmislila 1. ove in težje vaje.

Za vitko linijo je potrebna taka telovadba.

Zmaga je moja!

Foto: Dušan Čeh, Zagreb

Foto: Dušan Čeh, Zagreb

Morje, sport in gimnastične vaje so
potrebne za zdravje

Tudi ženske so morale delati za vojaške potrebščine.

V. Krüger:

Taksameter kaže ljubezen

Ully Storm stoji s svojim krasnim šesterosedeznim vozom pred Zahodnim kolodvorom. Bolje rečeno: Ully je imel tam svoje mesto. Zakaj krasni voz, ki mu ob zibelki niso pele sojenice o primontiranju taksametra, je čakal na potnike, ki jih morda pripelje mednarodni ekspres iz Švice. Isti voz, ki je še pred šestimi meseci delal rekordne ture po Evropi, ki so ga žene ljubile, moške pa zavistno občudovali, je danes lezel po mestu iz okraja v okraj, in če je šlo za daljšo vožnjo, so skakale številke v taksamtru kakor za stavo. Ully se je vživel v svojo usodo hitreje in lažje ko njegov avto. Čeprav je bil tudi odličnega izvora in raznežen od mladih nog, je imel vendar smisel za čas, v katerem je živel, in je moral

— služiti kruh kot šofer avtotaksija. Nekoliko izgub na borzi in pri kartah, no — zdaj je bilo treba služiti za bencin...

V kolodvorski veži je zahrumelo... ekspres je že tu. Ully je imel lepo mesto, prav pred izhodom. Ena prvih tur je morala veljati njemu. Sicer pa je to tudi že potreboval! Zadnji dnevi niso bili za nič in Ully ni imel v žepu niti gumba za srečo. Potniki hite iz kolodvorskega poslopja, prvi, drugi, tretji taksi pred Ullyjem so že zasedeni, zdaj mora priti on na vrsto...

Zdajci čuje prijeten, jasen dekliški glas: »Halo — Ully! Čakate name? To bi bilo krasno!«

Ully se je obrnil in gledal lepi Diti naravnost v obraz. Tole srečanje mu je bilo več ko mučno. Dita je bila lani njegova soigralka pri tenisovi turneji. Krasna stvarca, ki se je z njo tako izvrstno razumel! In čeprav se je že sprijaznil s svojo usodo, ga je bilo zdaj strašno sram, da bi sto-

pil pred Dito kot šofer avtotaksija. Postavil se je torej pred avto tako, da ni bilo videti taksametra, in se je v zadregi smehljal: »Veseli me, gospodična Dita, da vas spet vidim, — toda na vas žal nisem čakal... saj nisem vedel, da se pripeljete...«

Dita je bila nekoliko žalostna. »Škoda! Mislila sem že, da ste o tem izvedeli po naključju — in da bova teh nekoliko ur, ko bom v mestu, preživela skupaj, preden me oče odpelje s seboj na našo graščino... Bilo bi tako lepo...« Pogledala ga je in vprašala: »Vi čakate drugo damo?« — »Ne — nobene dame...« — »Oh — mene ne boste pregovorili! Na starega strička čakate, ne? Že razumem. Zato se torej niste vse leto oglasili! Čeprav ste mi sveto obljubili, da mi boste pisali! Le čakajte! Maščevala se bom tej dami! Poslušajte, prijatelj! Čez dve uri me bo čakal oče v hotelu, potem pa se skupaj odpeljeva domov. Medtem imam mnogo potov in moram marsikaj nakupiti. Hotela sem si najeti avtotaksi. Toda zdaj mi to niti na misel ne prihaja! Jaz se bom mučila v kakšni barki po mestu, a dama, ki mi je strašno zoprna, bo lepo sedela v vašem lepem vozu! Nikakih izgovorov, gospod! Odpeljite me k moji šivilji, in ko vse oskrbim, bova pila skupaj skodelico kave, potem pa me odpeljete k očetu, da mu vas slednjič predstavim — pripovedovala sem mu o vas že itak preveč!«

Ully se je branil. »Draga, zlata gospodična Dita, res ne morem... premislite, jaz...« — »Ne — sploh ne premišljam... Srečna sem, da sva se slučajno sešla... zdaj boste tri ure moj!«

Dita je odprla vrata in skočila v voz. Ully se je ustrašil — zdaj bo gotovo zagledala taksameter. Brž je zlezel za volan in postavil Diti kovček zraven sebe tako, da je bil taksameter zakrit. Prva nevarnost je bila odstranjena...

Dita je za šalo ukazala: »Prva postaja — Grajska ulica 9. Tam stanuje moja šivilja. Daljša postaja, gospod šofer!« Ully se je polagoma zavedel in se pridružil njeni dobri volji. Situacija ga je začela zabavati. Seveda še slutil ni, kako se bo vse končalo. Dokler je še kaj bencina in dokler se ne bodo zahtevale od njega finančne žrtve, bo šlo...

Krenil je z avtomobilom na prostoren trg in se ustavil po nekoliko ovinkih v ozki ulici starega mesta. Dita je izstopila. »Imenitno!« je rekla. »Še sanjalo se mi ni nikoli, da me boste vozili po mestu. In če pomislim, da stoji tista ženska zdajle pred kolodvorom in vas zaman išče... In zdaj... zdaj se pravi... oborožiti se s potrpežljivostjo... saj veste, pri šivilji... Toda pojdite morda tja le v kavarno...«

»Ne... v to kavarno — ne — tja ne grem! Zoprna mi je!«

»No, pa čakajte tu. In dajte mi kovček...«

Streliš — zdaj bo vendarle videla ta prekleti taksameter... Vrgel je nanj plahto, in stvar je bila reše-

na... Začasno... Uspelo mu je imenitno — Dita ni ničesar opazila. Odšla je v hišo.

Zdaj je imel Ully dovolj časa, pre-mišljevali o nevarnosti svojega sre-čanja z Dito. Seveda, to dekle je bilo krasno, čarobno, edinstveno... Toda kajpak za tenis in njegovega šam-piona. Za šoferja avtotaksija je to ne-varna igračka... In kavo hoče z njim piti! Bencina bo dovolj, toda ta kava... za kavo ni denarja! Kaj naj stori? Najbolje bi bilo, da se odpelje brž nazaj pred kolodvor, se postavi lepo v vrsto, seveda prav na ko-nec... in čaka na prvi vlak...

Prav ko je hotel odpeljati, so se odprla vrata voza, neki gospod je skočil noter, in za Ullyjem je zagrmel glas: »Šofer — v Zagato! Am-pak tempo!« S tem je usoda rešila zadevo. Ully je odpeljal. Ta vožnja je bila dobra, Ully je bil pošteno pla-čan... Denar v žepu... Dovolj de-narja — za kavo in za zakusko... Vrnil se je nazaj v Grajsko ulico. Za-našal se je na srečo... Morda še ni odšla... Saj vemo — ženske pri ši-vilji...

Komaj se je dobro oddahnil, je pri-šla Dita. »Je dolgo trajalo?« je vpra-šala. »Oh, ne! Tako hitro mi je pote-kel čas!« »To je dobro. Torej še tele tri naslove... potem pa v kavarno!«

Vse je šlo izvrstno, in potem sta sedela v majhni prijetni kavarni, ki jo je Ully poznal še iz starih zlatih časov. Toliko sta se tam spominjala. Morda sta prav zato tako malo go-ovorila... Zdelo se jima je, da sta se šele včeraj razšla... in da se jutri spet snideta... Ully je pozabil na vse žalostno...

Kar ga je Dita prebudila v grdo resničnost. »Tako — in zdaj se od-peljeva k očetu v hotel!« — »Čujte, Dita, to res ni mogoče! Jaz vendar gospoda očeta sploh ne poznam in ga ne morem kar tako napasti!« — »Vi ne poznate očeta, tega morava samo napasti, če hočeva napraviti vtis nanj. Sicer pa veste kaj, delajva se — kakor da ste moj taksišofer — ki sem ga za danes najela in ki me mora v vsem poslušati!« — Nekaj časa je strmel vanjo, potem pa je se-del za volan — ta opazka o taksišo-ferju mu je dala!

Potem ga je Dita s silo spravila v hotel, kjer je oče že nestrno čakal. Predstavila mu ga je. Oče je bil zelo ljubezniv. »Dita mi je o vas že mno-go pripovedovala, baje ste tenisov šampion, pa tudi sicer izvrsten člo-vek. Dita pozna ljudi.« Dita mu je segla v besedo: »Ampak najimenit-nejše na njem je njegov avto! Tega moraš iti pogledat, očka. Stoji pred hotelom.« — »Da,« pravi oče, »na av-tomobile sem ves neumen. Pojdite, Storm, pokažite mi svoj voz!«

Ully je šel. Ditin oče za njim. Stari gospod je voz nadvse hvalil. Ully je nekaj časa poslušal, potem pa je dvignil pogrinjalo s taksametra. Pogledi obeh mož so se srečali. Stari gospod je molčal in Ully je povetil glavo. Čez nekaj časa pravi stari gos-pod: »Moram vam priznati, dragi Ully, da mi zdaj ta voz še bolj ugaja! Zdaj sem naravnost navdušen!« —

Njen najboljši prijatelj.

Podal mu je roko in mu njegovo iskreno stisnil.

»Pojdite, vrniva se k Diti!«

Vrnila sta se v hotel, in stari gos-pod je rekel: »Kaj bi ti rekla, Dita, če bi naju Ully odpeljal v svojem avtu na našo graščino.« Dita ga je objela. »Tole je imenitna misel!« — Ully se je odločno branil: »Ampak to je vendarle predaleč, ne vem, ali se morem upati...«

Stari gospod ga je prijel pod pazduho in ga odvedel v stran: »Oprostite, zdi se mi, da pozabljate na svoje instrukcije. Po teh ne sme šofer odkloniti vožnje brez tehtnih vzrokov... ali imate morda take vzroke?« — »Ne.« — »Torej se od-peljemo — prijatelj!«

V zarasli park za gradičem zveni melodija plesne godbe. Praznuje se Ditin rojstni dan. V kostanjevem dre-voredu stoji cela vrsta avtomobilov. Povsod luči in veselje... Samo mlad mož — tisti, ki ga vsi zavidajo, ni vesel. Teži ga negotovost — njegova

skrivnost. Stari gospod že ve, toda Dita?... Kaj bo rekla, ko izve, da je čisto reven in da je avto taksame-ter?

Dita je peljala Ullyja na mračno grajsko teraso. Od spodaj se dviga k njima vonj jasmina in rož, stari park šepeta pravljico o večni ljubezni. Dita drhti od sreče, njene ustnice šepetajo besede ljubezni, toda še rajši bi menda vztrepetale pod sladkim poljubom... Zakaj ta čudni mladenič tako malo govori, zakaj je žalosten?

»Se spominjaš — takrat — poleti — pod gorami... Peljali smo se po celodnevni tekmi k jezeru in plesali v mali krčmi... Se spominjaš?«

Njegova nagla kretnja jo je preki-nila. Bilo je preveč lepo — toda bile so samo lepe sanje, in prebujenje bo grozno...

»Spominjam se... vse tiste lepo-te... in vsega se spominjam. Toda — Dita — moram ti nekaj pove-dati... Takrat sem bil nekdo iz tvo-jih krogov... enako bogat kakor ti in enako... Danes pa...«

Čeprav je Jacques Bourdillère dolgo prisegal, da se ne bo nikoli oženil, se je le premislil. To se je zgodilo nekoč nepričakovano v nekem kopališču.

Ko je nekoč zjutraj ležal na pesku in gledal ženske, ki so prihajale iz vode, se je zadel ob eno drobno nožico. Ozrl se je kvišku in osupnil. Sicer je videl samo gležnje in skrbno zapet kopalni plašč, toda to je bilo že dovolj. Zamikala ga je lastnica te nožice, pa tudi njena sveža lica in ustnice.

Predstavili so ga njeni rodbini, in preden se je dobro zavedel, se je v dekle do ušes zaljubil. Kadar je potem videl Berto Lannisovo le od daleč, je zardel. Vpričo nje je vselej kar onemel, niti misliti ni mogel in pri srcu ga je zbadalo. Ali je bila to ljubezen?

Nič ni vedel, ničesar ni razumel, toda odločil se je, da mora postati Berta njegova žena.

Starši so se dolgo upirali, ker ni bil na prav dobrem glasu. Pravili so, da ima ljubico. In pa to, da ljubi vse ženske, ki pridejo v bližino njegovih ustnic.

Zato je sklenil, da bo pretrgal svoje razmerje s prejšnjo ljubico. Njegov prijatelj je uredil na tistem vprašanje odpravnine in ji zagotovil življenje brez skrbi.

Jacques je vse pošteno plačal, toda o dekletu ni maral potem več slišati nobene besede, niti njenega imena ne. Pisala mu je še več pisem, pa jih niti odprl ni. Vsak teden je zagledal na svoji mizi nerodno pisavo zapuščenega dekleta, in vsak teden je bil bolj jezen. Uničeval je pisma in ni ničesar prebral, saj je bil prepričan, da so v njih sami očitki in same prošnje.

Ker dekletovi starši niso verjeli, da se je že dovolj poboljšal, je moral čakati še vso zimo, in šele na pomlad so uslišali njegove prošnje.

Prišla je poročna noč. Plesali so v velikem salonu. Mlada poročenca sta se potem umaknila v mali japonski budoar, ki ga je to noč razsvetljevala drobna pisana svetilka, viseča izpod stropa kakor ogromno jajce. Okno je bilo priprto in le časih je potegnil skozenj svež vetrič in jima pobožal lica. Večer je bil pokojen in mil, poln pomladanskih vonjav.

Ničesar si nista rekla: držala sta se za roke in si jili stiskala. Ona je bila čudno zmedena — kako bi ne bila! — toda smehljala se je. Ganiena je bila, časih bi bila najrajši zajokala, potem pa spet zavriskala od veselja, kakor bi se bil ves svet izpremenil zaradi tega, kar se godi z njo. Nemirna je bila, ne da bi bila vedela zakaj, in njeno telo, njeno dušo je prešinjala neka nedopovedljiva in prijetna utrujenost.

Izenada pa so se odprla vrata. V sobo je stopil sluga in prinesel na krožniku nujno pismo, ki ga je bil prav tedaj prinesel postrežček. Jacques je iznenada začutil, da mu je neznanca tesnoba stisnila srce.

»Dovoli,« je rekel ženi, raztrgal ovitek in bral. Bral je in bledel, dvignil je glavo in zajecjal:

»Draga, mojemu najboljšemu prijatelju se je pripetila nesreča. Takoj moram iti k njemu, ker gre za njegovo življenje. Saj mi dovoliš, da grem za nekaj minut? Prav kmalu se vrnem.«

Nekaj jo je zgrabilo. Komaj je še rekla: »Le pojdi!« Ni se ga upala vprašati, kaj je, čeprav je sumila, da v pismu ni tega, kar je njen mož rekel. In on je šel. Ostala je sama in poslušala godbo iz sosednega salona.

On pa je medtem odhitel po stopnicah. Ko je stopil na ulico, se je ustavil in še enkrat preletel pod plinsko svetilko pismo, ki ga je bil dobil. In bral je:

»Vaša nekdanja ljubica je pravkar rodila otroka. Zatrjuje, da je Vaš. Umrla bo, in njena edina želja je, da bi vas pred smrtjo še enkrat videla. Rotim Vas, da mi sporočite, ali pridete. Nesrečna je in vredna usmiljenja. Dr. Bonnard.«

Ko je stopil v sobo umirajoče, je bila že v zadnjih vzdihljajih. Najprej ga niti spoznala ni. Zdravnik in dva strežnika so stali okoli njene postelje. Dve sveči sta brleli na mizi, zraven postelje pa je ležal v zibelki otrok. Krvavela je. Na smrt jo je ranil ta porod. Zadnji trenutki njenega življenja so minevali in krvavenje vzlic zdravnikovi skrbni negi ni hotelo prenehati. Smrt se je bližala s hitrimi koraki.

Potem je spoznala Jacquesa in hotela dvigniti roko. Ni mogla. Preslaba je bila že in njena upadla lica so obile solze.

Pokleknil je na kolena pred posteljo, jo prijel za roko in jo začel krčevito poljubljati. Potem se je počasi približal belemu obrazu, ki je vzdrhtel, ko se ga je dotaknil. Eden izmed strežnikov je stal pri postelji s svečo, ki jima je svetila v obraz. Zdravnik ju je gledal iz kota.

Tedaj mu je rekla z glasom, ki je bil že daleč, daleč: »Umrla bom, dragi! Obljubi mi, da boš do konca ostal pri meni! Oh, vsaj v poslednjem trenutku me ne zapusti!«

Poljubil jo je na čelo, na lase in zaječal: »Ne boj se! Saj ostanem!«

Nekaj časa je molčala, ker je bila preslaba, da bi bila mogla govoriti. Potem pa je rekla:

»Pred bogom ti prisežem, da je ta otrok tvoj, pred svojo dušo. Samo tebe sem ljubila... Obljubi mi, da ga ne boš zapustil.«

Hotela je vzeti v roke drobno telesce, ki je bilo še krvavo, pa ga ni več mogla.

Nekaj ga je stiskalo za grlo. Vest in bolečina sta se začeli oglašati v njem:

»Prisežem ti, da bom skrbel za otroka in da ga bom imel rad. Nikoli ga ne bom dal od sebe.«

Ko je slišala te besede, ga je hotela še poljubiti, a bila je preslabotna. Ustnice je napela, pa se ni mogla dvigniti. Tedaj se je on sklonil k njej in jo poljubil.

Malo se je pomirila in šepnila:

»Sem ga prinesla, da bom videla, ali ga res ljubiš!«

Vzel je otroka. Nežno ga je položil na posteljo, in drobno bitje je utihnilo. Čisto tiho je rekla: »Ostani!« In ostal je. Ostal je in držal v svoji roki njeno, ki je drhtela v mrzlici umiranja. In spomnil se je, kako je še malo prej držal roko, ki je drhtela v mrzlici ljubezni. Časih je pogledal na uro, ki je bila že polnoči, ena, dve...

Zdravnik je šel. Strežnika, ki sta prej hodila počasi po sobi, sta zdaj že dremala na stolih. Otrok je spal in tudi mati je zaprla oči...

Ko je kalno jutro že sililo skozi zaveso, je iznenada iztegnila roke, da bi bila skoraj vrgla otroka na tla. Zahirpela je, potem pa je omahnila... Bila je mrtva.

Strežnika, ki sta prihitela k postelji, sta se prekrizala: »Končano je!«

Še zadnjič je pogledal ženo, ki jo je ljubil, potem pa se je ozrl na uro, ki je kazala štiri. Pustil je povrtnik in zbežal v črni obleki, z otrokom na rokah.

Ko je šel, je pustil svojo mlado ženo v japonskem budoarju. Ker ga le predolgo ni bilo nazaj, se je vrnila v salon. Bila je mirna, toda mučile so jo črne slutnje.

Minila je ura. Takrat je šele povedala, da je prišlo pismo in kako se je Jacques ustrašil, ko ga je bil prebral.

Še zmerom so ga čakali. Povabljeni so že šli. Le najbližji sorodniki so ostali. Opolnoči je nevesta legla.

Ob petih so zaslišali na hodniku glasove. Odprla so se vrata in se potem tiho zaprla. Potem se je iznenada začul jok — otroški jok!

Ženske, ki so bile v sobi, so planile kvišku. Berta, ki je bila ogrnjena v samo nočno haljo, je bila prva pri vratih.

Sredi sobe je stal Jacques z otrokom na rokah. Ves je drhtel. Ženske so ga prestrašeno gledale — samo Berta je ostala mirna. Bojazen ji je stiskala srce. Planila je k njemu in vzkliknila:

»Povej, kaj se je zgodilo, povej, Jacques!«

S pridušenim glasom je povedal:

»Ta otrok je moj... njegova mati je pravkar umrla...«

In stisnil je vreščče bitje k sebi.

Berta ni rekla niti besede. Rahlo je prišla otroka, ga objela in privila k sebi. Potem je vsa v solzah pogledala moža in mu rekla:

»Praviš, da je mati mrtva?«

»Da, pravkar je umrla,« je povedal. »V rokah mi je umrla. Že od poletja je nisem videl. Nič nisem vedel o njej... šele zdravnik me je obvestil...«

Tedaj pa je šepnila Berta:

»Kajne, da bo ta otrok najin? Vzgojila ga bova in ljubila, kajne, dragi?« (B. R.)

Slavni kanadski petorčki, za katere skrbi Anglija in ki so že danes določeni za razne filmske posnetke.

Samo enkrat smeš oblizniti.

(Nadaljevanje.)

Karli je sedel poleg Lebna na stolu, klobuk je držal na kolenu, kakor bi hotel takoj spet oditi, in natakarka je kar odslovil.

»Kje pa imaš prtljago?« je vprašal Leben. — »Kar zunaj? Saj ti jo lahko ukradejo!« — »Da nimajo kaj ukrasti, praviš, no le prinesi jo sem, saj imaš še skoraj štirideset minut časa.«

In potem se je Leben celo tega spomnil in vprašal: »Kaj nisi nič lačen?«

»Sem!« je priznal Karli moško in se delal, kakor bi to ne bilo prav nič važnega.

»Naroči si kosilo, ti norec, alo natakarkar...« in pristavil je še: »Za teh par dinarjev me še ne bo konec.«

Ko se je bil Karli najedel, je Leben plačal račun in stisnil svojemu mlademu prijatelju še dva kovača v pest. Za cigarete in za malico! Šele zvečer bo doma!

Trčila sta in izpila na zdravje in Karli si je prižgal cigareto.

»Ti,« je pričel Leben in gledal v mizo. »Jaz ti bom zdaj nekaj povedal!« Dvignil je pogled in zastrmel v Karlijeve mehke, svetle in zelo gibljive oči. Ali bo znal molčati? Kaj je v teh mladih očeh? Razboritost — pač! In mnogo radovednosti za človeška pota. Celo sledovi razumevajoče človečnosti. A molčeče trdnosti prav nič! In vendar se mnogo iskrenega prijateljstva navdušeno ponuja na tem odprtem obrazu, pa tudi v nezanesljivih, a ne lokavih očeh. Leben se je spet zagledal v vzorec namiznega prta pred seboj. Medtem je bil Karli od strani prebral podpis na karti, ki jo je bil Leben poprej napisal. »Jov Tomas« je stalo tam zapisano v lepo zaokroženih, razločnih in trdnih črkah. Kaj pa je to? Aha. »samo Tvoj« — to je pa res zelo spretno zaobrnjeno. Še naslov! Berta...

»To, kar ti bom zdaj povedal, fant, moraš znati ohraniti zase. Pravijo sicer, da si čenčav, a jaz sem te vedno imel za fanta od fare. Ti boš edini Podgoričan, ki to zveš iz mojih ust. Kam da grem, si me vprašal poprej. Jaz si grem ogledat nov kruhek. Od svoje dosedanje žene se bom dejansko in sodno ločil od mize in postelje in se v drugič poročil. Za taka predrzna podjetja pa je učiteljska suknja nekoliko pretesna in tudi preberaška. Ne mogel bi plačevati svoji bivši ženi, ker bo krivda ločitve seveda na moji strani. Pa mi je priskrbel neki znanec službo pri lesni tvrdki na Gorenjskem. Bomo videli! Plača in tudi drugi pogoji so dobri, kraj je na samoti, torej naju ljudje ne bodo imeli prilike dražiti z neljubimi

spomini, mene in mojo — no, recimo, izvoljenko.«

Karli ni vedel, kaj bi dejal. Vsekakor mu je laskalo zaupanje in rad bi bil prijazen. Pa je bleknil nerodno, ker bolje ni znal:

»Ali jo poznam?«

»Seveda jo poznaš, vsi Podgoričani jo poznate, pa boste vendar vsi tako presenečeni, kakor bi se najmanj Marnova gostilna podrla. Saj ne ugameš, poizkusi, da bom videl, ali me boš mogel razumeti...«

»To bom pa res težko uganil,« se je lagal Vobachov Karli in se delal, kakor bi vneto ugibal. »Ali je tudi ona poročena?«

Lebnu se je sicer le malo upiralo svetlikanje v Karlijevih nemirnih očeh, a bil ga je vendar vesel, tega vprašanja.

»Ni poročena in skoraj mojih let je.«

»Berta Dolinarjeva.«

Leben se je takoj ozrl na karto, potem pa v fanta, ki se je vedro smejal. Leben ni več dvomil, bil ga je vesel, tega fanta, tega falota. Falot pa se je veselil svoje lažnivosti in prav nič mu ni očitalo, da ne ravna prav.

Leben pa je potem še mnogo govoril. Govoril je o tožbi na ločitev svojega zakona... govoril tudi o Berti Dolinarjevi. »Saj jo poznaš, kajne? Pa je ne poznaš ne ti, ne vsa podgoriška sodrga, ki jo menda imajo takole za zarjavelo devico in staro sovo. To bodo vpili, ko zvedo, in klicali mamko božjo moji pameti na pomoč, češ, tako čedno žensko bo zapustil zaradi take... A jaz pa vem...«

O tem pa, kar on ve, le ni mogel govoriti. Zataknila se mu je beseda ob prividu Bertine ljubezni, če je pomislil hkrati na njeno pojavo. Tega ne razume nihče razen njega samega in ni da bi pravil temu, ki se ga še vedno opleta puberteta, da jo ljubi prav takšno, kakršna je.

Pač pa je govoril nekaj o svoji bodočnosti, o zadnjem svojem zaletu in o poizkusu, da zaživi novo, čistejšo življenje.

Karli ga je poslušal, prikimal in rad bi bil kaj vmes povedal, pa ni mogel najti prave besede. Ogle doval si je tudi Lebnovo kravato, katere vzorec mu je bil na vso moč všeč. Takšno bi hotel imeti tudi on.

»Torej, Karli, vlak bo vsak čas tu. Čez nekaj dni bom tudi jaz spet v Podgorici. A da veš, nikomur niti besedice o tem, kar sem bil povedal. Saj boš mož beseda, kajne? Ni mi treba dajati častne besede, jaz ti že tako verjamem, da si fant, in ne šleva. Saj vsa stvar ni niti zločin, niti tako važna in pretresljiva afera, da bi jo bilo treba skrivati pred svojim sočlovekom; toda ljudje, vklenjeni v ozko življenje, ne prenesejo takih skokov iz običajnosti, ki jih sami ne smejo in se jih tudi ne predrznejo storiti, ampak jih vsakemu hudo zamerijo. Berto moram čuvati pred njimi, kakor dolgo bom mogel; zakaj njo bodo najhuj napadali, češ, kaj se vriva med zakonce. Ha, smešno! Malo jih bo, ki bodo z nama!«

Karli mu je pomolil roko čez mizo. »Lojze!«

»Hvala! Za zdaj pa molči!«

Potem sta se morala posloviti, ker je že privozil Lebno vlak.

Tudi Karli se je vozil proti domu. Ves čas je moral misliti na Lebna in njegovo skrivnost. Dosti pogu-

ma ima ta Lojze! In o njegovi pikrosti in nekdanji zagrenjenosti tudi ni bilo več sledu. Seveda ni v primeri z večnostjo ločitev zakona niti besede vredna malenkost, a človeku, ki mora pregnesti v sebi nezaželeno usodo vsake minute s svojo, po tuji volji mu podarjeno naravo v lastno življenje, ni kar tako lahko zapustiti ženo, s katero je živel v neki skupnosti skoraj deset let. Ona se bo gotovo uprla razdoru doma, dasi nimata otrok, ki bi ju vezali tudi proti njuni volji. In kaj poreko ljudje, ljubi bližnjiki podgoriški? To bo senzacija, kaj senzacija, vojska bo to, ker bo imela gospa Francka Lebnova največ pristašev, dasi bodo morda njeni glasni zavezniki na tihem njeni protivniki. A da bi si drznil zakonski mož — Podgoričan odobravati Lebnovo početje, dasi bi se najrajši sam pridružil, na to še misliti ni bilo. In gospodična Berta Dolinarjeva? Ali bo mogla ostati trdna? Ali je ne bo strlo preganjanje? Ali se zaveda, kaj jo čaka? Kdo bi si bil mislil!

Življenje ima svoje muhe, svoje okrutne, neizprosne muhe.

Karli je bil zadovoljen s seboj. Za malico si je bil kupil klobaso in velik kos kruha. To je bilo slastno! Še nekaj postaj, in konec bo poti.

Nič več ne bo visel kovčeg v kleti na kavljju in nič več se ne bo treba valjati po tujih posteljah, saj že diši vsa pokrajina po domu, še zadnji tunel, in v pol uri bo na mali postaji, na kateri je stopil v vlak, ko je bil pobegnil od doma.

Izgubljeni sin se vrača.

Ne skesan, ne izgubljen. Pač pa brez denarja in tud nekoliko obrčan in zlasan. A vendar, vendar... vsaj sram ga ni treba biti svoje vrnitve domov.

Še zadnji ovinek, in odprla se mu bo Vilunjska dolina, in tam doli, prav na koncu, v zadnjem zakrožku se zasveti v večerni zarji vrh šiljastega podgoriškega zvonika.

*

Pri teti Malči je slavil »Čitalni krožek« predvečer Anamarijine poroke. Tudi Karli, izredni član, je smel priti. In rad je prišel.

Na starinski komodi so bila razpostavljena poročna darila. Gospa Pahernikova je bila dala običajni jedilni servis, gospodična Pepica Šribarjeva šest rjuh in šest paradnih brisač, teta Malči lepo stensko uro in pisano vezen namizni prt, Karli pa nekaj knjig. Berta Dolinarjeva je prinesla šop rož in nekaj denarja v beli kuverti, ki jo je Anamariji stisnila v roko na skrivaj in vsa v zadregi.

Zunaj v kuhinji je igral Vobachov hlapec Grega na harmoniko. Ubiral je same žalostne in zategli glasovi so se tako mimogrede rahlo dotikali onih v tetkini sobi kakor že davno pozabljena bol.

Nevesta se je v drugi sobi oblačila v svatovsko obleko in Pepica Šribarjeva je pripovedovala družbi o Škrlepovem Božu, ki se odpravlja za misijonarja v Ameriko. Njene besede so bile kakor vedno mirne in enolične. Kakor enakomerne kaplje so padale v Gregovo otožno godenje, ki se je vlekel brez naraščanja in brez pojemanja kakor brezkončna žalostna lajna.

Tudi liter vina so imeli na mizi, a pili ga niso.

Karli je gledal v kozarec, godba iz kuhinje in Pepičine besede, vse je šlo le mimo njegovih ušes, a vendar je bil žalosten. Mislil je na svojo ljubezen do Anamarije, ki je ugasnila kakor misel, nekdanj lepa in vseobvladajoča, v prostornosti časa. Ostala je le rahla, pristrčna vez, ki se je nocoj malo razbolela.

Teta Malči je poslušala godbo in Pepičine besede in mislila na Anamarijo, ki se jutri poroči s svojim ženinom tam v Ljubljani. Nobenega domačega ne bo. Mati ji je že lani umrla, brat pa je daleč nekje v južni Srbiji. Njegovi ljudje jima bodo pripravili poročno večerjo in šli z njima v cerkev in potem morda še do kolodvora. Sama bo z njim na svetu, vsa mu izročena, vse zanj in vsa njegova.

Gospa Pahernikovi je bilo nocoj silno dolgočasno. Želela bi, da bi bil prišel vsaj Povoden in da bi se tale mali Karli nekoliko bolj razvnel, saj to je pogrebščina, ne pa veselo slovo od dekliškega stanu. Ali bi ji Malči zamerila, ko bi jo prosila, naj odslovi tega muzikanta v kuhinji? In ta misijonarska zgodba njene svakinje je tudi prav nič ne zanima.

Berta Dolinarjeva pa je trpko gledala vse to početje. Kako je to vse častno in slavnostno. Bridko je to življenje, in nevoščljivost ne more biti greh! Mala, srečna Anamarija, jutri boš spoštovana gospa doktorjeva...

Nevesta se je prišla pokazat v svoji, za jutri namenjeni beli svileni obleki. Bila je lepa, ker so ji žarele oči v radosti in ponosu in ker se je bil razsvetel nelep obraz v en sam izraz blaženosti ob toliki sreči. Bila je morda celo slična tistim mučeniškim žrtvam v starodavnih časih, ki so šle za svojo ljubezni polno vero z žarkim smehljajem na licu v smrt. On je bil njena vera, on vsa njena ljubezen in ona sama le srečna, presrečna njegova last.

Teta Malči je odslovila Grego. Nevesta in Karli sta si prepevala in gospa Pahernikova je pomagala. Same zaljubljene so peli, slovenske in še tiste stare nemške »šmahtfecn«, ki so bili moderni ob zatonu devetnajstega stoletja.

Tudi liter na mizi se je izpraznil in prišel je še drugi in tretji. Bilo je že precej pozno, ko je vstopil Povoden.

Prinesel je kovčeg s seboj, da bi Anamarija še nocoj spravila vanj vse, kar bo treba vzeti jutri s seboj v Ljubljano. Razbil je družbo, ker ga ni bilo volja sedeti v tej sobici pri tetki Malči, se prisiljeno šaliti in odgovarjati na razna vprašanja kakor pri kakšni izkušnji.

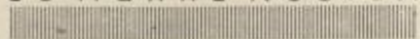
Nevesta mu je razkazovala prejeta darila, ki ga je moral vsakega posebej glasno občudovati in hvaliti, že njej na ljubo, ki je ob vsakem predmetu vzkliknila: »Glej, glej, in mu ga tiščala prav pod nos.

Potem šele se je šla preobleč in spravljat obleko v kovčeg.

Pepica, Berta in gospa Pahernikova so se poslovile.

Potem so šli tudi drugi. Povoden in Karli sta čakala pred hišnimi vrati, da se konča poslavljanje med tetko Malči in Anamarijo, ki je nazadnje vsa solzna prišla iz hiše.

(Dalje prihodnjič.)

PISEMCE SVOJI ŽENI

Ne smeš si misliti, dragica, da Te imam zdaj kaj manj rad kakor tisti prvi dan. Menda Ti pride to večkrat na misel. Kadar pridem zvečer iz pisarne domov in imam še polno glavo skrbi in sitnosti, ki sem jih imel čez dan, moj pozdrav ni ljubezniv in prirčen, pač pa pogosto mrmrav ali površen. Potem sedemo k mizi in molče pospravimo jedi, ki si jih Ti trudoma pripravila. Čeprav ni nikdar preprirov med nama, pogosto ves večer izpregovoriva komaj besedico med sabo. Moje misli so daleč stran od Tebe — niso pri drugih ljudeh, ampak tudi pri Tebi ne —, poslušava radio, bereva kak časopis, in če že ravno kaj govoriva, so na vrsti same vsakdanje, neogibne besede: da potrebuje mali nove čevlje, da hoče imeti služkinja jutri prosto in da je prišel račun za elektriko. Tiho nerazpoloženje leži nad vsem, sama ne veva zakaj, neko hrepenenje čutiva v sebi, pa ne veva po čem, toda med hrepenenjem in med nama sva jaz in Ti.

Zadnjič sem čital roman, ki je pripovedoval o sreči dveh mladih ljudi, ki sta se v čolnu vozila po jezeru, ki se je kopalo v soncu. Žalosten sem postal in sem se spomnil na našo vsakdanjo enoličnost, na trpljenje drugih ljudi, in sem zavidal mlademu možu njegovo srečo, poleti, sredi jezera, z lepim, mladim, plavalasim dekletom... Potem pa sem stopil pred zrcalo, se pogledal v njem, se nasmešnil in si rekel: Prismođa. Potem sem Te poljubil, malo vihravo mogoče, in Ti si se tako prestrašila in si rekla: »Kaj pa si vendar misliš?« Nič drugega ni bilo, samo spomnil sem se, da si bila tudi Ti zame nekoč samo dekletce v čolnu, sredi poletja, in da včasih ponoči nisem mogel zaspati, ker sem moral misliti nate. Saj sva si vendar vse tako lepo zamislila, kako bova lahko vedno, vedno skupaj, kako se bova skupaj zbudila, kako bova hodila na izprehode, kako bova nakupovala potrebne reči, kako bova ves dolgi večer prebila sama, oba skupaj. Zdaj pa si zvečer marsikdaj pozabiva dati roko, preden zaspiš.

In vendar, če se malo natančneje premisli o tem življenju dveh ljudi — ali nisi postala čisto drugačna, ka-

kor si bila takrat, ko si živela še sama, svoje življenje? Ali Ti nisem prinesel vseh svojih skrbi in vsega svojega veselja in se mi je zdelo čisto samo ob sebi razumljivo, da morajo biti zdaj to tudi Tvoje skrbi in Tvoje veselje. Kmalu nato je prišel čas, ko si me sama od sebe vprašala po mojih doživetjih, da bi jih delila z menoj. Kdaj pa povprašamo mi, možje, vas žene? Mi tega ne utegnemo, mi se imamo sami za mnogo prevažne in sploh ne pomislimo na to, da ve prav tako živite neko svoje življenje, kakor mi. Šele takrat, kadar to sadi občutimo in če kljub vsej svoji moči in dobri volji ne morete več skriti svojih nadlog, morda povprašamo: »Ali ti je kaj? Si bolna?« In če se obvladate in se izmaknete s prikritim odgovorom, se progrednemo ponirjeni v svoja razmišljanja in si morda mislimo: »Le zakaj ji je treba biti vedno tako slabe volje?«

Tako zelo sem Ti hvaležen, Tebi, svoji ženi, da si vedno zame tu, da si vsemu dostopna, da deliš z menoj vsa moja nerazpoloženja in vse moje ljubeznivosti, da se zanimaš za moje zbirke, da si mirno pustila, da sem Ti s svojo pisalno mizo zastavil prostor, kjer si najrajši šivala, tako sem Ti hvaležen, da si obstala z menoj pred knjigarno in me nisi prosila, naj počakam pri modistkini izložbi, ki Te je gotovo mnogo bolj zanimala ko knjige — hvaležen sem Ti, ker skrbiš za red v hiši, ker vzgajaš otroke, ker prijazno sprejemaš obiske mojih prijateljev in ker iz vsega srca nasprotuješ mojim nasprotnikom, pa če imajo še tako prav.

In tako Ti pišem tole pismo, dragica, čisto natihoma Ti ga bom položil na mizo, preden bom jutri zjutraj odšel, ker me je sram, da bi Ti povedal, kar sem Ti pisal. Tudi govoriti nočem več s Teboj o tem pismu, ko ga boš našla. Toda spraviti ga moraš, in še večkrat ga moraš čitati, kadar bom že pozabil, da sem ga pisal...

To pismo je pisal svoji ženi. Skrbno ga je zganil in ga vtaknil v kuverto. Potem ga je spravil v žep.

Ko pa je drugo jutro zapazil, da mu manjka gumb na sveži srajci, ga je jezno raztrgal na tisoč kosčkov...

ČUDOVITA ZNANOST

E. KALMAN

Moj prijatelj, znan grafolog, me hoče na vsak način prepričati, da zna iz katerekoli pisave čitati ne samo značaj osebe, ki je vrstice pisala, ampak tudi njeno starost, njene življenjske razmere, njeno preteklost in celo prihodnost.

Ta trditev pa se mi je zdela skoraj nekoliko pretirana. Ker nisem imel pri roki nobenega tujega pisanja, sem se spomnil pisma, ki sem ga pravkar dobil po pošti. Odtrgal sem naslov tvrdke in podpis in pomolil list prijatelju.

Učeni grafolog je opazoval neenakomerne črke skozi povečevalno steklo. Potem je počasi in premišljeno izpregovoril. Nekako tako, kakor bi mi prerokoval usodo iz črt na dlani ali iz kart:

»Mož, ki je pisal to pismo, je rokodelec, ali, če hočeš, obrtnik, še natančneje povedano: krojač.«

Zmagovito me je pogledal, kakor bi bil pravkar izumil beli smodnik.

»To si prav lahko razbral iz besedila samega,« sem pripomnil.

»Potrpi!« je nadaljeval on, »to je bila samo splošna oznaka, zdaj pride na vrsto osebnost sama.«

Spet se je sklonil nad pismo.

»Star je od 42 do 45 let, je oženjen, ima družino..., če lahko sklepam po pičici na i, pomaga njegov starejši sin že v delavnici, mlajši pa hodi še v šolo...«

Priznam, to me je jelo že zanimati. Nisem se sicer brigal za družinske razmere svojih krojačev, čevljarjev, trgovcev in sličnih oderuhov, toda med pomerjanjem vendarle nisem mogel preslišati pogovorov, iz katerih sem zvedel prav isto, kar je moj prijatelj pravkar prebral iz nekaj golih črk.

»Tale energični rep pri črki p pomeni, da je v svojih poslovnih zadevah zelo natančen in energičen. Če mu

ne plačaš drugega obroka, že dobiš terjatev od njegovega advokata.«

»Neverjetno!« sem vzkliknil navdušen.

»Ta črta tule pri d pa izvira od tega, ker je njegovo delo v nekem pogledu tudi nekoliko površno. Narejeno obleko mu moraš najmanj dvakrat, če ne celo trikrat poslati nazaj, preden je vse v redu. On za svojo osebo nima prav nobenih kulturnih potreb in nikdar ne čita nobene dobre knjige. Pač pa zahaja njegova žena v gledališče.«

Radoveden sem bil, po čem to sklepa.

»Le oglej si tale ž, koliko skrbneje je napisan od drugih črk, kar nekaj posebnega je na njem. Beseda »žena« se tudi začneja z ž, zdaj pa poglej o! Ali ni kakor godba, kakor pesem? Čisto jasno se vidi, da ta človek vedno, kadar zapiše o, podzavestno misli na opero.«

»Kar je res, je res. Sam sem mu več ko enkrat prikrbel prosto vstopnico za v opero, kadar sem se zakasnil s plačevanjem obrokov. Kaj še veš?«

»Obleke, ki jih napravi, imajo včasih veliko napako pri ramenih. Ali jih premalo podloži, da so prenizka, ali pa zagreši napako že pri krojenju, dejstvo je vsekakor, da dela vsak njegov suknjič zadaj gubo.«

»To ni bilo ravno težko,« sem rekel. »Ogledal si si moj suknjič od zadaj.«

Moj prijatelj se je razjezil:

»Zakaj ravno tvoj suknjič! Mar ni moj ravno tak?« Obrnil se je in mi pokazal napako. Res, tudi njegov je imel dve taki gubi, kakor moj.

Globoko, žalostno je vzdihnil, se obrnil k meni in rekel:

»Tale tvoj krojač je žal tudi moj krojač. In da po pravici povem: tudi jaz sem dobil danes od njega prav takšno grozljivo pismo kakor ti.«

Taka je ta čudovita grafološka umetnost.

Za tiste, ki
rade vežejo,
in še dve
obleki, ki zo-
žujeta linijo

Bluza z raglanskimi rokavi, ki so ozaljšani s križnim vbodom in všiti z ažurjem (glej spodnji vzorec nariska).

Blaga potrebujemo nekako 2 m, če je 80 cm široko.

Deška oblekica iz rdečega platna. Bluzica je okrašena s križnim vbodom, ki ga vezemo z belo prejšico (glej zgornji vzorec nariska). Hlačke so pripete na naramnice. Za vso obleko potrebujemo okrog 1,80 m blaga, 80 cm širokega.

Dekliška oblekica iz barvastega voala, ozaljšana s križnim vezenjem. Zanj potrebujemo nekako 1,35 m blaga, 110 cm širokega.

Tričetrtinski plašč iz krepa, ozaljšan s križnim vbodom, ki ga vezemo s prejšico mušne v dveh barvah.

Za plašč je treba okoli 2,60 m blaga, 80 cm širokega.

Poletna obleka iz krepa ali pa platna svetle barve, ozaljšana s križnim vbodom, ki ga vezemo s prejšico mušne v dveh barvah. Blaga potrebujemo nekako 3,35 m, če je 80 cm široko.

Takšno obleko si naredimo iz vzorčastega svilenega ali volnenega blaga. Prednji del životka je gladek. Ovrtnik je krojen po vratnem izrezu in spredaj okrašen z žabotom v drugi barvi. Prednji del krila ima vstavljene gube. Zadnji del ima v sredini po vsej dolžini položene gube. Če nam primanjkuje blaga, prirojujmo zadnji del brez gub. Rokav ima po dolgem okrasni šiv. V zapestju je stisnjen v ozek zapestnik.

Za drugo obleko je primerna težka svila ali pa žamet v temni barvi. Prednji del životka je koničasto podaljšan in ima velike reverje. Ozke rokave krasi vstavek iz svile v drugi barvi. Iz enake svile si naredimo tudi pokončno ovrtnik. Krilo ima spredaj vstavljene pahljačaste gube.

Takšno obleko si naredimo iz vzorčastega svilenega ali volnenega blaga. Prednji del životka je gladek. Ovrtnik je krojen po vratnem izrezu in spredaj okrašen z žabotom v drugi barvi. Prednji del krila ima vstavljene gube. Zadnji del ima v sredini po vsej dolžini položene gube. Če nam primanjkuje blaga, prirojujmo zadnji del brez gub. Rokav ima po dolgem okrasni šiv. V zapestju je stisnjen v ozek zapestnik.

Za to obleko je primerna težka svila ali pa žamet v temni barvi. Prednji del životka je koničasto podaljšan in ima velike reverje. Ozke rokave krasi vstavek iz svile v drugi barvi. Iz enake svile si naredimo tudi pokončno stoječi ovrtnik. Krilo ima spredaj vstavljene pahljačaste gube.

Da Vam ne bo prevroče poleti

Oblekica in vsi trije predpasniki so so ozaljšani s poljubnim vezenim vzorcem. Vezemo s trojno nitjo prejice maline Mez C. M. S. obični vbod, in sicer z dvema odtenkoma modre ali pa rdeče barve.

Oblekica je iz barvastega lanenega b-tista, predpasniki pa iz domačega platna.

Kozaška obleka iz pikčaste svile. Barva pasu se ujema z barvo pičic. Bluza v pasu ni prerezana, krilo ima pa tri prednje in dve zadnji polci. Vsi šivi so poudarjeni s prešivom. Za obleko potrebujemo 3 m blaga, 96 cm širokega, in 15 cm blaga za pas.

Preprosta obleka iz platna. Desna polovica prednika sega na prsih čez levo, se zapenja z dvema gumboma in je prišita do spodnjega gumba. Blaga je treba za obleko nekako 2.85 m, če je široko 96 cm, za pas pa 15 cm.

Praktična sportna obleka.

Spredaj in zadaj je guba. Na belo obleko se lepo podajo zeleni ali rdeči gumbi. Za to obleko je treba okoli 4 m blaga, 100 cm širokega.

Obleka iz pikčastega bombažastega voala ali pa iz umetne svile. Mornarski ovratnik mora biti dvojen ali pa vsaj podložen. Blaga potrebujemo nekako 4 m, če je široko 80 cm.

Platnena obleka z barvastimi našitki in z vidnimi prešivi. Krilo ima spodaj votlo gubo. Blaga potrebujemo za obleko približno 4 m, 80 cm širokega, za našitke pa 65 cm.

*Nekaj
lepega in
primernega
za dom in
za službo*

Delovna halja iz belega platna z našitimi žepi. Ramni del je na robovih prešit kakor žepi. Za haljo je treba okoli 4.25 m blaga, 80 cm širokega. Delovna obleka iz karirastega pralnega blaga. Beli plátneni ovratnik in pas sta dvojna. Blaga potrebujemo nekako 4.30 m, 80 cm širokega, in 40 cm belega platna.

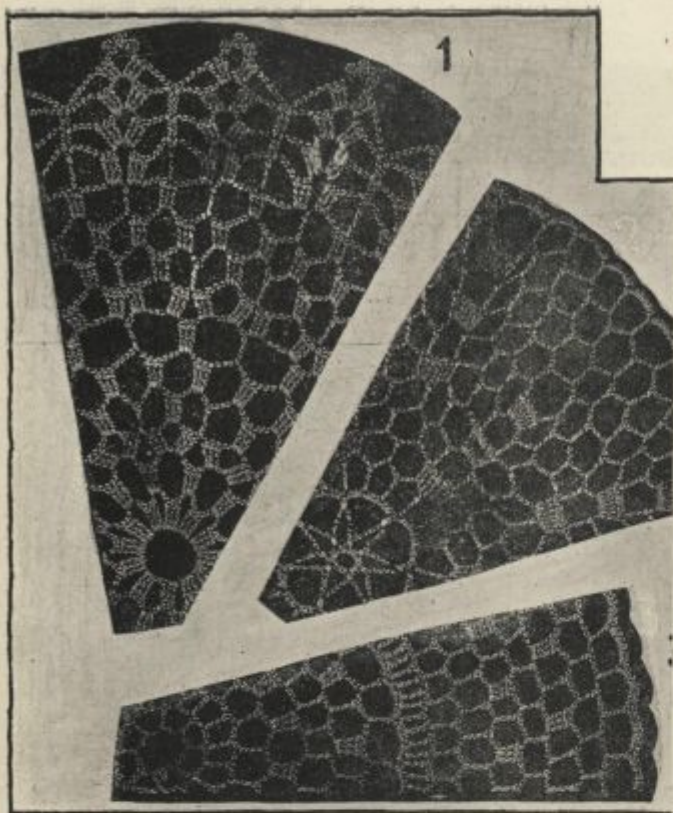
Delovna halja iz belega platna z raglanskimi rokavi. Zanj je treba okoli 5.15 m blaga, če je 80 cm široko.

Delovna halja iz pikčastega pralnega blaga. Rokavi so kratki in raglanski. Oba prednika sta na rami zožena z robčki in segata daleč drug čez drugega. Blaga potrebujemo približno 3 m, 110 cm širokega.

Ali so Vam všeč ti prtiči?

Samo kvačko rabite, klopčič Mez - C.M.S. kvačkanca, nekaj ur pridnega dela in imeli jih boste!

Slika 1. Prtiček ima v premeru 18 cm in ga kvačkamo s kvačkancem Mez C. M. S. šte. 80 barve ekri.

Najprej naredimo verižico iz 20 zračnih petelj, ki jo sklenemo v krog.

1. krog: 4 zračne petlje, 2 dvojna stebrička v zračno petljo nasnutka, enajstkrat izmenoma po 4 zračne petlje in po 3 dvojni stebrički, nato še 4 zračne petlje, in krog sklenemo.

2. krog: z gostimi petljami preidemo do druge izmed štirih zračnih petelj, naredimo 4 zračne petlje, 2 dvojna stebrička v isto luknjo, enajstkrat izmenoma po 8 zračnih petelj in po 3 dvojne stebričke v naslednjo luknjo, še 8 zračnih petelj, in sklenemo hkrati krog tako, da vbodemo v četrto zračno petljo.

3. krog: z gostimi petljami preidemo do druge izmed osmih zračnih petelj, 4 zračne petlje, 2 dvojna stebrička, 5 zračnih petelj in še 3 dvojni stebrički v isto luknjo, enajstkrat izmenoma po 3 dvojni stebrički in po 5 zračnih petelj, potem še 3 dvojni stebrički v naslednjo luknjo, in sklenemo hkrati krog tako, da vbodemo v četrto zračno petljo.

4. krog: z gostimi petljami preidemo do druge naslednje zračne petlje in kvačkamo potem dalje po narisku.

14. krog: 1 polovični stebriček med oba naslednja polovična stebrička, 7 zračnih petelj, 3 dvojni stebrički, 3 zobčki (vsak je sestavljen iz 4 zračnih petelj in 1 polovičnega stebrička, za katerega vbodemo v prvo izmed teh zračnih petelj) in še 3 dvojni stebrički v naslednjih 5 zračnih petelj, 7 zračnih petelj, nato pa od začetka kroga ponavljamo.

Slika 2. Tudi ta prtiček, ki ima 17 cm v premeru, kvačkamo s kordonetnim kvačkancem šte. 80 barve ekri.

Pričnemo ga z verižico iz 24 zračnih petelj, ki jo sklenemo v krog.

1. krog: izmenoma po 1 dvojni stebriček, ki ga vbodemo zmeraj v tretjo zračno petljo, in po 5 zračnih petelj. Namesto prvega stebrička v vsakem krogu naredimo po 4 zračne petlje.

2. krog: * 1 dvojni stebriček v naslednji stebriček, 5 zračnih petelj, 1 dvojni stebriček v tretjo izmed petih zračnih petelj, 5 zračnih petelj, od * dalje neprestano ponavljamo.

3. krog: 1 dvojni stebriček v naslednji stebriček, potem pa do konca kroga izmenoma po 5 zračnih petelj in po 1 dvojni stebriček v srednjo izmed petih zračnih petelj.

4. krog: z gostimi petljami preidemo do sredine naslednje luknje, 3 dvojni stebrički v isto luknjo, nato pa izmenoma po 5 zračnih petelj in po 3 dvojne stebričke; krog sklenemo s 5 zračnimi petljami.

5. krog: v vsako izmed štirih zračnih petelj naredimo po 1 gosto petljo, potem pa nadaljujemo po narisku.

8. krog: po 8 polovičnih stebričkov v vsako luknjo.

9. krog: izmenoma po 1 dvojni stebriček in po 2 zračni petlji; vsega skupaj imamo v krogu 132 stebričkov.

Dalje kvačkamo po narisku.

Slika 3. Prtiček, ki meri 15 cm v premeru, kvačkamo s kordonetnim kvačkancem šte. 100 barve ekri. Najprej napravimo verižico iz 10 zračnih petelj in jo sklenemo v krog.

1. krog: 14 polovičnih stebričkov.

2. krog: sedemkrat izmenoma po 10 zračnih petelj in po 1 polovični stebriček v vsako drugo naslednjo zračno petljo.

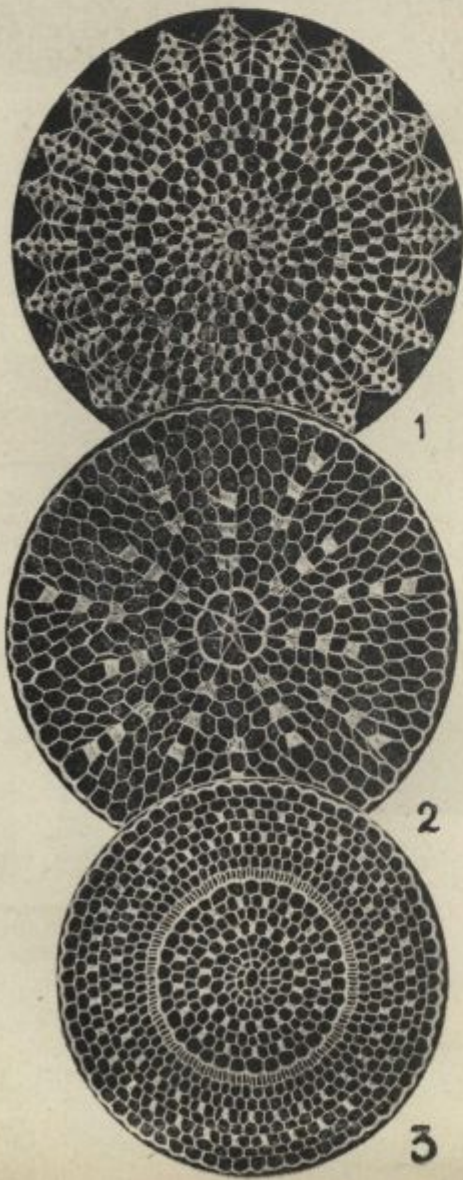
3. krog: z gostimi petljami preidemo čez naslednje tri zračne petlje, nato pa kvačkamo izmenoma po 8 zračnih petelj in po 1 polovični stebriček v naslednjo luknjo.

4. krog: v vsako luknjo po 12 polovičnih stebričkov.

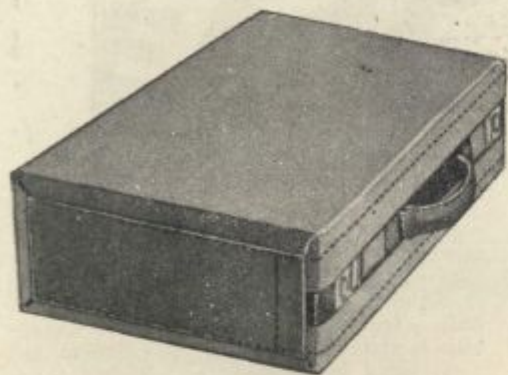
5. krog: 4 zračne petlje, izmenoma po 6 zračnih petelj in po 1 dvojni stebriček v četrto naslednjo zračno petljo, nazadnje naredimo še 6 zračnih petelj in sklenemo krog tako, da vbodemo v četrto zračno petljo.

6. krog: z gostimi petljami preidemo čez naslednje tri zračne petlje, naredimo 4 zračne petlje, * 7 zračnih petelj in 3 dvojne stebričke v naslednjo luknjo, 1 dvojni stebriček v naslednjo luknjo, 3 dvojni stebrički v naslednjo luknjo, 7 zračnih petelj, 1 dvojni stebriček v naslednjo luknjo, od * dalje ponavljamo; namesto zadnjega stebrička vbodemo v četrto zračno petljo.

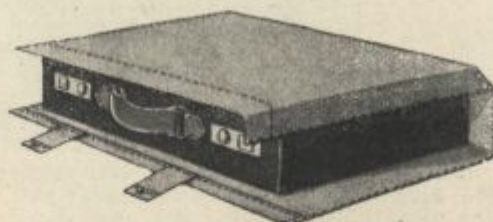
7. krog: z gostimi petljami preidemo do srede naslednje luknje, 4 zračne petlje. Dalje kvačkamo po narisku.

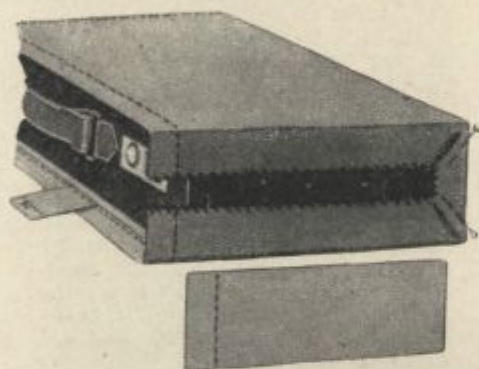
In spet nekaj za njega

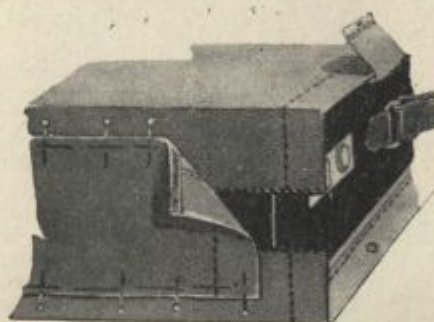
Slika 1.

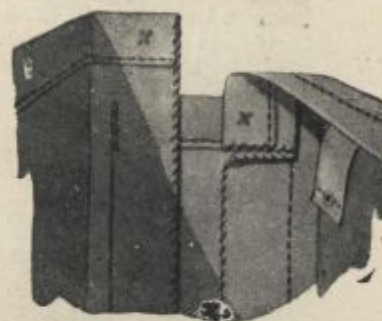
Slika 2.

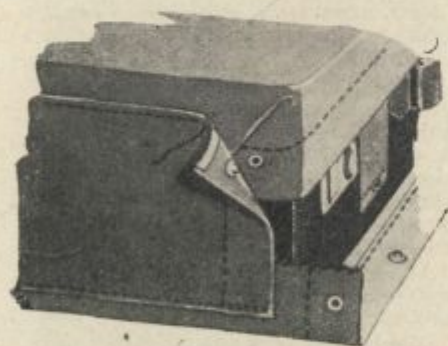
Slika 3.

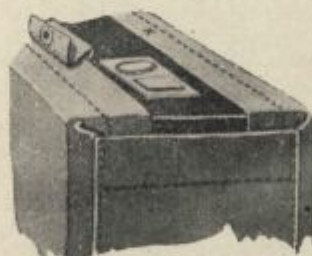
Slika 4.

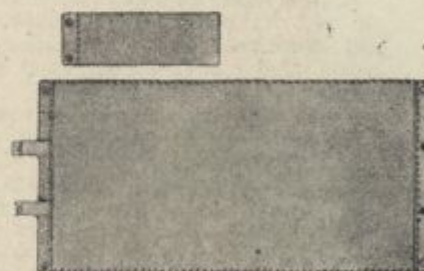
Slika 5.

Slika 6.

Slika 7.

Slika 8.

Prevleka za kovčeg

Ce hočete, da bo možev novi popotni kovčeg dolgo časa lep, naredite zanj takoj prevleko iz platna ali iz jadvine. Da boste laže delali, preberite opis in poglejte slike.

Prevleka je sestavljena iz enega večjega kosa in iz dveh manjših bočnih stranic. Za večji kos odmerimo obseg kovčega in dodamo nekako 6 cm za oba zgornja izpodvihana in prešita robova, na širino pa odrežemo 6—8 cm več, da blago na robovih kovčega lahko zapognemo. Oba stranska robova večjega kosa obšijemo z ometico, ne da bi ju podvihali. Na en zgornji rob prišljemo dve zaponki iz blaga (glej sliko 2).

Nato položimo večji kos prevleke okoli kovčega tako, da sega povsod enakomerno čez robove, pregneto vogale kakor pri zavitku in jih pripnemo z bucikami (glej sliko 3). Zgornji rob vsake bočne stranice široko zarobimo, ostale tri robove pa ozko zapognemo, pripnemo bočni stranic na večji kos prevleke ter ju prešijemo na zapognjenih robovih do začetka zgornjega roba (slika 4).

Zdaj pomerimo prevleko in zaznamujemo, kam pridejo zaskočniki (glej sliko 5, 6 in 7). Te moramo prišiti tako, da se zapognjeni vogali lahko razprostro, kadar kovčeg slačimo. Proste vogale večjega kosa prevleke zapenjamo pod rob bočne stranice.

Na sliki 8 vidite večji kos prevleke in bočno stranico z narobne strani.

Vladimir Levstik:

ZGODBA O SLEPEM SLAVCU

»Kdo gostoli tako milo iz temne seči?« je vprašala majcena rožna vila, ki je plesala na zrcalni krogli sredi vrta. »Plakala bi, ko ga poslušam, srce mi je od slutenj težko.«

»To je slavec, blagoslovljeni pevec,« se je oglašil črček. »Iz njegovih pesmi se lahko mnogo naučiš. On poje o tistem, česar ne ve nihče drug kakor boginja meseca in on sam.«

»O,« je zašepetala drobna vila, »enkrat samkrat bi ga poljubila na srce in na oči! Dušo čutim v sebi, ko poje.«

A tedaj se je v hiši odprlo okno in gospodarjeva hčerka je pogledala v temo.

»Kako je ime ptiču, ki žvrgoli tam doli?« je rekla bratu preko ramena. »Zelo prijetno ga je poslušati. Če bi njega ne bilo, ne bi mogla zaspati.«

»Slavec je, menišec v rjavi suknji,« je odvrnil brat. »Njegova pesem je zdavnaj iz mode; ali naj ti navijem gramofon?«

»Navij gramofon,« je dejala deklica, »in jutri mi ulovi menišca slavca. Potičice bo zoba, v novi kletki sedel in meni, samo meni bo pel.«

In tretji večer ni bilo v seči slavca nič več. Na oknu je stala kletka, v njej je bil pevec zaprt in deklica je sedela pred njo in čakala, da ji zapoje.

»Oj, slavček rjavček,« ga je nagovarjala, »izbranec vseh ptic, najej se sladkih potic! Daj, pevec moj, odpri kljunček svoj, najlepšo pesem zapoj!«

A slavec je vlekel glavo med peroti in molčal. Tako nesrečen je bil, da se niti navadnih pesmi ni mogel spomniti, nikar že najlepše. O, mar mu je bilo sladkih potic, ko je mislil samo na višnjevo noč in hladne seči, na dihanje rož in srebrno mesečino! Vse to je bilo zdaj onkraj trdih žic, ki so ga obdajale. In kolikorkrat je hotel odleteti v prostost, si je ob njih do krvi potolkel čelo.

Molčal je slavec tri solčne dni, tri zvezdne noči. Deklica je uganila, po čem se mu toži.

»Menišcu je žal daljav,« je rekla bratu. »Žal mu je rosnih trav, vrtnic rdečih, vetrov šumečih. Nanje misli od mraka do zore, ni čudo, da peti ne more.«

»Zato je navada modrih ljudi, da vzamejo ujetemu slavicu oči,« je me-

nil brat. »Česar oko ne vidi, to nam srca ne priči.«

Teh besed se je deklica razveselila. Vzela je slavca iz kletke, ga nežno stisnila k sebi in mu z žarečo iglo izbodla oči. In ko je bil slep, ga je vsa srečna posadila v kletko, rekoč:

»Zdaj nimaš več vrta zelenega, ne rož, ne veselja nobenega; zdaj si samo še moj — poj, slepi slavec, poj!«

In res: ko je dihlil v okno večer, so se začuli iz kletke glasovi, žalostno, žalostno so lili v mrak:

»Moje rože, kje ste nocoj? Črna tema me ogrinja, joj! Črna tema — ali je to smrt? Oh, vrnite mi moj cvetoči vrt!«

»To ni prava pesem,« se je ujezila deklica. »Zakaj ne ubereš one, ki si jo gostolel tam zunaj, nehvaležnež?«

»Kdo mi je vzel moj beli svet, trato zeleno in rožni cvet?« je tožil pevec. »V temni ječi mi ni živeti, dajte, dajte mi že umreti!«

»Oh,« je vzdihnila deklica in namrgodila mehka usta, »vidim, da slavec ni tako nadarjen za petje kakor moj gramofon. Oči sem mu izbodla, pa ga ni navdušilo!«

Niti malo se ji ni smilil zjutraj, ko je razmršen čepel na prečki in prevračal bela zrkla, da bi ujel vanja vsaj še en žarek svetlobe — čujte, ljudje, en sam droban žarek svetlobe!

Toda ubogi slavec ni bil čisto zapuščen. Ko se je spet znočilo, je priletela vila, tista majcena, ki je takrat plesala na zrcalni krogli in sedla na rožno vejico pred oknom. Razumela je slavčevo pesem, in ko je slišala, da ne vidi ne rož, ne trate zelene, ne sinjega neba, je grenko zaplakala nad njegovo nesrečo.

A to je imelo velike posledice. Solzice rožne vile, bolj drobne od solčnega prahu, so se trkljale skozi prste na haljico, s haljice na vejico, z vejice na listje, z listja na okno in ena se je odbila in kanila slavicu v kletki na žalostno srce. Zdaj je pa treba vedeti, da imajo vilinje solze čudodelno moč: ni je slepote, ki ne bi izpregledala, kadar se rožna vila razjoe nad njo!

Komaj je drobna solzica orosila slavicu srce, se je že razgrnila pred njim letna noč v svojem cvetju in lesketanju. Jetnik je mahoma spet videl vrt, rožni grm in prekrasno bitje, ki je sedelo na vejici in plakalo.

»O, vidim te!« je zazvenela pesem. »O, blažene oči! Kako ti je ime, prikazen mila, ki si me iz temin zbudila?«

»Rožena sem iz rož dihanja,« je za-

šepetala vila. »Moje ime je Bela Sanja.«

»Oh daj, še kletko mi odpri,« je pojoč zaprosil slavec. »Železna vrata mi odpahni! V višave zvezdne noči zletim s teboj na sapi lahni...«

»Ne upam se!« je zaplakalo cvetno bitje. »Železa me je strah. Če se ga vila le dotakne, umre še tisti mali.«

A slavec ni odnehal.

»Odpri, odpri! Kaj mi pomaga luč oči, če poti k tebi zame ni?«

Rožna vila je trepetala, a slavec je fofotal ob železnem šibju in udarjal s čelom ob trdi zapah.

»O, daj!« je klical. »Nad tihe vrtove, nad bučne lesove, tja gor, kjer zvezde sijajo, kjer se nebeske ceste vijejo — tja gor bi se vzpel — na krilih srebrne pesmi s seboj bi te vzel...«

Tedaj se je rožna vila spomnila one noči, ko je plesala na zrcalni krogli. Spomnila se je, kako je takrat zaželela, da bi poljubila pevca na srce in na oči. Velika sreča jo je obsla in sklenila mu je pomagati in umreti.

»Zleti, moj slavec, zleti!« je zaklicala. »Zleti, bodi zvezdam gost! V kletki ne smeš umreti — vzdigni se, srecen in prost!«

Vdano se je spustila z rožne vejice, odprla zapah in začutila, kako jo je presunila bolečina smrti. A v tistem trenutku je umrl tudi slavec: muka in hrepenenje sta mu bili raztrgali srce.

Toda smrt je samo pričetek novega življenja. Ko je slavec umiraje objel rožno vilo s perotnicami in ga je rožna vila poljubila na srce in na oči, se je zgodil čudež: izpremenila sta se v srebrn plamen, ki je zapel in zazvenel lepše od vseh pesmi tega sveta in pojoč izginil v višave.

Kje sta zdaj slavec in rožna vila? Kje sije pojoči plamen, kod zveni goreči spev?

Morda sta postala zvezda med zvezdami in svetida in pojeta v toplih nočeh, ko so ljudem srca težka od sani. O, mislim da je tako. Poleti ob rožnem cvetu, ko bomo zvečer sedeli na vrtu, ju bomo slišali in mrak okoli nas bo od njih svetel...

Rešitev treh ugank št. 5

I.

mlin, laik, lama, riba.

II.

Mati.

III.

Spoštuj mater!

Nežno perilo

Kako previdno, kako oprezno pere mlada perica, katero kaže ta slika. Gotovo ni hotela svojega finega perila izpostaviti robatemu postopku pri pranju navadnega perila, ki je bil takrat splošno v navadi. Vendar kaj koristi tudi ta opreznost, ako sredstvo za pranje ni bilo primerno tkanini. Namesto da bi bilo blago in prizanesljivo, je bilo ostro in je razjedalo tkanino.

Posneto po stari sliki

pazljivo prati

V tem oziru imamo danes veliko boljše. Nežno perilo lahko res prizanesljivo peremo z milnimi luskami LUX, ki se že v mrzli vodi tako obilno penijo. LUX odpravi vso nesnago, ne da bi pri tem niti najmanj poškodovale vlakna ali barvo tkanine.

LUX

Pa letih

Ljubki, z vrtom obdani hišici Gorjančevih in Strgarjevih sta stali v predmestju. Zvečer so se večkrat medsebojno obiskovali in z zadovoljstvom opazovali oba otroka, ki sta bila nerazdružljiva; ves dan sta si izmišljala nove igre in čudesa v prostornih vrtovih. Gorjančev Andrej je bil tri leta starejši od Strgarjeve Lenke. Malo deklico je učil prve korake, ji kazal cvetice in ptičke in ji pripovedoval pravljice. Ko je postala Lenka večja, sta sedela v vejah češnje in si večkrat pokvarila želodec, ker nista o pravem času orenahala z obiranjem. Bila sta nerazdružna.

Preko vseh vsakdanjih nevarnosti je ostalo to prijateljstvo trajno in se je z leti še poglobilo in dobilo nove odtiske. Andrejevi prijaznosti nasproti Lenki se je polagoma pridružila sramežljiva dvorljivost. Zdelo se mu je, da ga nevidna sila vleče k Lenki, in če ga je pogledala s svojimi lepimi očmi, v katerih je odsevalo samo veselje, je moral »ardeti«.

Andreju je bilo 15 let, ko se je pripetil tisti usodni dogodek, ki je vse tako globoko pretresel. Šla sta proti postaji, da bi se odpeljala domov. Stopala sta po beli cesti in živahno razpravljala o vtiskih današnjega dneva. Zdajci ju je prestrašil krik in svarilno tuljenje hupe, da sta obstala kakor vkopana. Proti njima je drevil velik, temnovišnjev avto, zavora je bila bržkone odpovedala — videti je bilo, da ju bo voz zdaj zdaj podrł.

V zadnjem trenutku se je posrečilo šoferju, da je zavil za meter v stran, samo desni blatnik je zadel v Lenko in ji odtrgal kos obleke. Andrej si je globoko oddahnil in se s sproščenim smehljajem obrnil k Lenki. Stala je molče tik njega, oči je imela na pol priprte in roke ledeno mrzle, ustnice so ji drhte, kakor bi hotela zavpiti, iz oči so ji privrele solze. Andrej ji je rekel s ponarejeno veselostjo:

»Lahko bi bilo nevarno, ako bi ne bila oba tako tiho obstala...«

Lenka je prikimala. Ozrla se je vanj, izkušala je izpregovoriti, ustnice je premikala, a glasu ni spravila iz sebe. Andrej je zapazil, kako se muči, da bi mogla izpregovoriti.

»Kaj ti je, Lenka?«

Obupano je Lenka skomizgnila z rameni — od strahu je onemela.

Strgarjevi so jo takoj peljali k

zdravniku, ta pa tudi ni mogel pomagati.

Minili so tedni in meseci. Lenka ni več izpregovorila. Naučili so jo, da se je z znamenji sporazumela s svojo okolico, toda razumeli so jo le najbližji. In najbolje jo je razumel Andrej. Čez nekaj mesecev so jo starši vzeli iz šole. Ko je minilo nekaj let, niso Gorjančevi več tako pogosto obiskovali Strgarjevih, nekdanje prijateljstvo se je ohladilo, samo pozdravljali so se in časih vprašali, kako se počuti Lenka. O poroki pa ni nihče več govoril. Gospa Gorjančeva je nerada videla, da je Andrej tako pogosto obiskoval sosedove. Nekega dne so mu rekli starši:

»Res je, da sta z Lenko skupaj dorasčala in mi smo radi videli vajino prijateljstvo, toda z nemo žensko se ne moreš oženiti, četudi jo imaš še tako rad. Jutri obiščemo Svetinove, Marica je ljubko dekle.«

Andrej je le težko opustil vsakdanje obiske pri Lenki. Toda uvidel je, da imajo starši prav. Zato je brez ugovora šel na obisk k Svetinovem. Marica je bila res čedna deklica, toda vedno iznova je videl pred seboj žalostne Lenkine oči, ki so ga klicale in vabile.

Starši so sklenili, da pošljejo Andreja k sorodnikom. Čez nekaj dni je odpotoval. A tam se ni mogel razvedriti, Lenkina podoba mu je bila ves čas pred očmi.

Čez leto in dan se je vrnil, ne da bi mogel ustrežejo staršem in pozabiti Lenko. Hrepenenje po njej je postajalo zmerom močnejše. Ko je zapustil vlak, si je oddahnil. Čim bolj se je bližal predmestnim hišicam, toliko močnejše mu je utripalo srce. Ko je prišel do Strgarjevih, se je za trenutek ustavil in se ozrl po vrtu. Lenka je sedela pod zeleno brezo in brala. Pesek pod njegovimi koraki je zaškripal. Lenka je prestrašeno pogledala. Tako ga je spoznala in oči so se ji zasvetile.

Z dvema skokoma je bil pri njej.

»Lenka,« je zašepetal. »Lenka!«

Njene ustnice so se trudile, da bi izpregovorile, a njene velike oči so mu povedale vse, kar usta niso zmogla.

Držala sta se za roke.

Ko je prišel Andrej čez eno uro domov in stopil k materi, je preprosto rekel:

»Mati, ne morem pomagati, nikoli ne bom mogel pozabiti Lenke. Res je

nema, toda rad jo imam. Lenka in jaz spadava skupaj, pravkar sem ji to razodel...«

Čez leto dni sta se poročila. Ni bilo dolgih, slavnostnih govorov, samo skromne čestitke so napravile iz tega dneva praznik.

Potem pa se je zgodil čudež.

Lenka se je čutila mater, materi sta se skrbno ukvarjali z Lenko, očeta sta pripovedovala Andreju, kako sta tudi onadva čakala na to srečo.

Iz sobe so se slišali glasovi.

Vrata so se odprla. Andrej je stopil k ženini postelji, pred posteljo je pokleknil. Njene oči so ga iskale in ga veselo pozdravile, pogladila ga je po glavi in šepnila: »Ti!«

Andrej je vztrepetal in ves prevzet strmel v njena usta. In zdaj so njena, prej nema usta razločno izpregovorila:

»Moj ljubi, ljubi mož...«

Starši so se spogledali, mati Strgarka je zaihtela, in s postelje mlade žene je zazvenel skozi novorojenčkovo kričanje spet Lenkin glas:

»Andrej, Andrej... spet lahko govorim.«

Čudež rojstva je vrnil nemi ženi dar govora.

Tistim, ki si želijo bistriti duha

1. Katera slovenska pisateljica je tudi prva slovenska komponistka (skladateljica)?
2. Katera znana češka pisateljica je v svojih novelah opisala slovenski del Koroške in koroške Slovence?
3. Koliko zraka vdiha človek pri enem vdihu?
4. Odkod izvira ime »punč«?
5. Kakšna je razlika med agitacijo, propagando in reklamo?
6. Kaj je lanolin?
7. Kateri svetnik je varuh proti ognju?
8. Kako je ime junakinji Jurčičevega romana »Deseti brat«?
9. Kdo je bila žena Dušana Silnega.
10. Kateri znani zgodovinski slovenski roman se godi večinoma v nekdanjem Bizancu?

TRGOVINA Z DEKLETI V VZHODNI AZIJI.

Policijski vodja Mr. Sen-tse pripoveduje o azijskih trgovcih z dekleti.

Parlamentu po vsem svetu zasledajo, vrše se konference in ankete, sprejemajo se resolucije in odločitve, izdelujejo predlogi in poročila, da bi se mednarodna trgovina z dekleti vsaj omejila, če bi je že ne bilo mogoče čisto zatreti. Najspretnější voditelji policijskih oblastev vsega sveta se posvetujejo, razkrivajo svoje izkušnje, pripovedujejo o uspehih, ki so jih dosegli, in — uspeh, končni uspeh teh naporov je — ni! Da! Povejmo to naravnost, ne zakrivajmo tega žalostnega dejstva. Nič se ne bo izpremenilo, nič ne bo pomagalo, dokler bo na svetu še kaj lahkovernih, pustolovščin željnih mladih deklet in žena, in zlasti, dokler bosta oba strašna biča, lakota in brezposelnost, silila desetstisoče, da bodo zapuščali svoj dom, svoj domači kraj in svoje sorodnike, iskali v tujini svoj kruh in ga tudi našli. Kadar se bodo na svetu razmere toliko izboljšale — mi tega ne bomo še doživeli —, da se bo svet otrešel lakote in brezposelnosti, takrat bo tudi izginilo vprašanje trgovine z dekleti. Kajti z razmerno majhnim številom žensk, ki jih že narava žene v »grešni poklic« in ki niti ne potrebujejo posredovalca, da do tega poklica pridejo, ne bo mogel noben član mednarodnega podzemlja kaj prida zaslužiti. Takrat bo tudi prevelika verjetnost, da bi ga prijel, preveliki stroški in premajhen dobiček. Dalje moramo tu izločiti razmere v Vzhodni Aziji, vsaj kolikor se tiče domačih deklet in ne »belega blaga« (Evropke). Tamkajšnji nejasni politični položaj in docela drugačno gledanje Azijcev na moralno je vzrok, da moramo gledati v tem ozemlju problem trgovine z dekleti s čisto drugačnega stališča. Japonec si misli: »Moralia non sunt turpia«, in se tudi po tem ravna. Zato je na Japonskem trgovina z dekleti docela javna in je izvoz japonskih deklet v čezmorska pristanišča za polnjenje tamkajšnjih japonskih javnih hiš aktivna postavka japonske izvozne bilance. Nekaj samo ob sebi umevnega so za Japonca »poslovna« potovanja mladih deklet v tujino. Za take transporte so uvedle razne paroplovne družbe celo posebne znižane vozne cene. V angleške kolonije tak izvoz sicer ni več mogoč, ker so angleška oblastva vse japonske javne hiše zaprle. Poklic prostitutke na Japonskem ni prav nič zaničevan. Nasprotno. Gejše imajo tam v družabnem življenju pomembno vlogo. Pogosto naroči japonski gostitelj, zlasti če ima Evropece v gostih, za zabavo več gejš ali pa sploh priredi kosilo v kakšni čajnici. Gejše so pogosto zelo izobražena in lepa dekleta, ki jih je kakšen trgovec kupil od njihovih siromašnih staršev in dal v šole. Denar, ki ga je za to izdal, mu dekleta v nekaj letih stokrat povrnejo. Pogosto se tudi zgodi, da se kakšna gejša omoži s sinom najboljšje družine. Tu seveda

zasluži njen lastnik, ki jo proda njenemu bodočemu možu za drago odkupnino.

Ceprav bi si mislili, da so na Kitajskem razmere podobne, je tam vendar drugače. Medtem ko na Japonskem trgujejo z dekleti javno, je to na Kitajskem — morda zaradi večjega vpliva Evropecev — prepovedano. Da, prepovedano, toda na kakšne zvite načine se znajo trgovci prepovedi ogniti. Policijski vodja Mr. Sen-tse, pravi gospodar Fu-dji-djena, kitajskega okraja v Harbinu, mi je povedal marsikaj o zvitosti trgovcev z dekleti, razkril mi je njih skrivnosti, kolikor jih je pač sam poznal, kajti gospodje te vrste si izmislijo vsak dan kaj novega. Povedal mi je, da ločijo na Kitajskem prav za prav dve vrsti žrtev. Kitajke in po ruski revoluciji tudi Evropke, Rusinje. In prav s temi imamo obilo dela, mi je povedal Mr. Sen-tse. Za dekleta našega rodu se nihče ne briga. Največkrat jih kupijo razni posredovalci od staršev, ki so bili veseli, da so se svojih otrok znebili in dobili za to še denar. Seveda se pogosto zgodi, da kdo ukrade kakšno dekle, ki obeta, da bo postalo zelo lepo — toda kdo na Kitajskem se za tako dekletce pobriga? Starši? Kje pa! Ti imajo važnejše skrbi, kakor pa da bi jadovali za izgubljenimi hčerami. Kar se izgubi, se izgubi, in zadeva je s tem zanje opravljena. Vedite namreč, da misli tako večina Kitajcev. Toda Rusinje! Noben teden ne mine, da bi ne dobili kakšne prijave, da je ta ali ona Rusinja izginila. In pri tem — to vam slovesno izjavljam — je po mojih izkušnjah med izgubljenimi Rusinjami dobrih pet in sedemdeset odstotkov takih, ki niso — kako bi rekel — prišle v roke belih trgovcev z dekleti prisiljene. Bodite prepričani, da bi se bil večki del teh deklet lahko oprijel drugih poklicev in delal. Toda to je pač — delati! Vprašajte ruska dekleta v raznih lokalih Šanghaja in drugje, in videli boste, da bo le malo takih, ki bi se ne izdajale najmanj za grofice ali kneže. Iz takega odgovora pa lahko sklepa policijski uradnik vse ali pa vsaj zelo veliko...

V skladišču policijske palače mi je pokazal Mr. Sen-tse razne okrogle košare, niške zaboje in omare, sodce, pločevinaste posode z neznatnimi duščinami, čajne zaboje iz tankega lesa s kitajskimi napisi, rakve, prave rakve, in me vprašal, kaj mislim o tej ropotiji. Skomizgnil sem z rameni in mu nisem mogel odgovoriti. Pa mi je on povedal:

»To, kar vidite tu, so sami zaplenjeni predmeti, ki so služili za neopazen prevoz prodanih žensk. Dekle omamijo trgovci s kakršnim koli strupom in jo mirno oddajo na postaji kot tovarno blago. Ali vidite tamle pet čajnih zabojev. Šele prejšnji teden smo jih z njih vsebino vred, petimi kitajskimi deklicami, starimi 11 do 14 let, zaplenili na mukdenskem vlaku. S pomočjo tovarnega lista smo lahko prišli tudi preč mnik. Bil je Sui-feng-pi, bogat in drugače pošten trgovec iz Šanghaja, ki se je le časih mimogrede ukvarjal s tako trgovino. Toda zdi se mi, da se mu ne bo prav slabo godilo. Japonski konzul se je že potegnil zanj, ker je baš dobavitelj japonskih okupacijskih čet. Kakor vidite, imamo zvezane roke. Vselej moramo biti vljudni in obzirni in molčati, ker ima-

jo stene ušesa. Saj si lahko mislite: službe ne mara nihče izgubiti. Samo nekaj vam rečem: Dokler bomo morali biti tako obzirni, tako dolgo ne bomo mogli zatreti trgovine z dekleti po vsej Vzhodni Aziji. Toda če boste vi belci pustili Kitajsko in opustili vplivanje na njene voditelje, bo naša država prva na svetu, ki se bo znala uspešno boriti proti trgovini z dekleti.

Kako spoznamo začetek tuberkuloze.

V začetku je tuberkuloza lahko ozdravljiva. Zato ne smemo čakati, dokler se ne razpase.

Kar je Robert Koch odkril povzročitelja jetike, te najhujše bolezni siromašnih ljudi, je njeno zdravljenje zelo napredovalo, čeprav samo zaradi spoznanja povzročitelja niso mogli najti nobenega posebnega načina zdravljenja. V tolikšni meri kakor najbrž pri nobeni drugi bolezni kažejo različni ljudje različno odpornost proti tuberkulozi. Napredek röntgenske ugotovitve je pokazal, da prej zdravniki niso mogli vselej ugotoviti začetka tuberkuloze. Da, danes lahko rečemo tudi to, da se z nobeno metodo razen z röntgenskim raziskovanjem ne more ugotoviti zanesljivo prvi začetek jetike.

Ko so začeli v najnovejši dobi preiskovati mladino v šolah in raznih društvi s precejšnjo natančnostjo, so odkrili zelo mnogo primerov začetne jetike, ki bi jo bili morda drugače spoznali šele tedaj, ko bi se bilo zaradi nje poslabšalo splošno bolnikovo počutje. Prav tu, kjer je šlo največ za mladoletnike, pri katerih je odpor organizma proti okuženju tako važen, so bile te ugotovitve največje vrednosti. Saj so se lahko potem lotili zdravniki tega, kar je v začetku tuberkuloznega obolenja najvažnejše: dovolj zgodnjega temeljitega zdravljenja v zdravilišču ali pa na kmetih. Otrresti se moramo že naposled prepričanja, da sme zdraviti svojo tuberkulozo šele tisti, ki je že z eno nogo v grobu. Nasprotno! Zdravljenja so prav toliko ali pa še bolj potrebni tisti, ki so jih klire bolezni šele pravkar napadle, ker se bodo najprej pozdravili.

Zato pa je treba doseči, da se bo dal lahko vsakdo röntgensko preiskati. V novih zakonih o zdravstvenih pogojih za dovoljenje poroke, ki jih uvažajo vse napredne države in ki so jih iznova uvedli tudi pri nas, se najlepše vidi, kako je treba skrbeti za narodovo zdravje. Z veliko resnostjo bi bilo treba pri vsakem primeru tuberkuloze v družini preiskati tudi vse druge rodbinske člane in sploh ljudi, ki pridejo z obolelimi pogosto v stike, da preprečimo razširjanje te nevarne bolezni.

Da je boj proti jetiki zelo uspešen, se vidi zlasti po mestih, kjer so ustanovljeni protituberkulozni dispanzerji. Čeprav so mesta zaradi dima in prahu dosti manj zdrava kakor dežela, se vendar vidi tu upadanje tuberkuloze, medtem ko na kmetih tega ne opazimo. In vendar je že zrak na

Lepe žene so v tem skrajno izbirčne

Ničesar ne bi smela žena tako skrbno izbirati kakor svoje milo, ki ga vsak dan uporablja. Samo ako je milo zares dobro, ji da ono resnično negovanost, katero imajo moški tako radi na lepih ženah.

Med temi 4 vrstami boste našli za Vas pravo

Elida Favorit

že deset let ljubljene raz-
vaje njih žen. posebno močnega vonja.

Elida 7 Cvetie

luksuzno milo, ki si ga
lahko vsakdo privošči,

Elida beli španski bezeg

milo snežnobeke barve
— omamljivega vonja.

Elida Lanolin

posebno blago za
občutljivo kožo.

ELIDA MILA

Ime jamči za kakovost!

kmetih najboljši zdravnik pljučnih bolezni.

V zadnjih časih se je izkazalo, da se je pokazala jetika na deželi prav pogosto v družinah, kjer so stari ljudje varovali otroke, ko so bili starši pri delu. Skoraj paralizirano delovanje starostne tuberkuloze, ki je stari ljudje skoraj čutili niso, je bilo za nežne otroške organizme, ki so dosti bolj dovzetni za take bolezni, usodno. V takih primerih se najjasneje vidi, da je preiskava okolice edino sredstvo, da odkrijemo vir okuženja.

Natančna preiskava, pred katero niti ne vemo, ali smo bolni ali ne, se bo marsikomu zdelo luksuz. Vendar pa že prihajajo ljudje do spoznanja, da je bolj vredno izdati nekaj malega denarja za tako preiskavo, kakor pa da bi bilo treba pozneje bolehati in se zdraviti dolga leta. In časih to zdravljenje, ki stane ogromno denarja, niti več ne zaleže. To ni nikakršna zahteva zaradi pretirane bojazljivosti, ampak potrebna skrb, če hočemo ostati zdravi. Po dognanjih zadnjih let vemo, da je bil vsak človek kdaj v življenju inficiran s klicami jetike. Njegova usoda pa je bila odvisna od tega, kako se je organizem tem klicam uprl in jih premagal. Največkrat se je zgodilo to tako, da se bolnik svoje bolezni ni niti zavedel, ker ni opazil nobenih vidnih znakov. Če pa je organizem slab, ga klice premagajo in tedaj je v nevarnosti sam, pa tudi vsa njegova okolica. Prav zaradi te-

ga mora biti spoznavanje začetne tuberkuloze pogoj za uspešno varovanje narodovega zdravja.

Nekaj o ušesu.

Uho je eden najvažnejših človeških organov. Dokler so ušesa zdrava, se tega ne zavedamo. A gorje, če nas začnejo ušesa boleti ali če nam sluh slabi! Tedaj šele vemo, kakšen dragocen zaklad so zdrava ušesa.

Majhnemu otroku moramo ušesa zmerom zavarovati pred vetrom in mrazom. Dojenčku posadimo čepico na glavo, ki pokrije tudi ušesa. Ko otrok doraste in se hodi poleti kopat, moramo paziti, da mu ne pride voda v ušesa. Posebno pri skokih je to zelo nevarno.

Otroku pogledimo večkrat v ušesa. Če se mu je nabralo preveč ušesnega masla, ki ga notranje uho izloča, mu ga moramo iztrebiti. Za ta posel vzamemo toplo paličico in jo ovijemo z vato. Če je umazanija že tako zastarela, da moti sluh, je najbolje, če gremo z otrokom k zdravniku, da mu uho izbrizga.

Kakor hitro dobi otrok bolečine v ušesih, ne sme več iz sobe. Otroku naj ostane v toplem, vendar dobro prezračenem prostoru. Otroka potipajte po kosti za ušesom. Če izjavi, da ga pritisk na kost boli, pojdite takoj k zdravniku, ker je nevarnost, da se je otroku vnelo srednje uho. Pri lažjih ušesnih obolenjih pomagajo topli obkladki, lahko mu kanete tudi nekaj kapljic toplega, vendar ne vročega

olja v uho. Vsekako mu pa tudi izmerite vročino, in kakor hitro ima najmanjšo vročino, pokličite zdravnika.

Otroka že od malega vadite, da je snažen in da si vsako jutro dobro umije vrat in ušesa.

POLEPŠA VAS

krema LA TOJA za kožo!
CREMA UNIVERSAL

velika doza Din 12.—
manjša doza Din 6.—
za stalno uporabo. Sredstvo za nego kože naše
sportne generacije.

CREMA SIN GRASA (suha) tuba . . . Din 34.—
CREMA NORMAL (mastna) tuba . . . Din 36.—
COLD CREAM (hranilna) lonček . . . Din 50.—

hrani, zdravi in tonizira kožo, ker vsebuje gilen
La Toja. — Učinkoviti specialni preparati, ki
naj jih izberejo cenj. dame odvisno od narave
njihove kože.

MILO LA TOJA komad Din 12.—
se močno peni, osvežujoče, apartno parfumira-
no, idealno milo za mastno ali nečisto kožo.

Preparate LA TOJA

dobite v vsaki boljši parfumeriji, drogeriji in
lekarni.

ROKE SO OGLEDALO ZNAČAJA.

Že večkrat smo pisali, da so roke ogledalo ženskega značaja. Dobra, skrbna in redna ženska ne bo imela nikdar zanemarnjenih rok. Ni treba, da so nohti dolgi in po modri rdeče pobarvani, tako nohti niso lepi niti okusni, pač pa ima lahko vsaka ženska, tudi kmetiška, snažne roke. Vsaka ženska si lahko utrga toliko časa, da si umije roke, postrizže nohte in kožico okoli nohtov in odstrani nesnago, ki se je nabrala za nohti. Izgovori »ne utegnem«, »sem preveč trudna«, »ne ljubi se mi«, »saj ni vredno, ko bom itak takoj spet zamazana«, kažejo, da taka ženska zanemari svojo zunanost, da je zanikarna. Že higiena sama zahteva, da ima gospodinja vedno snažne roke, če mogoče, naj se potruži, da bo imela tudi lepe roke. Poznala sem kuharico v župnišču na Primorskem, ki je sama obdelovala vrt, kuhala in pospravljala, pa je imela tako nežne in lepe roke kakor kakšna mestna gospodična, ki nikoli ne prime za nobeno delo.

Vsaka gospodinja mora zlasti paziti, da ne bo rok pri delu preveč zamazala. Pri umazanem delu, to je, kadar pleve ali koplje na vrtu, kadar lupi krompir ali lubolka, kadar čisti štedilnik ali jedilni pribor, naj natakne na roke stare rokavice. Izpočetka jo bodo rokavice nekoliko ovirale pri delu, toda kmalu se jih bo privadila. Vročih loncev ne sme nikdar prijemati z golo roko. Vsaka gospodinja naj si napravi iz starih krp ali nogavic več štiriglavih po 20 cm dolgih in pol cm debelih blazinic, s katerimi naj prijema vroče lonce, pokrovke in pekače. Če si pri delu zmoči roke, n. pr. pri čiščenju tal in pomivanju, kadar meša pomije in pripravlja kremo za prašiče, mora roke takoj umiti in dobro posušiti. Z zamazanimi in mokrimi rokami ne smemo hoditi okrog. Ko pripravi gospodinja obed, ko je vse pospravljeno in pomito, prav tako tudi zvečer, naj sede za deset minut, očisti nohte in namaže roke z masno kremo.

Če hočeš dobiti bele roke, si jih po delu večkrat namaži s limonovim, kumarčinim ali paradižnikovim sokom. Ako so roke rdeče, jih masiraj vsak večer s kafirnim žganjem ali pa z vodo, v kateri si kuhala deset minut hrastovo skorjo (10 g hrastove skorje v ¼ l vode). V tej zavrelci drži roke deset minut, kolikor vroče moreš strpeti, nato pa še eno minuto v mrzli vodi. To delaj nekaj tednov vsak dan in dobila boš lepe, bele roke. Za beljenje rok so dobre vse kreme, v katerih je kafa ali pa klorovo apno.

Pozimi se marsikatera gospodinja pritožuje, da ji roke pokajo, večkrat tudi krvavijo ali se celo gnojijo. To

je zato, ker gre z mokrimi rokami na veter ali mrzel zrak. Take roke so velika muka pri delu, ker vedno skelijo in pečejo. Treba jih je namažati po večkrat na dan z glicerinom ali pa z vazelino, pa tudi zvečer, potem pa obleci rokavice, da ne umažeš postelje. Če hočeš, da boš imela mehke roke, jih maži z namiznim oljem, maslom ali pa z neslano mastjo. Ali pa operi roke v topli vodi, jih dobro namili in pusti milnico nekaj minut na rokah, nato jih izperi v hladni vodi, dobro osuši in namaži z masno kremo.

Vsak večer moraš roke masirati s kakšno masno kremo, če ti je pa ta predraga, uporabi v ta namen smetano, presno maslo, solnčno ali bučno olje ali pa navadno mast, samo da ni slana.

Lepe, bele, mehke roke niso znak lenobe in brezdelja, ampak skrbne nege, prav tako kakor kažejo zamazane in razpokane roke zanemarjeno gospodinjstvo. (Ba)

O čem ne smeš govoriti, kadar prideš na obisk.

»Joj, kako si se zredila zadnje čase!«

»Ali si bolna? Slab videz imaš!«

»Ali ni to tista obleka, ki si jo imela že pred štirimi leti?«

»Tvoja oprema je prav lepa, samo moderna ni več!«

»Če hočeš videti resnično lep vrt, potem si pridi ogledat mojega!«

»Prosim, posodi mi kakšno knjigo, da bom lahko brala!«

»Ali je tvoj fantek pameten?«

»Otroke si pa slabo vzgojila!«

Itd. itd. itd.

Če pride ženska, ki ima malo srčne kulture, v vas, se lahko v eni uri dvajsetkrat zaleti. So vprašanja, ki jih neradi slišimo, so stvari, ki jih nikomur radi ne pripovedujemo, so stvari, ki nas zabolijo, kakor hitro jih kdo samo v misel vzame. Toda ljudje so različni. Nekaterim ni treba takih nasvetov, in vendar bodo zmerom vedeli, kaj smejo reči in kaj ne smejo. Drugim pa lahko dan za dnem razlagaš in govoriš, in vendar ne bodo vedeli, kje je meja in kdaj se zaleptijo. Takim svetujemo, da v družbi rajši molčijo in poslušajo, če pa kaj pripovedujejo, naj pripovedujejo reči, ki so vsakdanje in nepomembne — vsekako pa naj preveč ne izprašujejo.

Prijetnega gosta ima vsaka gospodinja rada. Netaktnega gosta pa ne bo izlepa pozabila.

Najslabši vtisk napravi obiskovalka, ki začne takoj pripovedovati, kako je bilo zadnjič, ko je bila pri tej in tej gospe na obisku, češ, kako slabo opremljeno stanovanje ima, kako ima nevzgojeno služkinjo in malopridne otroke, kako je sama zanemarjena, kako slaba je bila kava, s katero ji je

postregla itd. Zakaj gospodinja si bo tisti mah takoj mislila, da bo, kakor hitro pojde od nje, pri drugi prijateljici tudi čezno udrihala! In tak sum je res upravičen!

Če se kje prav dobro počutimo, se nam jezik rad razveže in kmalu začnemo od srca kramljati. Tedaj moramo paziti in dobro preudariti, s kom imamo opravka. Če se »prijateljice« obiskujejo, se rado zgodi, da se izgovori kaka neljuba beseda! Bodite zmerom malo rezervirane. O tretjih osebah ne povejte »preglasno« in preodločno svojega mnenja. O ljudeh, ki jih sploh ne poznate, ne izrekajte sodbe in ne govorite o njih. Če postane pogovor na ta način napet in kočljiv, ga skušajte zasukati v drugo smer! Pogovarjajte se o manj važnih stvareh, za katere se vam ni bati, da bi se prenašale. Od srca govorite le tedaj, če poznate sobesednico že dolgo leta. A. B. C.

Ali naj pustimo, da otrok sam dobi izkustva.

Nihče na svetu ni tako plah in boječ kakor ljubeča mati. Nepristano je v skrbih za otroka. Dosti izkustev si je pridobila v življenju in zdaj hoče svojega otroka na vsak način varovati pred njimi.

Toda če o tej materini skrbi, strahu in ljubezni malo globlje razmislimo, bomo spoznali, da ni upravičena. Star pregovor pravi: »Opečen otrok se boji ognja!« In to drži. Mati otroka lahko desetkrat posvari: »Ne hodi k štedilniku, ne prijemaj za žareča vrata! Pazi, da se ne opečeš!« Vsi ti dobri nasveti ne bodo toliko zaglegli kakor najmanjši beli mehurček, ki ga je otrok dobil na ročici po majhni opeklini. Torej se bo odslej ogibal ognja in vročega štedilnika — iz lastnega izkustva. Izkustvo je več vredno od vseh dobrih nasvetov in groženj. Kar nas je v otroških letih zbolelo, kar nam je v tistih dneh prizadelo kakršnokoli škodo, to nam je ostalo za vse življenje v živem spominu. Gotovo se vsaka izmed vas še zdaj natanko spominja, kje je padla, kdaj se je po neprevidnosti urezala itd., medtem ko ste spoznali pravilnost in resničnost materinih nasvetov šele v zrelejši dobi — po lastnih izkustvih.

Če se malo zamislite v svoja otroška leta, boste spoznali, da je bilo res tako. Zato lahko mirno pustite otrokom, da si pridobijo sami izkustva. Vsa naša ljubezen, vse naše prošnje, rotnje jih v poznejših letih ne bodo mogli odvrniti od njihovih sklepov in namer. Prej ali slej bo prišel čas, ko bodo otroci primorani doživljati izkustva. Nihče jim ni ušel in tudi naši otroci jim ne bodo. Zato je bolje, da se že od mladih let privadijo nanje. Yxz.

Tudi tu pomaga Sargov
KALODONT

V vmesnih prostorih in skritih kotic-
kih Vaših zob, ravno tam preti
nevarnost. Tam se zbirajo ostanki
jedil, iz katerih se tvorijo po-
vzročitelji tolikih zobnih bolečin.

Vzemite Sargov Kalodont! Čistite svoje zobe z zobno ščetko
od zgoraj navzdol in sicer ne samo na zunanji, temveč tudi
na notranji strani zob. Ne pozabite očistiti vmesnih prostorov!
Sargov Kalodont je edina zobna krema v naši državi,
katera vsebuje že neštetokrat preizkušeni sulforicinoleat,
odpravi zobni kamen in prepreči njegovo ponovno tvoritev.

★ **Pozor! Poskusite enkrat novo ustno vodo
Kalodont. Koncentrirana sestavina, zelo varč-
na v uporabi, razkužuje in ugodno osvežuje.**

SARGOV

KALODONT

D O M A Č I I Z D E L E K

**PROTI
ZOBNEMU
KAMNU**

Razvoj dojenčkov.

Znan otroški zdravnik iz Amerike je sestavil posebne razpredelnice, ki precej natanko določajo, v kateri dobi mora dojenček doseči posamezne stopnje razvoja, če je čisto normalno razvit. Prvi dan življenja mora zdrav dojenček kihati, zehati, krepko sesati in premikati prste na rokah in nogah. Še preden mine prvi mesec, mora otrok spoznati obraz svoje matere in prinesiti roko k svojim ustom. Po tretjem mesecu mora že jokati, če kaj hoče, in se smejati, če ga kdo ščegeta. Po šestem mesecu mora vedeti, če ga kdo kliče. Po desetem mesecu se mora sam vzpeti kvišku in čisto razločno reči »papa in mama«. Po petnajstem mesecu mora že brez pomoči hoditi. Po dveh letih mora ponoviti vsako besedo, zlesti na stol in z njega. S tremi leti si mora otrok že sam brez težave umiti obraz, se obrišati, očistiti zobe ter zapeti in odpeti obleko. Po petih letih se mora otrok brez tuje pomoči obleči in sleči ter gladko govoriti.

Posoda in orodje.

(Nadaljevanje.)

Ko že govorimo o posodju, naj še omenim kuhinjske posode iz aluminija, ki imajo izolirane ročaje. Te posode ni treba prijemati s cunjjo, ker se ti ročaji, tudi če je posoda dolgo na ognju, nikoli preveč ne segrejejo.

Izmed mnogih ostalih kuhinjskih priprav in orodja bomo našli še nekatere, ki morajo biti pri vsaki hiši, kakor: cedilce, na katerega se dajo pritrditi različno goste mreže, da ga lahko uporabljamo v razne namene; stiskalnica za krompir, s katero pretlačimo lahko tudi kuhano sočivje in sadje; odpiralica za konzerve; odčepnik za izdiranje zamaškov; stepalnik za sneg, bodisi navaden žičnati ali pa stekleni (v stekleni valjasti posodi tiči bat, ki ima na spodnjem koncu pritrdjen vodoravno po več luknjičastih ploščic, s katerimi tolčemo sneg); ožemač za limone in pečkalo za izločevanje češnjavih pečk.

Ob tej priliki naj omenim še razno leseno orodje, kakor kuhališce najrazličnejših oblik, tolkač za meso, leseni nož, tlaček za krompir in drugo, žvrkljo, desko za meso, desko za testo in razna sita.

Naš dojenček dobi dodatno hrano.

Po navadi začnemo dajati dojenčku od četrtega do petega meseca poleg materinega mleka tudi drugo hrano, ki ima v sebi potrebne vitamine, soli in rastlinske snovi, potrebne za otrokov organizem.

Da bo otrok dobro uspeval, mora vsaka mati vedeti, katera zelenjava in katero sadje je za otroka najboljše. Špinača, črni koren, korenje, ohrovt, cvetača in solata morajo biti na prvem mestu.

Z dodajanjem sadnih in zelenjavnih sokov pa začnemo že v tretjem mesecu, posebno lahko prenaša otrok pomarančni sok in sok vseh vrst jagod. Sploh so sadni sokovi zaradi velike množine vitaminov, ki jih imajo v sebi, zelo koristni za telesni razvoj najmlajših.

Jedilnik za otroke od petega do desetega meseca:

Ob 7. uri zjutraj: materino mleko.
Ob pol 11. uri dopoldne: materino mleko in malo prepečenca, ki smo ga namočili v sadnem soku.

Od 13. do 14. ure: dve kavni žlički sadnega soka, 150 do 200 g zelenjave.
Ob 16. uri: materino mleko in namočen prepečenec.

Od 18. do 19. ure: 1 do 2 žlici sadnega soka, 150 do 200 g mlečne kaše. Zelenjavo drobno zreži ali zmelji. Delaj jo brez prežganja, kuhaj le malo časa in zabeli s presnim maslom.

JEDILNI LIST ZA TEDEN DNI. Ponedeljek.

Opoldne: 1. Goveja juha s kpicami. 2. Govedina. Pražen krompir. Hrenova omaka. 3. Rdeče jagode.
Zvečer: Grahov riž. Solata.

Torek.

Opoldne: 1. Zelenjavna juha (38). 2. Zrezki iz sesekljane mesa. Krompir s peteršiljem. Glavnata solata.

Zvečer: Zdrobov narastek. Češnjev kompot.

Sreda.

Opoldne: 1. Grahova juha z žemelnimi rezinami. 2. Ocvirkove pogačice. Solata s krompirjem.

Zvečer: Jajca s parmezanom.

Četrtek.

Opoldne: 1. Goveja juha s polžki. 2. Govedina. Florentinski krompir. 3. Češnjeve rezine.

Zvečer: Telečja jetrca v omaki. Polenta.

Petek.

Opoldne: 1. Paradižnikova juha z rižem. 2. Orehova grmada. 3. Kuhane borovnice.

Zvečer: Koruzni žganci z mlekom.

Sobota.

Opoldne: 1. Goveja juha z jetrnimi cmoki. 2. Govedina. Opečen krompir. Špinača.

Zvečer: Češnjev riž (429).

Nedelja.

Opoldne: 1. Bela juha z ocvrtim grahom. 2. Španska goveja pečenka. Špageti. 3. Riževi krapi.

Zvečer: Riževi krapi (mrzli) z vanilijevo kremo.

Številke v oklepaju pomenijo številko recepta v naši kuharski knjigi »Kako naj kuham«. Za debelo tiskana jedila prinašamo recept.

Ocvirkove pogačice.

20 dkg dobro otisnjenih ocvirkov na drobno zmeljemo ali pa sesekljamo, dodamo 30 dkg ostre moke, 10 dkg masti, 1 jajce, nekoliko soli, popra in kumine, za nožev konico jedilne sode in primerno količino mleka. Iz vsega tega napravimo srednjegosto testo in ga dobro pregnetemo. Ko testo pol ure na hladnem počiva, ga na deski, ki smo jo potresli z moko, za prst debelo razvaljamo in pregnetemo na tri enake dele. Vse to ponovimo potem še dvakrat, nakar testo še zadnjikrat za prst na debelo razvaljamo in izrežemo iz njega z okroglim obročem, ki ima 5 cm v premeru, pogačice, ki jih pokladamo na pekačo, namažemo z raztepenim jajcem in potegnemo po njih z vilicami podolgem in počez črte, nakar jih spečemo v vroči pečici, da so lepo rumene. Pogačice serviramo še tople s solato ali pa z omako, mrzle se pa priležijo h kozarcu vina ali piva. (Po »Wiener Küche«.)

Jajca s parmezanom.

V plitvi pekači raztopimo precej presnega masla, nanj pa naložimo na tenko narezanih kruhovih rezin, ki jih namažemo tudi s presnim maslom, potem pa močno potresemo s parmezanom. Na rezine ubijemo za vsako osebo po eno jajce, vse skupaj posolimo, popopravimo in spečemo v pečici.

Florentinski krompir.

$\frac{3}{4}$ kg oprane špinače na drobno sesekljamo. Nato denemo v kozico 12 dekagramov na kocke zrezane prekajene slanice in jo na pol ocvremo, nato pa opražimo na njej steblo pora, ki smo ga prav na tenko zrezali. Zdaj pridenemo špinačo, nekoliko posolimo in opopravimo ter dušimo toliko časa, da postane špinača mehka. Posebej skuhamo $\frac{3}{4}$ kg krompirja, ki ga potem narežemo na rezine, posolimo in opopravimo. Nato naložimo v kozico, ki smo jo dobro namazali z mastjo in potresli z drobtinicami, nekako za tri prste na visoko izmenoma po eno plast krompirja in po eno plast dušene špinače. Zdaj razžvrkljamo 2 jajci z $\frac{1}{2}$ l mleka, žlico nastrganega parmezana in nekoliko muškatovega oreška ter zlijemo to na krompir. Po vrhu potresemo krompir še s parmezanom in z drobtinicami in pečemo nato v vroči pečici tako dolgo, dokler se zgornja plast ne strdi. (Po »Wiener Küche«.)

Češnjeve rezine.

Iz 25 dkg moke, 15 dkg presnega masla, 2 rumenjakov, 4 dkg sladkorja, nekoliko soli, 5 dkg zmletih mandelnov in nožev konice pecilnega praška vmesimo gladko testo in ga spečemo v pekači. Posebej skuhamo prav v gosto češnje (ali pa kakšno drugo sadje) s sladkorjem in obložimo z njimi, ko se shlade, ohlajeno testo. Iz dveh beljakov stepemo trd sneg, ki mu primešamo zmletih mandelnov in sladkorja, ter ga stresemo na vrh. Vse skupaj potem še na hitro nrepečemo, in ko se shladi, razrežemo na rezine.

**Vsi so
enega mišljenja!**

**Za praznični in delavni dan ni
bolj prijetnega zajtrka kot je dobra
bela kava s »Pravim Franckom«.**

**»Pravi Franck« se izdeluje iz
plemenite cikorije, torej domače
zdravilne rastline, ki jo pridelu-
jejo naši kmetje.**

„PRAVI FRANCK“ VEDNO ODLIČNA KAKOVOST!

Orehova grmada.

Štiri stare žemlje zrežemo na pol centimetra debele režnje in jih polijemo z mešanico iz $\frac{1}{2}$ l mrzlega mleka, 1 zavitka vanilijevega sladkorja in 1 jajca, pa počakamo, da se dobro napoje. Nato stršemo režnje v primerno veliko kozico, ki smo jo dobro namazali s presnim maslom in potresli z drobtinami, ter vmešamo vanje 4 dkg izbranih rozin in 8 dkg na debelo sesekljanega orehova. Nazadnje razžvrkljamo 2 jajci s 4 dkg sladkorja, 4 dkg raztopljenega presnega masla in 4 žlicami mleka ter polijemo to zmes na žemlje, ki jih nato zvrha malo zavrhamo. Grmado pečemo v srednjem vročini pečici nekako 40 minut, da lepo zarumeni. Ko je pečena, jo razrežemo na kose in dobro potresemo s sladkorjem.

(Po »Wiener Küche«.)

Bela juha.

15 dkg čebule narežemo na rezine in vržemo na 4 dkg razbeljene masti, da nekoliko zarumeni, ji prilijemo nato malo vode in jo dušimo, da postane mehka. Nato jo pretlačimo v

svetlo prežganje, ki smo ga bili naredili iz 4 dkg masti in 3 dkg moke, potem pa prilijemo $\frac{1}{2}$ l mleka in $1\frac{1}{4}$ l vode. Juho osolimo, opopramo in jo dalje kuhamo. Preden jo postavimo na mizo, ji dodamo še 2 dkg presnega masla.

Španska goveja pečenka.

Kos govejega stegna dobro potolčemo, ga na več krajih izdolbimo in nadevamo. V kozico denemo potem na rezine narezane slaninice, na drobno sesekljan gnet, z nageljinovimi žbicami pretaknjeno čebulo in narezanih jušnih korenin, položimo na vrh meso in ga polijemo z rdečim ali belim vinom, da je popolnoma pokrito, ter dušimo v njem pečenko, dokler ni čisto mehka. Edino tedaj, če se vino preveč pokuha, dolijemo nekoliko kisa in juhe. Preden postavimo pečenko na mizo, potresemo omako z moko, jo pretlačimo, dolijemo kisle smetane in, če je potrebno, tudi nekoliko juhe ter vse skupaj prevremo.

Za nadev dobro zmešamo nekoliko na drobno sesekljanega slaninice, govejega mozga, sesekljanega peteršilja,

lja, čebule, malo popra, paprike in pimenta.

Riževi krapci.

Na litru mleka, ki ga nekoliko osolimo in osladkamo, skuhamo 20 dkg riža, da postane mehak in gost, nakar ga denemo hladit. Potem potresemo desko na debelo z drobtinami, ki smo jih poprej zmešali z vanilijevim sladkorjem in z nastrgano čokolado, ter razprostremo na to polovico ohlajenega riža, in sicer za prst na debelo. Na to plast riža namažemo goste mezge iz rdečih jagod ali iz kakšnega drugega sadja. Mezgo pokrijemo nato še z ostalo polovico riža in napravimo potlej z dvema žlicama majhne krape, ki jih ocvremo na vroči masti in jih, ko se odtečejo na pivniku, serviramo s kompotom ali pa s sadnim sokom. K mrzlim riževim krapom se pa poda najbolje mrzla vanilijeva krema.

GOSPODINJSKA IN GOSTINSKA RAZSTAVA NA VELESEJMU V LJUBLJANI.

Zveza gospodinj in Gostilničarsko združenje sta na letošnjem spomladanskem velesejmu, ki traja od 30. maja do 8. junija, priredila razstavi, ki privlači dan za dnem množice obiskovalcev velesejma.

Področje gospodinj je med vsemi najbolj obsežno. Saj mora gospodinja skrbeti, da obleče in nahrani svojo družino. Od nje je torej odvisno, ali bo prislužen denar res obrnila v prid družini, v prid domači industriji in obrti, domači trgovini in našemu delavstvu. V zvezi z »Modno revijo« prikazuje razstava »Sodobne gospodinj«, kako naj se žene, dekleta in deca pravilno oblačijo in kako naj se raznim prilikam primerno kretajo v domačem krogu, v svetu, v poklicu.

Gostinska razstava nazorno podaja zgodovino in pregled posameznih tipov gostišč širom naše domovine, jedila in pijače, ki naj se ob raznih prilikah servirajo in kako naj se servirajo, notranjo opremo, ki naj bo za gosta kar najudobnejše prirejena, ter še mnoge druge zanimivosti. Namen te razstave je, da pouči najširšo javnost v naši, prirodnih privlačnosti tako bogati državi, kako morajo biti urejena naša gostišča, hoteli, restavracije, gostilne, pensioni itd., da bodo ustrezali vsem zahtevam tujkega prometa in turizma. Odločilne činitelje pa opozarja na sedanje nedostatke, ki ovirajo dotok tujcev k nam, a bi jih bilo z malo dobre volje mogoče odpraviti.

Seveda je velesejem bogateje ko prejšnja leta založen z najnovejšimi izdelki naše domače industrije in obrti. Poleg tega pa so na njem še posebne razstave pohištva, avtomobilov, kuncev, perutnine in ptic.

Na veseličnem prostoru velesejma je bogato poskrbljeno za zabavo starih in mladih. Poleg tobogana, vrtljakov, avtodroma, foxpanorame, vivarija bo posebna privlačnost razkošen variete z velikomestnim programom, katerega ogled je za obiskovalce velesejma brezplačen.

Na železniški plačajo posetniki velesejma polovično voznino. Če si na odhodni železniški postaji kupijo rumeno žel. izkaznico za Din 2.— in celo vozno karto do Ljubljane, kjer jim bodo na velesejmu potrdili obisk, se bodo lahko brezplačno vrnili domov. Ta olajšava je v veljavi za prihod od 25. maja do 8. junija in za povratek od 30. maja do 16. junija.

POSLOVNI PROSTORI MODERNEGA TRGOVCA V LJUBLJANI

Tudi v Ljubljani se že prav vidno opaža, da dandanašnji človek vedno bolj stremi po napredku in izpopolnitvi. V Šelenburgovi ulici vzbuja posebno pozornost nova trgovina g. Lesjaka. Je to lokal, ki bi se z lahkoto kosal z najelegantnejšimi trgovinami v največjih buljarjih svetovnih vele mest. In s kakšnim profinjenim okusom so aranžirane izložbe!

En sam pogled na ta lesketajoča se stekla nam pove, da ima g. Lesjak največjo in najbolj izbrano zalogo rokavic in nogavic, da se pri njem dobi perilo, ki nam ne hote vzbuja misli na baj-

ke in vilinske pojave. Dovršeno lepe pletenine ima, najlepše torbice in pasove in sploh vse tiste drobnarije, ki jih potrebuje dama za izpopolnitev svoje toalete.

In tudi gospodom je na razpolago bogata izbira najnovejšega perila, najlepših kravat, rokavic in nogavic.

Zato ni čudno, da vse elegantne dame, vsi elegantni gospodje kupujejo le pri tvrdki

V. LESJAK, LJUBLJANA
ŠELENBURGOVA ULICA 4

Priporočamo Vam, da obiščete tvrdko za časa veleseljma in se sami prepričate o bogati izbiri in solidnosti cen.

Jože Kregar:

Krasotice v mehki senci

Tudi v pragozdovih centralne Afrike in po vročih predelih Južne Amerike naletiš na krasotice. Pod vrhove bujnih dreves se skrivajo, široke liste tropičnih rastlin si devajo nad glavo, vseokrog so zastrte s pajčolanami bohotnih plezalk, varne pred vetrom in soncem, kopajoče se v pritalnem vonju zemlje, osvežujoče se s hlapovi rose in počivajočega dežja, — tako živijo v svojem rojstnem kraju krasotice begonije.

Davni potniki so jih tam našli, vzeli s seboj in ponesti v Anglijo in Francijo. Tam so jih sprejeli v naročje vrtnarjev. Niso pa spočetka znali njih govorice, zato niso zvedeli njih želja in mnoga mnoga begonija je žrtvovala življenje zaradi te nevednosti evropskih vrtnarjev. Ali materam so sledile še brhkejša hčerke, in dandanes je rod begonij bogato in pestro namnožen! Po lepih mestnih in skromnih kmetijskih hišah je že davno tega zakraljevala begonia rex, begonia kraljica. Je to elegantna lepota velikih, nepravilno srčastih listov, ki so vsi polni srebrnega in škrlatnega leska ter drugih kovinastih barv. Razen te ljubke begonije-listovke pa je še mnogo dragocenih vrstnic, nizkih, visokih in grmastih, katerih listi so najrazličnejše oblikovani. Nekateri so kakor listi divjega kostanja, kakor list platane ali listič drobne tradeskancije. Povojna doba, želeč vedrine po letih tolike strahote, pa je zaželela več živobarvnega cvetja, naveličala se je samih zelenih listov. Tako so prišle vse bolj do veljave begonije-cvetnice, zlasti: begonia gracilis s svojimi divnimi, bogato cvetočimi vrstami in po vrstah še številnejša begonia semperflorens, znana cvetica naših parkov, ki edina izvrstno uspeva tudi na odprti, sončni gredi.

Ali ljubitelji cvetja so poklonili svoje simpatije zlasti begonijam-gomoljnicam. One se dajo tako lahko vzgajati in prezimovati, so poceni, pri tem pa tako odlične rasti, tako sočne barve in oblikovno toliko bogate, da ni čuda, če so preplavile tudi našo pokrajino. Imajo pa še to dragoceno odliko, da najbolje uspevajo in najlepše cveto

prav na senčni legi, torej tam, kjer nam doslej, razen malega, skoraj nobena cvetica ni hotela bogato cveteti. Ta vrsta begonij se sicer množi in pridobiva tudi iz semenja, za kar pa je treba rane setve v rastlinjaku, ali najprikladneje je, da kupimo v semenarni gomoljčke, ki jih dobimo že po 2—3 dinarje kos. Posadimo jih marca ali aprila meseca v rahlo in dobro zemljo. Dokler je nevarnost za slano, jih imamo za okni ali kje drugje na

Mamica, uči z menoj..

Najlepša dolžnost matere je vzgoja otrok. Prav tako pa mora skrbeti, da je tudi njih perilo vedno čisto. Oboje lahko danes mamica opravi, ako vzame za pranje Schichtov Radion, saj je to vendar tako preprosto: raztopi najprej Radion v mrzli vodi in ko raztopina s perilom zavre, kuhaj 15 minut. Nato perilo izperilo najprej v topli, potem pa še v mrzli vodi — in perilo bo belo kakor sneg.

Schichtov RADION pere vse

toplem, od sredine maja pa krasimo z njimi okna, balkone ali gredice. Za balkone so posebno priporočljive viseče »slapnice«, ki delajo, v raznih barvah zbrane, vtisk mogočnega, do polmetrskega barvnega slapa. Za gredice so zlasti priporočljive vrste iz skupine multiflora. Te nizke, grmičaste vrste so namreč zelo odporne proti soncu in vremenu in res divnih barv. Cvetje je sicer drobno, ali obilno. Lepe med njimi so: maršalniško rumena Helena Harms, njej slična oranžna Richard Galle, krasna cinobrova Grof Zeppelin, škrlatna krasotica Flamboyant in še mnogo mnogo drugih. Poleg teh drobnocvetk so za gredico porabne tudi velecvetne enojne zvrsti, ki v mešanici dajejo odlične rezultate, ko so polnocvetne pretežke za deževne dni, ker bi jim dež morda polomil njih velike, težke cvetove.

Vse ostale vrste pa gojimo na oknih, ki niso izrazito južna. Opoldansko poletno sonce tem rožam ne do dobro. Med temi krasoticami, ki se torej najudobneje počutijo v senci, imamo enojne in polnjene, eno- in večbarvne. Enojne imajo ali gladek cvet (simplex) ali so kodrane (crispa) ali pa grebenaste (cristata). Polnjene pa sličejo vrtnicam (rosaceflora) ali pa narezljanim cvetovom nageljnov (fimbriata). Tudi drobnocvetne slapnice (pendula) so polnjene. Pri vseh polnjenih begonijah so samo moški cvetovi veličastno zgrajeni in polni. Po navadi je na enem cvetnem stebelcu v sredi poln moški, s strani pa po en nepolnjen ženski cvet, ki mu v sredini žari oranžna rozeta-brazda. Novejše so napol polnjene begonije (duplex), ki so zelo slične potonikam. Kot posebno nastopajo tudi zadnje modne novosti begonij, namreč trompetastim narcisom slične narcisne begonije.

Barva gomoljnih begonij je tropsko živa, sočna in peštra. Le modrih in vijoličnih tonov še ni med njimi. Tudi duha n'ima, razen menda nove zimske vrste, ki diše

kakor vrtnice-čajevke. Vzgoja in oskrbovanje gomoljnih begonij sta kaj preprosta. Za dober uspeh vseh vrst begonij pa moramo pripraviti zemljo, v kateri najbolj uspevajo. Za tako zemljo potrebujemo en del močno hranljivo kompostnice ali črne zemlje iz tople grede, en del travniške ruše ali njivske prsti in en del dobro sprhljene zemlje podlistnice, ki jo nabereimo v bukovem gozdu ali v trhljih štorih, temu pa dodamo še en del cestnega prahu ali pa mivke. Vse to, dobro zmešano in presejano, je najimenitnejša zemlja za begonije. Rastline vesno varujemo prepriha in vetra ter jih le zmerno zalivamo s postano vodo ali, kar je še boljše, z mlačno vodo, ki nam ostane od pomivanja kuhinjske posode. Zlasti s tako toplo vodo zalivani, postanejo cvetovi begonij naravnost divni. Močna stebelca opremo ob kolček. Septembra meseca jih iz severne lege premestimo na južno, da dalje časa cveto, da v preveliki jesenski vlagi ne obole in da bolje dozore. Ko pridejo mrzovi in slane, poberejo gomoljčke iz zemlje in jih dobro osušene hranimo preko zime na suhem prostoru, vložene v suh šotni zdrob, mivko, oblanje ali pa v papir. Tam čakajo nove pomladi, pripravljeni zгодaj na novo življenje.

Tako žive te krasotice tudi pri nas v vsem svojem neprekosljivem čaru in so tem lepše, čim bolj se nam posreči, da jim damo prilike, v kakršnih žive njih divje vrstnice v vlažnotoplu zraku osenčenih in rodovitnih tal tropskih gozdov. Naša Gorenjska, tako ponosna na svoje nageljnate slapove, je že polna teh lepih cvetic, ki delajo zlasti v višji legi, pa tudi v naših planinskih vaseh posebno lepe cvetove. Najmanj 30.000 gomoljčkov teh cvetic je samo letošnje pomlad na novo odšlo na naša okna in gredice, kjer bodo v družbi z drugimi cveticami krasili cvetoče lice domovine.

VRT V POLNEM SONCU.

Prijetna majska toplota, ki je izvalila toliko cvetja iz hladnih in vlažnih aprilskih tal, je že vsa odšla. Zamenjava jo vroče junijsko sonce, ki dviga še preostalo cvetje iz klasi in popja, barva planinske zelenice in budi lepo alpsko cvetje. Junij pa nudi tudi že prve plodove. Slast zrelih češenj in aroma debelih jagod, lučke kresničk in skrivnost šentjanžve noči, to je sladka in romantična vsebina junija...

Na vrtu je ta mesec dosti muke s pletvijo in okopavanjem. Z njima najbolj podpiramo rast vseh vrtnih sadik, zlasti še zelenjadi, ker ji tako dovajamo svežega zraka, očuvamo

hranilne snovi pred izgubo in preprečimo preveliko izhlapevanje. Ko se usipajo plohe in težki udarci debelih dežnih kapelj stlačijo in stopejo zgornjo prst, da postane skorjasta in deluje vpijalno kakor pivnik na zemeljsko vlago, moramo to skorjo pridno rahljati, sicer se zemlja tudi v globini izsuši. Junija sejemo endivijo, jesensko redkev, repo, pozne kolerabe, rožno zelje, zimski por in čebulno seme.

Paradižnike skrbno in čvrsto privzemujemo k opori, jim odlomimo čimprej zalistne odganjke, sicer zdvijajo v goščo in slabo rode. Tudi kumarom uravnomo rast in plodnost, če jim glavni, vodilni poganjek nad četrtilistom odlomimo. Tako izvabimo iz pazduh preostalih štirih listov nove stranske trte, ki so posebno močno rodovitne! Beluše nehamo rezati o kresu, nakar jih takoj obdelamo in zagnojimo s hlevskim gnojem ali pa izmenoma s 30 g nitrofoskala I. na m². V presledkih po 14 dni jih nato še dvakrat pognojimo s sečnino,

po 5 g na m². Na zelju in drugih kapusnicah poiščemo svetlorumena jajčeca kapusovega metulja-belina, ker jih je lažje zatirati kakor njihov požrešne gosenice.

Pomladne, že odcvetele nasade cvetic nadomeščamo s poletnimi cveticami. Spomladi cvetoče trajnice presajamo in razmnožujemo s potaknjenci. Tudi lončnice, ki so morda prerasle zemeljsko grudo, presajamo v nekaj večje lončke. Tudi take cvetice, katerih zemlja ni dobro sestavljena, da zastaja voda in kisa tla, presadimo v propustnejšo zemljo. Prišel je tudi čas setve mačeh, marjetic, potočnic itd. za jesensko oziroma pomladno cvetenje. Vse te setve pa morajo biti zakrite, dokler ne vzkale, in na vlažnem, pozneje pa nekaj časa tudi senčene. Vrtnicam odrežemo, ko odcveto, ocvete glavice dva lista pod prejšnjim cvetom, da ne delajo semenja. Tudi krizantemam ne dovolimo, da bi se grmasto razrasle. Zato odščipavamo od stebela, ki naj ima na koncu le po

en lep cvet, vse stranske zalistne poganjke. To velja le za velikocvetne vrste. Še je čas, da predolge, odlomljene vršičke krizantem potaknemo v peskovito zemljo; tako dobimo do jeseni že visoko, cvetočo novo rastlino.

Marsikje je ob utici ali zidu trta, ki odganja zdaj mladike, polne grozdastega cvetja. Trta rodi samo na mladih odganjkih. Kar letos izrase, bo drugo leto rodilo. Tudi trti odstranimo vse zalistne poganjke, ki samo pijejo sok in divjajo v rast. Na onih vejicah, ki letos rode, odščipnemo še pred cvetenjem vršičke, in sicer med tretjim in četrtem listom nad grozdi. Tako poskrbimo najbolje za dorast sladkega grozda. Proti plesni na trti, na paradižniku ali krizantemi pa škropimo vsak mesec z 1% bordoško brozgo (bakrova galica + apno).

Zdaj začno zoreti domače češnje. Zato pripravimo posodo in drugo, potrebno za vlaganje. Tudi vrtno in gozdne jagode nas že vabijo. Za vlaganje pa so jagode zelo občutljive, zato naj bi se vlagale samo zelo lepe in popolnoma zdrave in zrele vrtno jagode. Ko jagode minejo in se pojavijo iz jagodnjaka plazeče se trte, pričnemo z razmnoževanjem, pri čemer uporabljamo samo ukoreninjene trte najboljših rastlin, pri drugih pa vse trte poščipamo, da ojačimo matični grm. Tudi okrasno grmičje začnemo redčiti kmalu potem, ko odcvete, zlasti odstranimo vse starikave veje, da dobe prostora nove mlade vejice.

Kako moraš zalivati svoj vrt.

Najboljše je večerno zalivanje.

Pri zalivanju vrta pogosto grešimo. Kdor zaliva vrt in hoče s tem storiti svojim rastlinam nekaj dobrega, mora vedeti, kaj jim koristi in kaj škoduje. Če je vrhnja plast prsti suha, to še ne pomeni, da manjka rastlinam vlage. V globljih plasteh je namreč skoraj vselej voda in češiji segajo prav do nje korenine rastlin in srkajo vlagu, ki jo potrebujejo za življenje. Če po dolgi suši potegnemo iz zemlje osat, bomo z začudenjem opazili, kako globoke korenine ima. Če vrt vsak dan zalivamo, zapeljemo s tem rastline, da razpletejo svoje korenine tik pod zemljo, kjer dobe dovolj hrane. Če potem iznenada nehamo zalivati, bodo ostale te rastline brez vlage. Če ne bi bili redno zalivali, bi se tile korenine zarile globoko v zemljo in rastlina bi bolj zanesljivo prestala dobo hude suše.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA

str. 239.

1. Josipina Urbančičeva Turnograjska (1833—1854).
2. Gabriela Preissova, prevod njene povesti »Potočnikova Truda« smo prinašali v 1. in 2. letniku »Žene in doma«.
3. Približno pol litra.
4. Iz indijskega »pandže« — 5, ker je potrebno pri pripravljanju punča 5 sestavin: alkohol, voda, sladkor, limonov sok in dišave.
5. Agitirajo za kako osebo, propagirajo ideje, reklama pa služi za razširjanje blaga.
6. Maščoba iz ovčje volne.
7. Sv. Florijan.
8. Manica.
9. Bolgarska princesa Jelena.
10. Finžgarjev roman »Pod svobodnim solncem«.

Zato ne smemo zalivati samo takrat, kadar se nam pač ljubi, ampak redno. Če dobi vrt enkrat na teden izdatno količino vode, je to navadno dovolj.

Večer je najprimernejši čas za zalivanje, ne samo za rastline, ki dobe vodo, ampak tudi za tistega, ki zaliva.

Zelo priporočljivo je, da napravimo okoli cvetic, ki jih zalivamo, jarek, da se voda ne more odteči. Vsako rastlino moramo večkrat poskropiti. Večkrat se prepričajmo, ali je voda res dobro namočila korenine. To vidimo, če zatakne močnik v zemljo in je dovolj globoko moker.

Za zalivanje je najboljša voda iz jezera, ribnikov ali potokov. Tudi deževnica je dobra.

Najhitreje gre seveda zalivanje z gumasto cevjo. Če te ni, si moramo pač pomagati s pločevinastimi škropilnicami. Pri slabih tleh, ki se hitro posuše, moramo pogosteje zalivati, ker se tu nabere manj vlage okoli korenin.

Različne rastline potrebujejo različne količine vode. Zlasti pravkar zasajene vrtnice je treba pogosto in dobro zaliti, ker drugače usahnejo. Med zelenjavo so kumare najbolj žejne. Tudi paradižniki potrebujejo dosti vlage, da dobro uspevajo. Dvakrat ali trikrat na teden jim je treba privoščiti obilo vode. Tudi zelena, špinaca, radič in cvetača uspevajo dobro le tedaj, če so na vlagi. Pač pa izhaja korenje tudi brez zalivanja, razen če je prav huda suša. Jagode moramo dobro zalivati, preden začno cveteti in med zorenjem, če hočemo imeti obilno trgatve.

Če so tla ilovnata, nastane na površini pogosto po zalivanju ali dežju trda skorja, ki rastlinam prepreči dohod zraka. Če se napravi taka skorja, jo moramo takoj razbiti in zrahljati.

Že medtem, ko smo popisovali posamezne vrste perutnine, smo dobili precej dopisov, v katerih nas naročnice marsikaj izprašujejo in prosijo različnih nasvetov in navodil glede perutninarstva. Na vsa takšna vprašanja smo seveda takoj sporni odgovarjali, v bodoče pa bomo priobčevali v tem razpredelku vsa tista vprašanja in odgovore nanje, ki so bolj splošnega pomena in utegnejo zato koristiti tudi marsikateri drugi naročnici.

Za to številko slučajno nimamo nobenih takšnih vprašanj, zato pa hočemo ponoviti nekaj vprašanj in odgovorov od prej, ki bodo gotovo marsikatero zanimali.

Ali naj redim eno samo kurjo pasmo ali več?

Za začetnika je seveda najbolj pametno, če poizkusi najprej z eno samo pasmo, in sicer s tisto, ki v tistem okraju najbolje uspeva. Več ko dveh pasem, eno težjo in eno lažjo, naj bi pa noben začetnik ne gojil. A tudi za že izkušenega perutninarja je boljše, če ne goji preveč pasem, ker bo z eno ali pa z dvema pasmama lahko dosegel veliko lepše uspehe.

Katera kurja pasma je najboljša?

Na to vprašanje se prav za prav sploh ne da odgovoriti. Zakaj najboljša kokošje pasme sploh ni, pač pa razločujemo pri vsaki pasmi dobre in slabe kokoši. Znano je na primer, da razni rodovi iste pasme zelo različno neso, nasprotno pa lahko kokoši raznih pasem enako pridno neso.

Kadar torej kupujemo kokoši, bi morali izbirati samo med pasmami, ki že dalje časa očitujejo določene prednosti in lastnosti, ki si jih želimo.

Seveda je pa vrednost kokoši nadalje odvisna tudi od tega, odkod izvira in pa kako jo krmimo. V Ameriki na primer, kjer je kurjereja na nenavadno visoki stopinji, ne kupuje nihče wyandottk, leghornk ali pa plymouthk, ampak vselej samo Barrenove wyandottke, Tancredove leghornke in Thompsonove plymouthke, torej same živali, ki so se v dolgoletni preizkušnji dobro obnesle.

Katera pasma je najbolj priporočljiva za kmetovalca, ki hoče gojiti samo omejeno število kokoši?

Za takšnega so najboljše srednje-težke pasme, kakor štajerske kokoši, wyandottke, orpingtonke, plymouthke, rhode-islandke. Živali vseh teh pasem razmeroma pridno neso, tudi pozimi, imajo okusno meso, rade kločijo in so dobre matere.

Katera kokošja pasma se najlaže privadi na ostro in vetrovno podnebje?

Med najodpornейše pasme pristevamo štajersko kokoš, italijanke, rhode-islandke itd., ki se tudi vse hitro prilagodijo klimatičnim razmeram.

Kdor se prične ukvarjati s perutninarstvom, naj gleda, da dobi kokoši od sosedov ali pa iz kraja, ki ima zelo enako neugodno podnebje. Ko se potem taka pasma privadi podnebju, naj jo pa izkuša polagoma z rejo izboljšati.

Ali se lahko spozna spol mladičev po jajcu?

Perutninarji so že dosti v tem pogledu poizkušali in se trudili, toda doslej se jim še ni posrečilo dognati kaj zanesljivega. Nekateri sicer trdijo, da se da ugotoviti spol po obliki jajca, ki je lahko okroglo ali pa bolj podolgovato, drugi spet zatrjujejo, da se izvale iz jajc jarek in iz jajc, ki so nadpovprečno težka, mladiči moškega spola, toda vse to so za zdaj samo domneve, ki nimajo nobene znanstvene podlage.

Zakaj čvrsti? Vsaka aroma, seveda tudi kavna aroma, ima to lastnost, da se izdiši. Kaj pa bi bila kava brez arome! Zato je tudi dobila nov tesno zaprt kartonski ovoj zmeraj dobro dišeča Kneippova sladna kava.

Triumph najpopolnejši štedilnik

okusen, štedljiv a poceni

Izdelek
Osječke Ljeva-
onice željeza i
tvornice strojeva
d. d., Osijek.

Samoprodaja za Ljubljano: Franc Golob
Za Maribor: Pinter & Lenard

Mladostno sve-
žost in lepoto
obrazu ohrani

ALBATRIN

Krema, milo in puder

Poizkusite ga tudi Vi, da se prepričate!

Po pošti razpošilja:

lekarna Derenčin, Koprišnica

V škotskem gorovju so dobili vrsto arktičnih žuželk, o kateri so mislili, da je že davno izumrla.

Najhladnejši kraj na svetu je mesto Oi-Mekon v vzhodni Sibiriji, kjer znaša povprečna temperatura pozimi 61 stopinj Celzija pod ničlo.

Največ ljudi umre med četrto in peto uro zjutraj, najmanj pa okoli polnoči. Znanstvene razlage za ta pojav še niso dobili, značilno pa je, da se umrljivost ujema z valovanjem zračne elektrike, ki prav tako ob določenih urah pojema in narašča.

V vseh združenih državah je le 387

poslopij, ki imajo več kakor dvajset nadstropij. Polovica teh nebotičnikov stoji v Newyorku.

Sramežljivosti ne poznajo samo ljudje, ampak tudi rastline. Tako n. pr. rase v Braziliji neka vrsta mimoz, katere listi se ob najmanjšem dotiku nad cvetom zapro in skrijejo mimozine čare.

Za nekatere ptice vemo, da pijejo malo vode ali pa le redkokdaj. O kobilariju pravijo, da ne pride nikoli na zemljo pit, ampak je zadovoljen z jutrnjo roso, ki jo sreblje z drevesnega listja. V london-skem zoološkem vrtu živi papiga, ki že skoraj 60 let ni pokusila vode. Tako je tudi še nekaj drugih živali, o katerih trde prirodoslovci, da nikoli ne pijejo. n. pr. lame, neka vrsta antilop, nekateri plazilci (kače, kuščarji), neka vrsta poljskih miši v zahodni Ameriki in še nekatere druge. Tem živalim zadostuje moč, ki jo uživajo s hrano (rosna trava, živalska kri). V neki francoski pokrajini goje krave in ovce, ki tudi le redkokdaj pijejo vodo. Zanimivo pa je, da je njih mleko prav posebno dobro.

Planinsko mleko je veliko bolj zdravo od mleka z ravnin. Švicarski bakteriolog profesor Garbebuter je ugotovil, da ima n. pr. mleko z Davosa precej več vitamina C in še enkrat toliko vitamina D kakor mleko iz doline. On spravlja to v zvezo s krmo, ki je na planinah veliko krepkejša, ker dejstvujejo nanjo ultravioletni žarki veliko bolj kakor na krmo v dolini.

Pisalni stroj, ki je neprecenljive koristi za sedanje moderno dobo, je izumil Peter Mitterhofer, sin kmetiškega čevljarja. Mitterhofer je rešil dva problema: da se vsaka črka na istem mestu odtisne in da se po vsakem odtisku pomakne aparat za širino črke. Mitterhofer je poslal svoj izum v pregled dunajski politehnik, ki ga je pregledala in izjavila, da pisanje na stroj ne more biti hitrejša od pisanja z roko. Zato se politehnika ni ukvarjala dalje s tem vprašanjem, ampak je poklonila izumitelju skromen znesek, samo da se ga odkriža. Reprodukcijska tega prvega lesenega modela je še zdaj shranjena v dunajskem tehničnem muzeju. Izumitelj je umrl v največji bedi. Stara pesem!

Odkar svet pozna številke, velja številka 13 skoraj povsod po svetu za nesrečno številko. Stari Egipčani so verovali, da ima ta številka neko usodno moč, in današnji cigani, ki se imajo za

STENICE

SE DA
IZTREBITI...

FLIT

JIH UNIČI!

FLIT izdelan po
znamenitih receptih
— uničuje zanesljivo.

ZAHTEVAJTE IZREČNO FLIT
V PLOMBIRANIH, ORIGINALNIH ROČKAH

potomce Egipčanov, trde, kadar vede-
žujejo iz kart, da pomeni številka 13
smrt. Stari Judje niso nikoli smeli izgo-
voriti te usodne številke in samo njih
prvi svečenik jo je smel po enkrat na
leto izgovoriti, in sicer pri nekih posebi-
nih ceremonijah. V norveški mitologiji
predočuje številka 13 boga zla.

MISLI.

Nihče ni tako dober, kakor ga hvali
ljubezen, nihče tako slab, kakor ga slika
mrznja.

Slava je ptica, ki ima hitre peroti, pa
zaslepljene oči.

Prva ljubezen in prvi sneg prideta
redkokdaj tako kesno, da bi se mogla
ohraniti.

Vino razveže jezik. Uči se od ribe, ki
molči tudi tedaj, če pada v poln sod vina.

So ljudje, ki vselej lahko govore res-
nico, pa so pri tem največji lažnivci.

Ljubezen je izmed vseh strasti naj-
močnejša, ker udari v isti mah v glavo,
srce in telo.

EAU DE COLOGNE

Soir de Paris

Nič Vas ne razvedri in ne poživi tako, kakor če se natarete z dobro kolonjsko vodo. Eau de Cologne Bourjois »Soir de Paris« ima v sebi razen klasičnih prvin najboljših kolonj, ki posebno poživljajo in zvišavajo odporno moč — tudi glavne sestavine parfuma »Soir de Paris«. Od njega ima izborni nežni vonj, ki se vsled telesne toplote tako lepo razvija. Ona deluje kakor pravi parfum, in vendar ne stane več od dobre kolonjske vode brez posebnega vonja.

1 liter	Din 300.—	½ litra	Din 175.—
¼ litra	» 100.—	⅓ litra	» 58.—
⅛ litra	» 34.—	⅙ litra	» 20.—

plus takse!

BOURJOIS
PARFUMEUR-PARIS

Vaša koža zahteva spomladi

Koža, navajena na zimo, zahteva
v žarkem pomladanskem soncu

Nivea-crema

Jugosl. P. Beiersdorf & Co.,
d. z o. j., Maribor.

»Ali je gospod Šivec res dober krojač?«

»Dober. Ta obleka je ostala tako dolgo cela, dokler je nisem plačal.«

*

Anica je šla čez počitnice na kmete in je pisala domov:

»Včeraj me je vzel kmet s seboj v hlev, da bi se naučila molsti. A mene je bilo strašno strah pred veliko kravo. Vsi so se mi smejali. Zato bom nočjo vprašala kmetico, ali bi se ne mogla učiti molsti rajši pri malem teličku.«

*

Naš tramvaj in polž sta se dogovarjala, da bosta tekmovala. Tramvaj se je peljal od Dolenjske postaje do Karlovškega mosta, toda ko je prišel tja, je bil tudi polž že tam. Tedaj je začel tramvaj voziti hitreje. Toda ko je prišel do Šentjakobskega trga, je bil polž že tam. Tramvaj se je pognal dalje, da se je kar potil in je pridrevil do magistrata. Pa ga je polž vendar že čakal ob Robbovem vodnjaku. Tedaj tramvaj ni mogel več vzdržati boja in se je vdal.

Seveda ste se spomnili pri tem vsi znane basni o zajcu in ježu in si mislite, da je bil vselej drug polž. Pa ni res! Vselej je bil isti. Zmagal je v poštenem boju.

Otroška.

Petrček gleda z zanimanjem, kako mama pri kosilu reže ribo in trebi kosti iz mesa.

»Mamica,« vpraša začudeno, »ali te šivanke uboge ribice nič ne zbadajo?«

Plačan odgovor.

Smolec, ki ga Špela doslej ni marala, je zadel v loteriji največji dobiček. Takoj brzojavi Špeli:

»Imam denar stop ali me zdaj maraš stop odgovor deset besed plačan stop Smolec.«

Dobil je naslednji odgovor:

»Da, da, da, da, da, da, da, da, da, da. Špela.«

Dobra služkinja.

Prejšnji ponedeljek sem naročila Meti, naši dekli, naj da popraviti kuhinjsko uro. V torek zjutraj je bila ura že spet na svojem prostoru. Ko sem vprašala Meto, koliko je stalo popravilo, je mirno odvrnila:

»Nič!«

»Kako pa je to mogoče?«

»Takole je,« je povedala Meta.

»Moja sestra služi pri Korenovih, ki imajo prav takšno uro kakor pri nas. Pa sva z Meto zamenjali.«

»Kaj pa mislite!« sem vzkliknila. »Glejte, da bo naša ura takoj prišla nazaj, potem pa jo nesite v popravilo.«

Danes, v ponedeljek, je bila ura že nazaj.

»Koliko pa je stalo?« sem vprašala Meto.

»Nič!«

»Kako?«

»Da. Korenovi so dali medtem uro že popraviti.«

Pri čarovniku.

»Ali ste vi tisti gospod, ki samo z dotikom roke prestavlja mize in omare?«

»Da, jaz sem to.«

»Ali bi hoteli iti z menoj? Seliti se namreč mislim, pa imam premalo denarja, da bi si najel nosače.«

Sam si pomagaj!

K mesarju pride berač.

»Ali bi mi hoteli malo pomagati?«

»Hm, sami si pomagajte! Tudi jaz si moram...«

»No, če dovolite,« odvrne berač, vtakne hitro v žep dve klobasi in izgine.

Politika.

Janezek Joka, kakor bi ga živega drli. Mamica ga skuša potolažiti. V zoološkem vrtu sta. Pa mu reče:

»Nehaj, Janezek, zdaj bova videla leve.«

Janezek za nekaj časa neha, potem pa reče:

»Dobro, pogledal bom leve, potem bom začel iznova.«

Če se hoče dedek igrati.

Štirje vnučki so prišli na obisk in zato je seveda semenj v hiši. Vseh mogočih iger so se že lotili in nazadnje so rekli, da se pojdejo še Indijance. Tudi dedek, ki je seveda ves bežen in plešast, se ponudi, da bi se z njimi igral.

»Nak, dedek, tebe pa ne vzamemo,« pravi najmlajši vnuček. »Ti si že skalpiran!«

Odkod govori?

Komar sedi pri zajtrku in lista po časniku. Tedaj mu pa iznenada zastane grližljaj v grlu. Na zadnji strani zagleda svojo lastno osmrtnico.

Ves prestrašen skoči k telefonu in pokliče svojega prijatelja Smolca:

»Halo, Smolec — ali si bral v listih mojo osmrtnico?«

»I, seveda, Komar. Odkod pa prav za prav govoriš?«

MIGRENA.

Migrena je glavobol, ki se pojavlja posebno pri ženskah, in to navadno na eni strani glave. Prehaja pa iz ene polovice glave na drugo. Ta bolezen se pojavlja že pri mladih deklicah, pri ženah vsake dobe, a prav posebno v prehodnih letih. Pravega vzroka zdravniki še niso mogli določiti. Migrena se pojavlja iz najrazličnejših vzrokov: vsled razburjenja, jeze, prepira. V teh primerih je vzrok najbrže nervoza. Pojavlja pa se tudi pri prebavnih motnjah, kjer je vzrok želodec ali črevo. Nadalje se pojavlja migrena za časa menstruacije, njen vzrok je tedaj slabost. Razen tega se pojavlja migrena tudi pri jako polnokrvnih ženskah vsled navala krvi v glavo.

Ker so vzroki migrene torej jako številni, je treba poskrbeti za pomirjenje živcev, lahko prebavo, mirno menstruacijo. V vseh teh primerih se priporoča zdravljenje s Planinka-čajem. Ženske, ki bolujejo na migreni, naj popijejo takoj pri nastopu bolečin skodelico Planinka-čaja, a potem še skozi en teden vsak dan po 1 skodelico.

Da se eventualni povratek migrene prepreči, se priporoča po dvakrat na leto, spomladi in jeseni, opraviti zdravljenje s Planinka-čajem tako, da se skozi 6—8 tednov pije vsak večer po 1 skodelica Planinka-čaja.

Gospa, 25 let stara, je trpela leta in leta na migreni, ki se je redno pojavljala. Vsa sredstva, ki jih je uporabljala, so odpovedala. Poskus s Planinka-čajem je prinesel že po nekoliko urah znatno popuščanje bolečin. Po osem tedenskem zdravljenju je postal glavobol, ki se je po prvem mesecu še pojavljal, mnogo blažji, a po nadaljnjem štiritedenskem zdravljenju je migrena, ki se je drugače redno pojavljala, popolnoma izostala. Za preprečenje se kura s Planinka-čajem nekolikokrat na leto ponovi.

Reg. S. br. 529/36.

Kakor je potrebna za juho sol, prav tako je potreben za vsako kavo »pravi Franck«, ki se izdeluje iz cikorijske rastline, katero so že v starih časih cenili zaradi njenih zdravilnih lastnosti. Posebno ugodno deluje »Franck« na prebavne organe, na jetra in na ledvice. Zato bi ne smel manjkati v nobenem gospodinjstvu!

Samovzgoja.

Kozerija (salonsko kramljanje)

Bon ton (lepo vedenje)

Instrukcije dajem.

Pisati upravi »Žena in dom«.

Janko mi je vedno pripovedoval, da je to, kar ga je najbolj privlačilo in s čimer se še vedno razlikujem od drugih žena, moja lepa, naravna polt.

»Tolikim mladenkam«, pravi on, »se sveti nos ali pa imajo na licu debele sloje pudra.« Seveda uporabljam tudi jaz puder, a ta je videti naraven, ker je na zraku prevetren. Na zraku prevetreni puder je desetkrat finejši in lažji od pudra, ki so ga prej izdelovali. Samo puder, ki je lahak kakor pero, je odbran za uporabo. To je nov način proizvajanja pudra Tokalon. Zato se puder

Tokalon tudi tako gladko in enakomerno oprime lica, pokrivajoč kožo s tankim, nevidnim ovojem lepote. Rezultat tega je popolna naravna lepota, tako različna od staromodnih težkih pudrov, ki so dajali samo videz olepšanja. Ta pomembna nova iznajdba na zraku prevetrenega pudra bo popolnoma izpremenila Vaše pojme o pudru. Poizkusite ga še danes.

ZA MAMICO

lep praktičen voziček in za papana odlično kolo

Oboje dobite pri nas za majhen denar in proti ugodnim plačilnim pogojem.

S. REBOLJ & DRUG

šivalni stroji — kolesa — otroški vozički. Naročnice popust.

LJUBLJANA, Gosposvetska c. 13, Kolizej.

Lepo vezana knjiga
bodi kras knjižnice
v Vašem domu!

Take vezave,
od preprostih
do najfinejših,
Vam oskrbi

Knjigoveznica

Jugoslovanske tiskarne

r. z. z o. z.

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 6/II

Banovinska tkalnica bosenskih in perzijskih preprog v Sarajevu

Vam nudi svoje prvovrstne ročne izdelke tudi na dolgoročno odplačilo.

Pismena naročila na naslov:

Tkalnica v Sarajevu, ulica 6. novembra, št. 11, ki daje tudi vse ostale informacije.

Prodajalnice:

Zagreb, Gundulićeva št. 3;

Beograd, Knez Mihajlova št. 53;

Dubrovnik, Placa kralja Petra.

Oglejte si od 30. V. do 8. VI. t. l. našo razstavo na ljubljanskem velesejmu.

Vsem, ki se
hočejo dobro
odpočiti, na
znanje, da je
na žimnicah iz
Masterlove
žime najslajše
spanje.

Predilnica za žimo

Vilko Masterl **Stražišče**
pri Kranju

Zahtevajte brezplačne vzorce in ponudbe.

39:-

2961-14819

49:-

69895-9193

49:-

2491-14

49:-

64895-4487

49:-

61965-8470

29:-

35643-4831

59:-

69995-6182

79:-

1437-27

Rata

